

2014

Evoluția economică a mediului urban din județul Iași

GEA Strategy&Consulting

Evoluția economică a mediului urban din județul Iași

Scopul acestui document este acela de a prezenta o imagine actualizată și reală a economiei din mediul urban din județul Iași, pentru a contribui la identificarea nevoilor, priorităților și oportunităților din județ, în contextul elaborării Strategiei de dezvoltare socio-economică 2014-2020.

Cuprins

LISTĂ ACRONIME	3
LISTA TABELELOR, FIGURILOR ȘI CARTOGRAMELOR	4
INTRODUCERE (REPERE METODOLOGICE)	7
1. POPULAȚIA, RESURSELE UMANE ȘI PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ	9
2. INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI	18
3. SERVICII DE SĂNĂTATE	42
4. EDUCAȚIE, CERCETARE, INOVARE ȘI TRANSFER TEHNOLOGIC	50
5. ACTIVITATEA ÎNTREPRINDERILOR ȘI DEZVOLTAREA IMM-URILOR	73
6. RESTRUCTURAREA INDUSTRIALĂ	83
7. INDUSTRII CREATIVE	89
8. CULTURĂ ȘI SPORT	93
9. PROTECȚIA MEDIULUI	104

Listă acronime

ANAF	Agencia Națională de Administrare Fiscală
CCD	Casa Corpului Didactic
CDI	Cercetare – Dezvoltare – Inovare
CJRAE	Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională
CSS	Club sportiv școlar
DEEE	Deșeuri echipamente electrice și electronice
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
ISJ	Inspectoratul Școlar Județean
ONRC	Oficiul Național al Registrului Comerțului
POR	Programul Operațional Regional
POSDRU	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
SAM	Școală de arte și meserii
UAT	Unitate administrativ teritorială
ZMI	Zona Metropolitană Iași

Lista tabelelor, figurilor și cartogramelor

Tabel 1 Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după starea civilă.....	12
Tabel 2 Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după etnie	13
Tabel 3 Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după religie	14
Tabel 4 Evoluția populației active.....	17
Tabel 5 Situația locuințelor din mediul urban în regiunea NE	25
Tabel 6 Locuințe cu bucătărie și baie în incintă.....	26
Tabel 7 Evoluția procentuală a suprafeței locuibile 2007-2011	26
Tabel 8 Indicatorii minimali de clasificare a localităților urbane cf legii 100/2007.....	28
Tabel 9 Evoluția raportului dintre suprafața intravilanului și suprafața totală în mediul urban	29
Tabel 10 Zonificarea funcțională (hectare)	30
Tabel 11 Evoluția numărului unităților sanitare din județul Iași	42
Tabel 12 Evoluția numărului personalului din sistemul sanitar, în județul Iași	43
Tabel 13 Numărul de cadre sanitare la 10.000 locuitori, în județul Iași.....	44
Tabel 14 Proiecte POR destinate infrastructurii din sănătate	45
Tabel 15 Principalele cauze de deces raportate la 1.000 de persoane, la nivelul anului 2012.....	46
Tabel 16 Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după nivelul de studii	51
Tabel 17 Număr de cadre didactice pe niveluri de învățământ, la nivel național.....	52
Tabel 18 Evoluția numărului de cadre didactice din Regiunea Nord-Est	53
Tabel 19 Personalul didactic pe niveluri de educație, județul Iași	53
Tabel 20 Ponderea personalului de gen feminin în total personal didactic la nivel național.....	54
Tabel 21 Personalul didactic pe niveluri de educație și gen în județul Iași.....	55
Tabel 22 Evoluția populației școlare din învățământul preuniversitar la nivel național, 2007-2011	56
Tabel 23 Evoluția populației școlare la nivel de județ, total elevi.....	57
Tabel 24 Numărul de elevi per cadru didactic la nivel național.....	58
Tabel 25 Rata abandonului școlar jud. Iași, (clasele I-X, învățământ de masă, de zi), %	60
Tabel 26 Rata abandonului școlar în învățământul preuniversitar la nivelul județului Iași, %, diferite cicluri de învățământ.....	60
Tabel 27 Comparația mediei naționale cu cea județeană privind rata abandonului școlar	61
Tabel 28 Absolvenți pe niveluri de educație, jud. Iași, comparativ cu nivelul național	62
Tabel 29 Procent promovabilitate Bacalaureat	62
Tabel 30 Rețeaua școlară detaliată în funcție de tipuri de unități și de zone.....	63
Tabel 31 Facultăți pe forme de proprietate, nivel național, Regiunea NE și județul Iași	64
Tabel 32 Numărul de cadre didactice în învățământul superior, pe criterii de gen, Iași	65
Tabel 33 Număr studenți înscriși la universitățile publice din Iași, număr personal didactic	65
Tabel 34 Topul firmelor din domeniul CDI din județul Iași	71
Tabel 35 Distribuția firmelor din mediul urban pe clase de mărime.....	76
Tabel 36 Evoluția mediului antreprenorial în perioada 2008-2011.....	76
Tabel 37 Evoluția IMM-urilor pe sectoare ale economie naționale din Municipiul Iași.....	79
Tabel 38 Evoluția IMM-urilor pe sectoare ale economie naționale din Zona Metropolitană Iași.....	80
Tabel 39 Principalele exporturi din județul Iași	86
Tabel 40 Locuri de muncă create pe tipuri de activitate economică, 2008 și 2012	87
Tabel 41 Domeniile cu reprezentativitatea cea mai mare din județul Iași comparativ cu distribuția națională – 2009	90
Tabel 42 Domeniile cu reprezentativitatea cea mai mare din județul Iași după numărul total de firme – 2012....	90
Tabel 43 Domeniile cu reprezentativitatea cea mai mare din județul Iași după numărul total de salariați – 2012	91
Tabel 44 Domeniile cu reprezentativitatea cea mai mare din județul Iași după cifra de afaceri – 2012	91
Tabel 45 Resursele de apă potențiale și tehnic utilizabile în județul Iași (anul 2012).....	104
Tabel 46 Resurse prelevabile de apă în județul Iași	105
Tabel 47 Extinderea dotării cu instalații de apă potabilă în județul Iași.....	105
Tabel 48 Eficiența declarată a Stațiilor de Epurare în funcțiune pe teritoriul județului Iași	107
Tabel 49 Rețeaua de monitorizare a calității aerului în cadrul aglomerației Iași	108

Tabel 50 Evoluția calității aerului la indicatorii monitorizați.....	109
Tabel 51 Gestionarea unor categorii speciale de deșeuri parțial valorificabile/ reciclabile.....	112
Tabel 52 Nămoluri generate în Stațiile de Epurare Municipale în județul Iași	113
Figură 1 Evoluția populației stabile la nivelul județului Iași (1948-2011).....	9
Figură 2 Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după mediu de rezidență și gen	10
Figură 3 Piramida vârstelor la nivelul județului Iași	10
Figură 4 Piramida vârstelor la nivelul mediului urban	11
Figură 5 Piramida vârstelor la nivelul mediului rural	11
Figură 6 Evoluția populației civile ocupate.....	15
Figură 7 Structura populației civile ocupate pe activități ale economiei naționale, în anul 2012	15
Figură 8 Evoluția ratei șomajului	16
Figură 9 Evoluția comparativă a ponderii zonelor intravilane din suprafața totală a localităților urbane la nivelul județului Iași între 2002 și 2011	29
Figură 10 Raportarea suprafețelor funcționale pe mediul urban din județul Iași la media europeană la nivelul anului 2005 (cf.Memoriilor Generale ale PUG-urilor localităților urbane).....	31
Figură 11 PUG-ul municipiului Pașcani	32
Figură 12 PUG-ul orașului Podu Iloaiei.....	33
Figură 13 PUG-ul orașului Hîrlău.....	34
Figură 14 Orașul Târgu Frumos	35
Figură 15 PUG-ul municipiului Iași.....	36
Figură 16 Relația funcțiune / suprafață totală funcțiuni solicitate prin avize unice (2010-2013).....	37
Figură 17 Acordarea de avize unice pentru locuințe la nivelul municipiului Iași în 2010-2013.....	37
Figură 18 Raportarea suprafețelor funcționale pe mediul urban din județul Iași la media europeană la nivelul anului 2005 (cf.Memoriilor Generale ale PUG-urilor localităților urbane).....	38
Figură 19 Evoluția suprafeței total și a suprafeței intravilane a localităților urbane din Regiunea NE	38
Figură 20 Evoluția personalului din sistemul sanitar, pe categorii de proprietate, în județul Iași	44
Figură 21 Principalele probleme ale sistemului de sănătate în Regiunea NE	47
Figură 22 Evoluția cheltuielilor cu sănătatea, jud. Iași	48
Figură 23 Evoluția numărului de personal didactic în județul Iași	54
Figură 24 Comparatie a evoluției numărului total de elevi nivel național – județul Iași.....	56
Figură 25 Comparatie Iași – media statelor Uniunii Europene în privința numărului de elevi/profesor din învățământul preuniversitar.....	59
Figura 26 Evoluția numărului de studenți înscriși la universitățile publice din Iași.....	66
Figura 27 Distribuția studenților pe universități, Iași	66
Figura 28 Distribuția cifrei de afaceri în CDI în Iași, 2011	71
Figură 29 Evoluția procentuală a cheltuielilor din CDI la nivel județean, regional și național.....	72
Figura 30 Distribuția numărului de întreprinderi inovatoare la nivel de regiune	72
Figura 31 Structura cifrei de afaceri și a numărului de firme, în anul 2012, în județul Iași	73
Figură 32 Structura pe sectoare ale economiei naționale a IMM-urilor din Municipiul Iași	78
Figură 33 Soldul investițiilor străine directe la sfârșitul anului 2012, pe regiuni de dezvoltare	83
Figură 34 Compoziția pe sectoare a mediului de afaceri urban	84
Figură 35 Evoluția cifrei de afaceri în mediul urban, la nivelul județului Iași	84
Figură 36 Topul sub-sectoarelor industriale cele mai dezvoltate din mediul urban, la nivelul județului Iași	85
Figură 37 Numărul biletelor vândute la spectacole și reprezentații artistice, județul Iași	96
Figură 38 Compoziția procentuală a tipurilor de ambalaje introduse pe piață în județul Iași	112
Cartogramă 1 Distribuția numărului de salariați, în județul Iași	17
Cartogramă 2 Circulații rutiere majore și accesibilitatea în raport cu orașele majore.....	18
Cartogramă 3 Indicele agregat de accesibilitate.....	19

Cartogramă 4 Infrastructura de drumuri național și județene	20
Cartogramă 5 Rețeaua de drumuri județene – categorii de importanță	21
Cartogramă 6 Acoperirea cu operatorii de transport județean.....	21
Cartogramă 7 Aria de influență a localităților urbane	23
Cartogramă 8 Axe prioritare de intervenție.....	23
Cartogramă 9 Dinamica locuințelor	24
Cartogramă 10 Suprafața locuibilă.....	25
Cartogramă 11 Dotări de învățământ, jud. Iași	50
Cartogramă 12 Polarizarea elevilor de către centrele urbane	58
Cartogramă 13 Distribuția numărului de firme pe UAT, 2011, jud. Iași.....	74
Cartogramă 14 Distribuția cifrei de afaceri pe unitate administrativ teritorială, în anul 2011, în județul Iași	75
Cartogramă 15 Numărul de IMM-uri la 1.000 de locuitori pe unitate administrativ teritorială, în anul 2011, în județul Iași.....	78
Cartogramă 16 Distribuția în județul Iași a monumentelor istorice	95
Cartogramă 17 Bazinele hidrografice de pe teritoriul jud. Iași	104
Cartogramă 18 Arii de operare APAVITAL S.A. IAȘI	106
Cartogramă 19 Zone cu risc potențial de inundații	114

Introducere (repere metodologice)

Elaborarea Studiului „Evoluția economică a mediului urban din județul Iași” face parte din demersul mai amplu de realizare a *Strategiei de dezvoltare economico-socială a Județului Iași 2014-2020*, un proiect implementat de Consiliul Județean Iași în parteneriat cu firma S.C. GEA Strategy & Consulting S.A. în perioada mai-noiembrie 2013. În cadrul etapei de demarare a proiectului a fost generat prezentul document, reprezentând analiza economică a mediului urban a județului Iași, cu prognoze și propuneri, spre a servi la fundamentarea strategiei de dezvoltare a județului, propusă pentru perioada 2014-2020.

În procesul de elaborare a analizei au fost folosite următoarele instrumente metodologice:

- Cercetare cantitativă, constând în cercetare de birou și analiza de date statistice colectate în urma transmiterii de solicitări de informații către instituții județene și naționale. Au fost utilizate următoarele seturi de date:
 - date statistice colectate de la Institutul Național de Statistică și Direcția Județeană de Statistică Iași;
 - date ale Oficiului Național Registrul Comerțului, aferente anilor 2008-2012;
 - date privind agenții economici contribuabili din evidența ANAF și/sau listați în baza de date listafirme.ro;
 - alte date puse la dispoziție de instituții precum Inspectoratul Școlar Județean, Direcția de Sănătate Publică, Direcția pentru Agricultură Iași, ș.a.
- Cercetare calitativă prin:
 - analiza materialelor documentare din diferite surse;
 - interviuri, întâlniri de consultare tip focus-grup și vizite pe teren.

Structura prezentei analize urmărește cerințele Consiliului Județean Iași exprimate în Caietul de sarcini aferent proiectului, fiecare capitol abordând atât tematica minimală sugerată, cât și alte aspecte identificate a fi importante pe parcursul elaborării materialelor.

În perioada de elaborare a analizei economice a mediului urban au avut loc șapte întâlniri de consultare și aproximativ 40 de întâlniri individuale, la care au participat mai mult de 200 de persoane. Discuțiile tematice au surprins aspecte precum competitivitate economică, domeniul social la nivel județean, economia în mediul rural și în mediul urban, identitate și branding. În plus, întâlnirile individuale cu reprezentanți ai unor instituții / organizații publice și private din județul Iași au permis identificarea și detalierea unor nevoi și

aspecte punctuale și racordarea obiectivelor și proiectelor propuse în cadrul strategiei la acestea.

Pe parcursul perioadei de elaborare a strategiei a fost inițiat un forum de discuții, la adresa <http://strategieiasi2020.freeforums.net/>, unde persoanele interesate pot consulta materialele publice care stau la baza strategiei și pot formula sugestii sau întrebări pornind de la subiectele propuse pe forum.

Consiliul Județean Iași și echipa de consultanți implicată în proiectul de elaborare a studiilor prospective și a Strategiei mulțumește tuturor organizațiilor și persoanelor care au sprijinit acest proces, punând la dispoziție materiale și date, participând la discuții sau transmițând puncte de vedere.

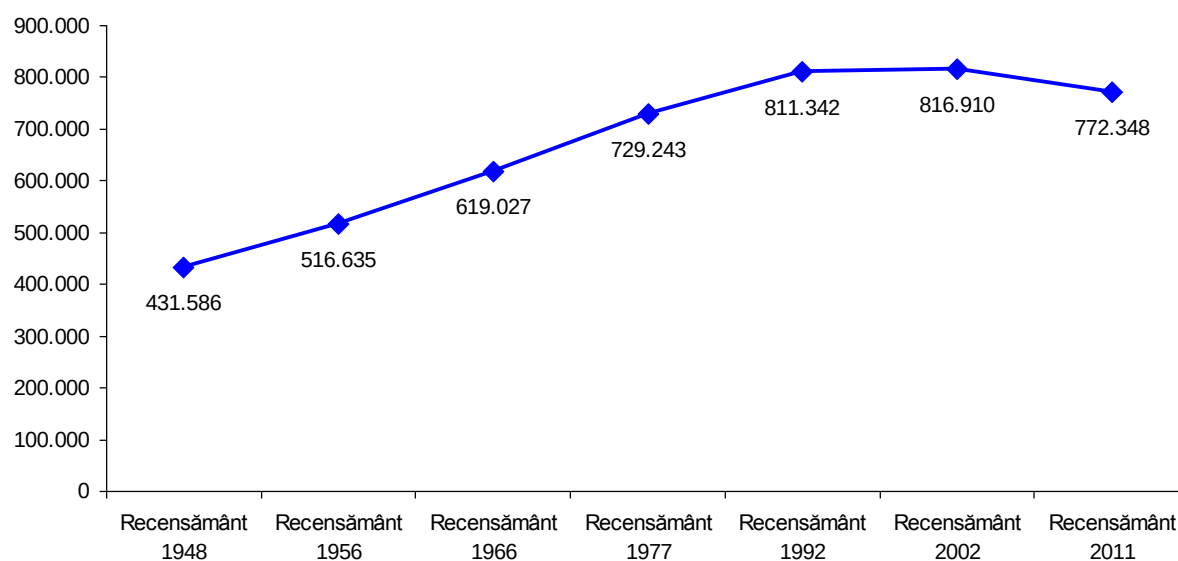
1. Populația, resursele umane și piața forței de muncă

1.1. Analiza situației generale existente

Din punct de vedere administrativ județul Iași este format din două municipii (municipiul Iași – 290.422 locuitori și municipiul Pașcani – 33.745 locuitori), trei orașe (Hîrlău – 10.905 locuitori, Podu Iloaiei – 9.573 locuitori, Târgu Frumos – 10.475 locuitori) și 93 de comune.

Populația stabilă a județului Iași în anul 2011, conform Recensământului Populației și Locuințelor, era de 772.348 persoane, fiind cel mai mare județ al României ca număr de locuitori (și al doilea după municipiul București). Din punct de vedere al dinamicii volumului populației stabile, județul Iași a cunoscut o evoluție pozitivă începând cu recensământul din 1948 până la recensământul din anul 2002. Recensământul din anul 2011 a înregistrat un volum al populației totale mai scăzut decât volumul populației înregistrate în 1992.

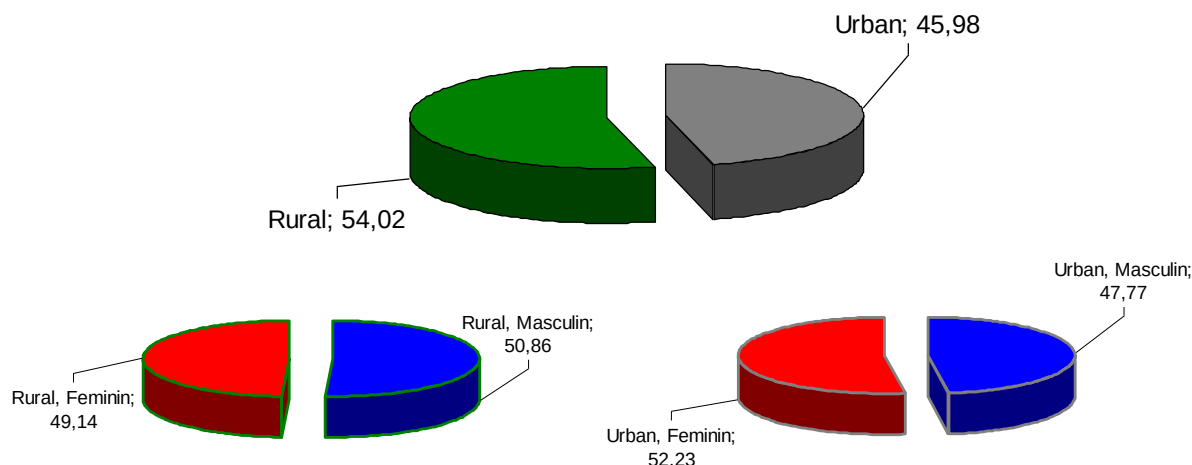
Figură 1 Evoluția populației stabile la nivelul județului Iași (1948-2011)

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011, <http://www.recensamantromania.ro>

Distribuția populației stabile a județului Iași, în funcție de mediul de rezidență, arată o ușoară prevalență a mediului rural (54,02%). Din punct de vedere al distribuției pe sexe, populația județului este distribuită echilibrat (49,44% masculin, respectiv, 50,56% feminin). Analiza distribuției populației stabile pe sexe în funcție de mediul de rezidență arată faptul că mediul rural este foarte ușor dominat de bărbați (50,86% masculin, respectiv, 49,14% feminin), în timp ce mediul urban este dominat de femei (47,77% masculin, respectiv, 52,23% feminin).

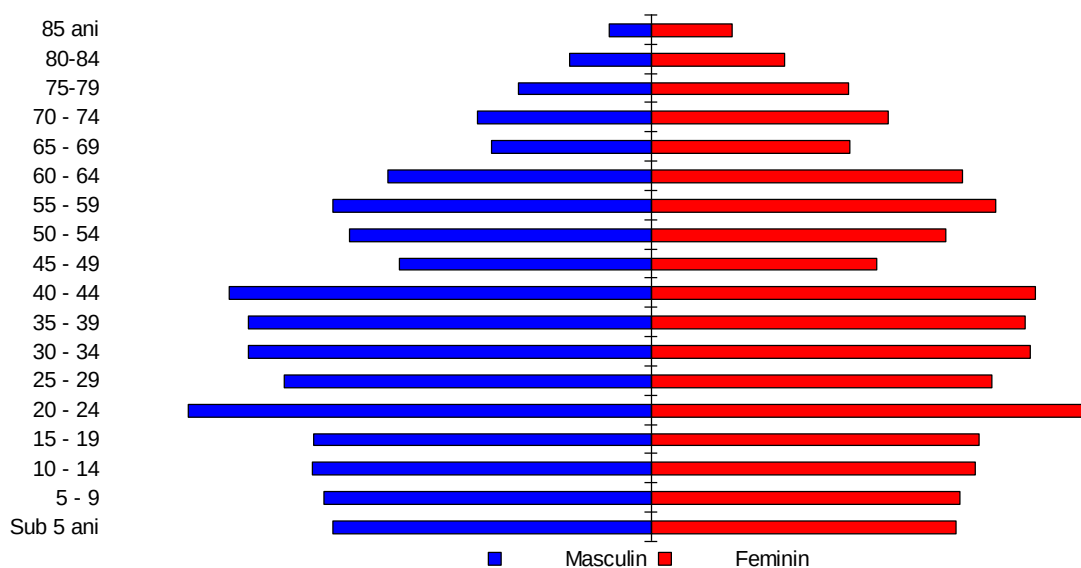
Figură 2 Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după mediu de rezidență și gen

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011, <http://www.recensamantromania.ro>

Structura pe vârste a populației județului Iași indică o populație aflată în proces de îmbătrânire, procesul fiind mult mai accentuat în mediul urban. La nivelul județului Iași, 25,09% din locuitori aveau în 2011 vârsta cuprinsă în intervalul 0-19 ani (20,01% urban / 29,42% rural), 60,97% din locuitori aveau vârsta cuprinsă în intervalul 20-64 ani (68,40% urban / 54,65% rural) și 13,94% din locuitori cu vârsta peste 64 ani (11,59% urban / 15,93% rural). Piramida vârstelor surprinde, de asemenea, procesul de îmbătrânire a populației. Baza piramidei, în comprimare, arată o scădere accentuată a ratelor de natalitate o perioadă relativ îndelungată de timp. Datele arată și o speranță de viață în creștere, speranța de viață în cazul femeilor fiind mai mare.

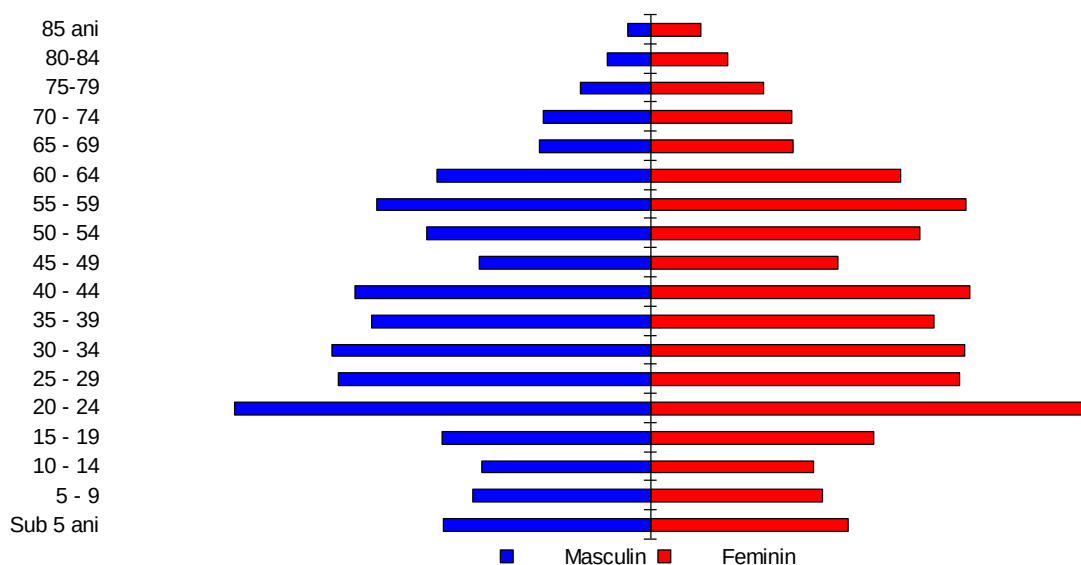
Figură 3 Piramida vârstelor la nivelul județului Iași

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011, <http://www.recensamantromania.ro>

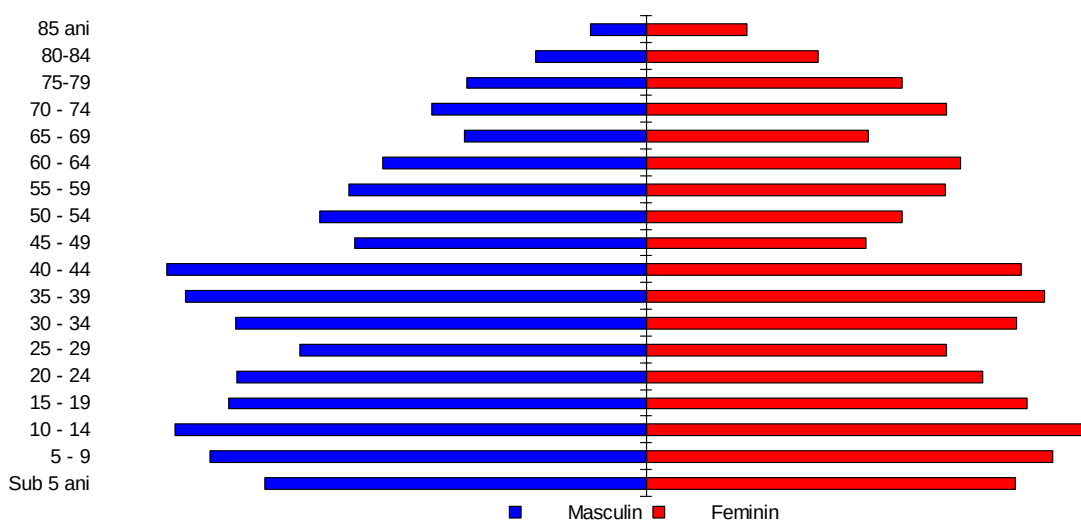
În funcție de mediul de referință, se înregistrează diferențe semnificative între piramida vârstelor pentru mediul urban și piramida vârstelor pentru mediul rural. În timp ce în cazul piramidei vârstelor la nivelul mediului urban fenomenul de îmbătrânire este mai accentuat (baza piramidei este foarte comprimată în raport cu corpul piramidei), piramida vârstelor la nivelul mediului rural este mai echilibrată, comprimarea bazei piramidei fiind mai puțin accentuată.

Figură 4 Piramida vârstelor la nivelul mediului urban

Sursa: Institutul Național de Statistică, *Recensământul Populației și al Locuințelor 2011*, <http://www.recensamantromania.ro>

Figură 5 Piramida vârstelor la nivelul mediului rural

Sursa: Institutul Național de Statistică, *Recensământul Populației și al Locuințelor 2011*, <http://www.recensamantromania.ro>

Migrația de scurtă durată (persoane temporar absente, plecate în străinătate de mai puțin de 12 luni) sau de lungă durată (persoane plecate în străinătate de mai mult de 12 luni)

reprezintă un fenomen care afectează, conforma datelor recensământului populației și locuințelor 2011, 7,30% din populația stabilă a județului.

Observăm că 21.435 de persoane (2,78% din populația totală a județului) sunt plecate în străinătate de mai puțin de 12 luni. Dintre acestea 51,21% sunt bărbați și 48,79% sunt femei. Majoritatea persoanelor absente temporar au ca țară de destinație Italia (67,29%). Procente semnificative în ceea ce privește țările de destinație a migrației pe termen scurt se mai înregistrează în cazul Spaniei (9,69%), Grecia (4,11%), Germania (3,72%), Marea Britanie (3,71%) și Franța (2,30%).

Recensământul populației și al locuințelor din 2011 a înregistrat pentru indicatorul migrație de lungă durată 34.938 persoane (4,52%). În cazul acestui tip de migrație, spre deosebire de migrația de scurtă durată, numărul bărbaților este mai mic decât numărul femeilor (48,09% bărbați, respectiv, 51,91% femei). Italia rămâne principala țară de destinație, fiind alegerea a 63,03% dintre migranții de lungă durată. Procente semnificative în ceea ce privește țările de destinație a migrației pe termen lung se mai înregistrează în cazul Spaniei (10,50%), Marea Britanie (5,21%), Grecia (3,86%), Franța (2,70%) și Germania (2,56%).

Din punct de vedere al stării civile majoritatea populației județului Iași se împarte în două categorii: necăsătoriți (42,58%) și căsătoriți (45,63%). Dincolo de „starea civilă legală” (necăsătorit, căsătorit, văduv sau divorțat) se înregistrează și o „stare civilă de fapt” (persoane care trăiesc în uniune consensuală). În fapt, în județul Iași, 3,33% din totalul populației care are o anumită stare civilă legală se găsește în situația uniunii consensuale. Analiza diferențiată pe mediul de rezidență arată un număr mai mare de persoane căsătorite în mediul urban (46,95%) în raportul cu mediul rural (44,50%). O altă diferență semnificativă între cele două medii se înregistrează în cazul persoanelor divorțate: 5,08% în mediul urban, respectiv, 2,97% în mediul rural. În ceea ce privește persoanele care trăiesc în uniune consensuală, procentul acestora este mai mare în mediul rural, 3,72%, față de 2,88% în mediul urban.

Tabel 1 Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după starea civilă

Stare civilă		Total Județ (%)	Urban (%)	Rural (%)
Legală	Necăsătorit	42,58	41,46	43,54
	Căsătorit	45,63	46,95	44,50
	Văduv	7,83	6,49	8,98
	Divorțat	3,94	5,08	2,97
	Informație nedisponibilă	0,02	0,02	0,01
De fapt	Persoane care trăiesc în uniune consensuală	3,33	2,88	3,72

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011, <http://www.recensamantromania.ro>

Populația județului Iași este o populație relativ omogenă din punct de vedere al compoziției etnice: 91,08% dintre persoane sunt de naționalitate română. În mediul rural omogenitatea este mai ridicată decât în mediul urban, 93,38 % din populația rurală fiind de etnie română, comparativ cu 88,37 % din populația urbană de etnie română. În funcție de volumul populației, a doua etnie este reprezentată de romi 1,46% (1,19% urban, respectiv 1,69% rural).

Tabel 2 Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după etnie

Etnie	Județ		Urban		Rural	
		(%)		(%)		(%)
Români	703.422	91,08	313.821	88,37	389.601	93,38
Romi	11.288	1,46	4.229	1,19	7.059	1,69
Ruși-lipoveni	2.848	0,37	1.078	0,30	1.770	0,42
Evrei	221	0,03	219	0,06		0,00
Greci	193	0,02	180	0,05	13	0,00
Maghiari	146	0,02	110	0,03	36	0,01
Italiani	99	0,01	64	0,02	35	0,01
Germani	88	0,01	81	0,02	7	0,00
Turci	74	0,01	67	0,02	7	0,00
Ucraineni	60	0,01	52	0,01	8	0,00
Polonezi	22	0,00	18	0,01	4	0,00
Armeni	14	0,00	12	0,00		0,00
Chinezi	10	0,00	9	0,00		0,00
Tătari	7	0,00	7	0,00		0,00
Macedoneni	7	0,00	4	0,00	3	0,00
Sârbi	6	0,00	5	0,00		0,00
Bulgari	5	0,00	5	0,00		0,00
Ceangăi	5	0,00	5	0,00		0,00
Altă etnie	1.300	0,17	1.218	0,34	82	0,02
Informație nedisponibilă	52.531	6,80	33.934	9,56	18.597	4,46

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011, <http://www.recensamantromania.ro>

La fel ca în cazul etniei, și în cazul religiei populația stabilă a județului Iași este omogenă dacă ne raportăm la apartenența religioasă. Majoritatea populației este ortodoxă (85,91%), gradul de omogenitate fiind mai scăzut în mediul urban (84,75 %) și mai ridicat în mediul rural (96,90%). A doua cea mai importantă confesiune religioasă din județul Iași, după numărul de persoane, este cea romano-catolică (4,75%).

Tabel 3 Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după religie

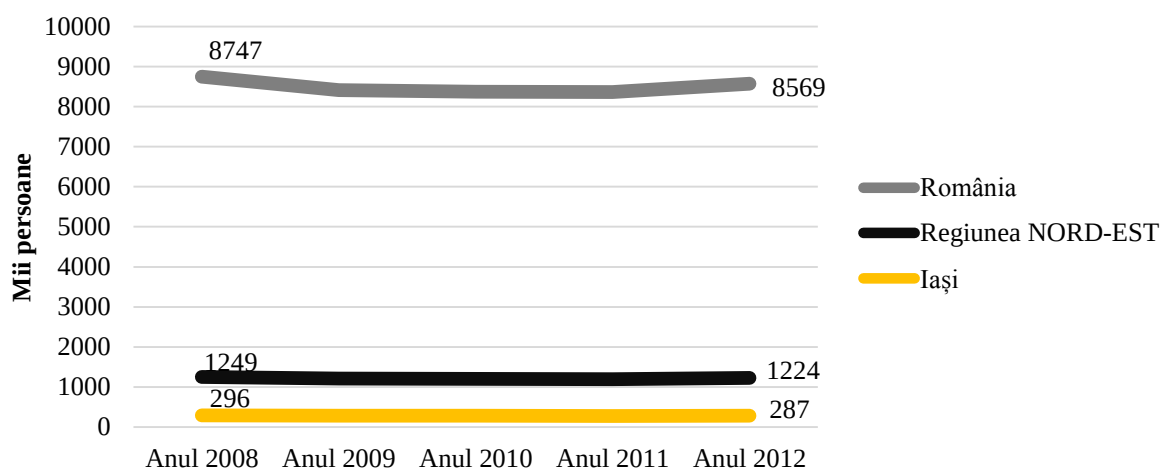
Religia	Județ		Urban		Rural	
		(%)		(%)		(%)
Ortodoxă	663.513	85,91	300.957	84,75	362.556	86,90
Romano-catolică	35.303	4,57	9.812	2,76	25.491	6,11
Penticostală	4.585	0,59	1.332	0,38	3.253	0,78
Creștină după Evanghelie	3.784	0,49	1.785	0,50	1.999	0,48
Creștină de rit vechi	3.561	0,46	1.707	0,48	1.854	0,44
Adventistă de ziua a șaptea	2.130	0,28	621	0,17	1.509	0,36
Baptistă	914	0,12	529	0,15	385	0,09
Atei	896	0,12	822	0,23	74	0,02
Musulmană	677	0,09	628	0,18	49	0,01
Martorii lui Iehova	632	0,08	361	0,10	271	0,06
Fără religie	457	0,06	388	0,11	69	0,02
Mozaică	257	0,03	256	0,07		0,00
Evanghelică	246	0,03	112	0,03	134	0,03
Greco-catolică	205	0,03	159	0,04	46	0,01
Reformată	76	0,01	55	0,02	21	0,01
Evanghelică lutherană	21	0,00	21	0,01		0,00
Evanghelică de confesiune augustină	13	0,00	13	0,00		0,00
Ortodoxă sârbă	9	0,00	7	0,00		0,00
Unitariană	5	0,00	3	0,00		0,00
Alta religie	1.650	0,21	848	0,24	802	0,19
Informație nedisponibilă	53.412	6,92	34.702	9,77	18.710	4,48

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011, <http://www.recensamantromania.ro>

1.2. Resursele umane

Populația ocupată cuprinde, conform metodologiei Institutului Național de Statistică, toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit în una dintre activitățile economiei naționale, fiind încadrate într-o activitate economică sau socială, în baza unui contract de muncă sau în mod independent în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii. Figura de mai jos prezintă evoluția persoanelor ocupate la nivel național, regional și județean.

Figură 6 Evoluția populației civile ocupate

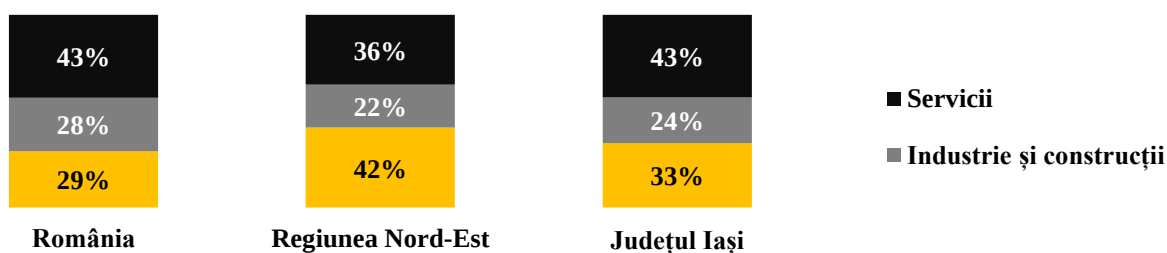

Sursa: Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește județul Iași, se observă că, în perioada 2008-2012, numărul persoanelor ocupate a scăzut cu aproape 3%, situându-se sub media regiunii și cea națională. În plus, Regiunea de Nord-Est a înregistrat o scădere mai mică a numărului persoanelor ocupate (-1,94%), având o evoluție mai bună decât media națională (-2,03%).

Distribuția pe grupe de ocupații relevă faptul că lucrătorii calificați în agricultură, silvicultură și pescuit reprezentau 33,4% din totalul populației ocupate, față de 29,3% la nivel național în anul 2012. Pe de altă parte, în județul Iași 16% din populația ocupată este concentrată în sectorul industriei spre diferență de nivelul național în care peste 20,5% din populația ocupată lucrează în industrie. Evoluția în timp a resurselor de muncă și a distribuției acestora conform activităților din economia națională, evidențiază efectele restructurării industriale la nivelul județului, o mare parte din populația ocupată în industrie în anii 1990 fiind acum fie în servicii, fie în agricultură.

Figură 7 Structura populației civile ocupate pe activități ale economiei naționale, în anul 2012

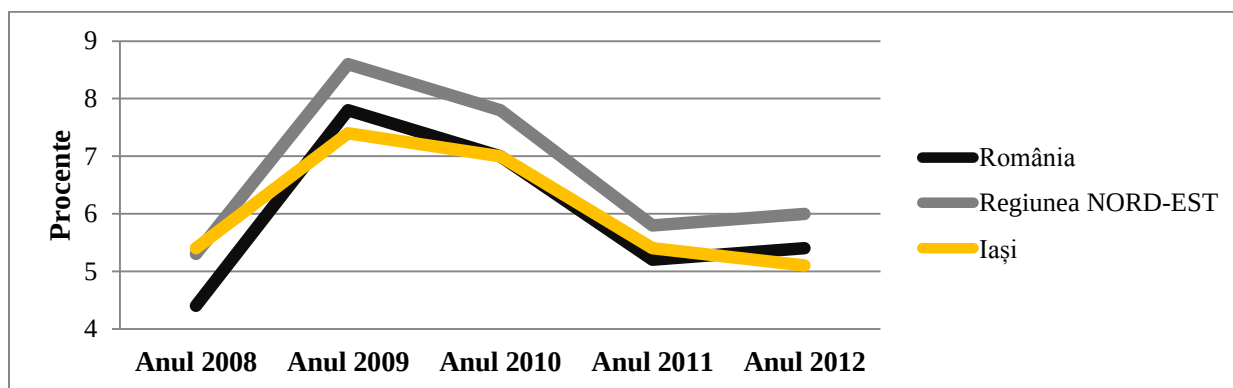

Sursa: Institutul Național de Statistică

Rata șomajului în județul Iași a avut o evoluție pozitivă în ultimii ani, după o creștere de 2% a numărului șomerilor în anul 2009, aceasta a urmat un trend descendent. Valoarea șomajului în județul Iași (5,1%) se regăsea, la nivelul anului 2012, sub media națională (5,4%), dar și sub cea a Regiunii Nord-Est din care face parte și înregistra o valoare mai scăzută decât în anul 2008.

Raportat la numărul de șomeri din mediul urban, la nivelul anului 2011, totalul șomerilor din cele două municipii (Iași și Pașcani) și cele trei orașe (Hîrlău, Târgu Frumos și Podu Iloaiei) se ridică la circa 5.000 de persoane. Conform Direcției Județene de Statistică Iași, la nivelul aceluiași an, erau înregistrați ca șomeri 16.024 de persoane, ceea ce înseamnă că doar 31% dintre aceștia trăiesc în mediul urban. Cu alte cuvinte, șomajul reprezintă o problemă mai mare în mediul rural decât în cel urban.

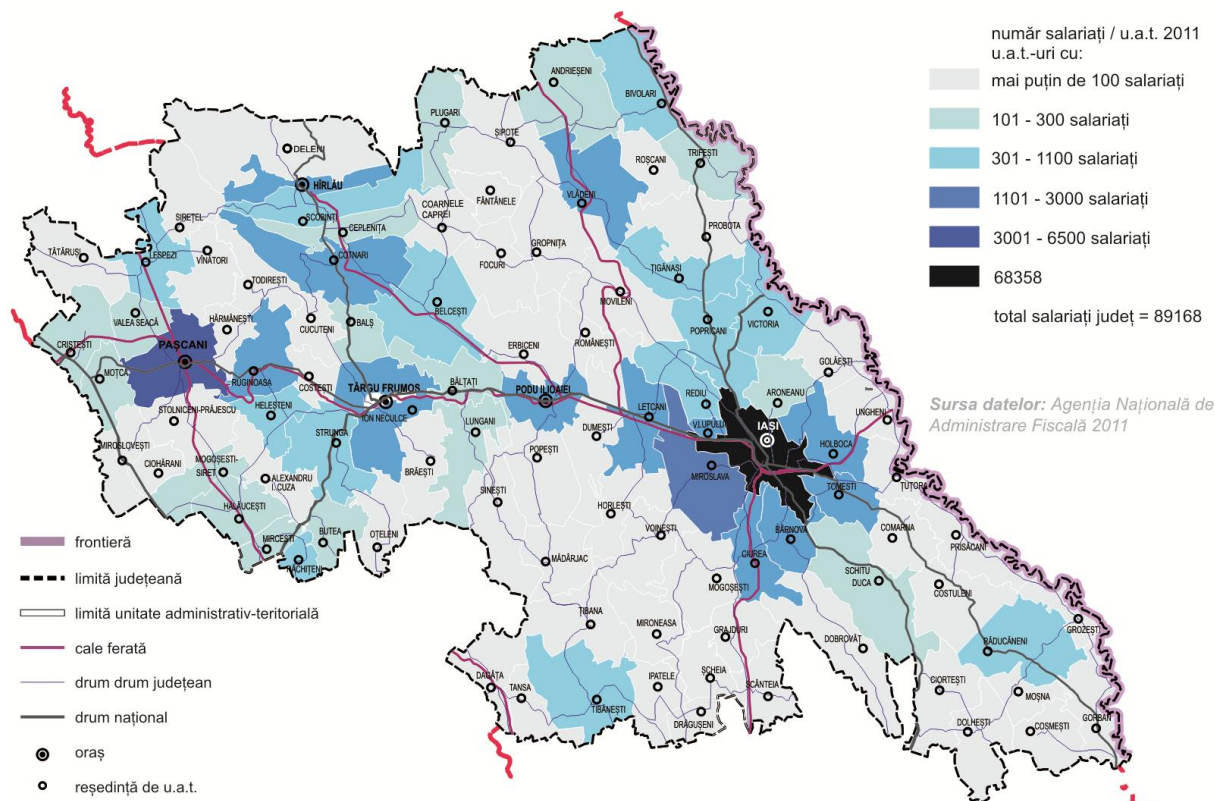
Figură 8 Evoluția ratei șomajului

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Iași

De remarcat este faptul că în județul Iași există 96.000 de persoane ocupate în agricultură, silvicultură și piscicultură, dintre care doar 3.429 sunt salariați (3,6%). Dintre aceștia, 37,5% sunt salariați în mediul urban, iar restul de 63,5% în mediul rural. Acest indicator evidențiază faptul că o mare parte din populația din județ este ocupată în agricultura de subzistență, cu un risc ridicat de sărăcie. Numărul total al salariaților din județ este de aproximativ 134.640 persoane dintre care 75% (101.976 pers.) sunt în mun. Iași și 81% (109.845 pers.) în zona metropolitană.

Cartogramă 1 Distribuția numărului de salariați, în județul Iași

Sursa: Agenția Națională de Administrare Fiscală, 2011

În ceea ce privește populația activă, aceasta cuprinde populația ocupată civilă și șomerii înregistrați. Având în vedere scăderea numărului populației ocupate, populația activă s-a redus în ultimii ani. Ca medie, județul Iași a avut o evoluție negativă a acestui indicator, cu valori mai ridicate decât media națională sau cea județeană.

Tabel 4 Evoluția populației active

*Mii persoane

Populația activă, la nivel de:	2008	2009	2010	2011	2012	% diferență 2012 față de 2008
România	9150.4	9120.1	8998.3	8826.5	9063.4	-0.95%
Regiunea Nord - Est	1319.4	1322.2	1309.5	1266	1302.9	-1.25%
Județul Iași	312.7	309.2	307.2	296	302.6	-3.23%

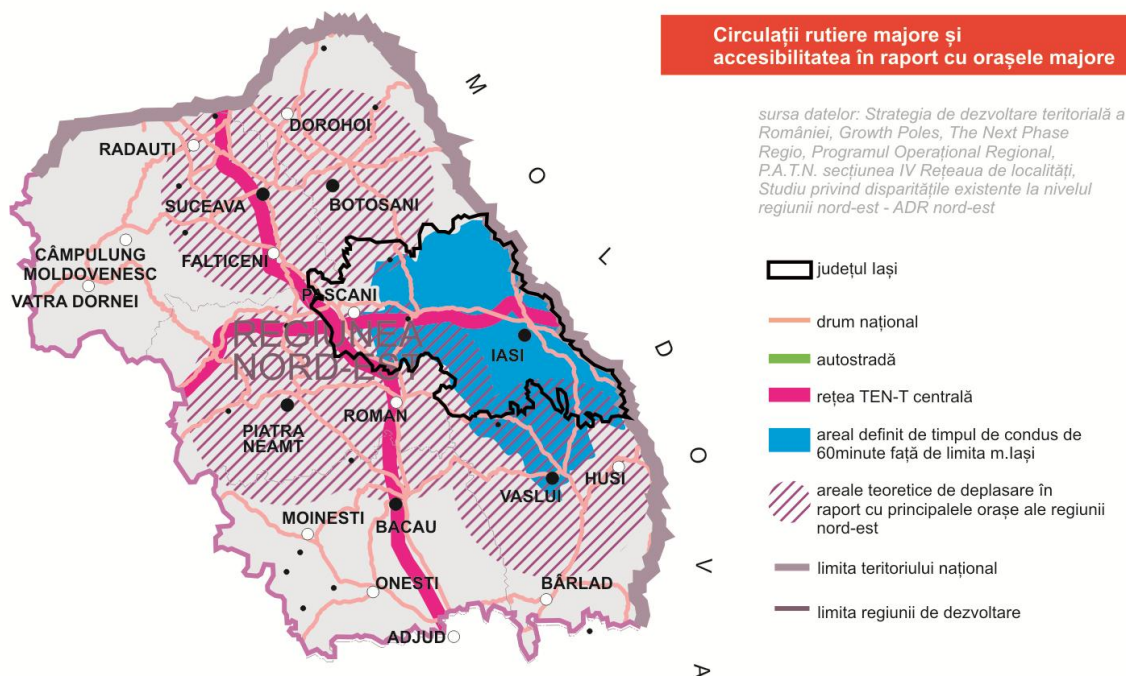
Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo

2. Infrastructura și echiparea teritoriului

Accesibilitatea teritorială dă măsura în care, la scara regiunii, se difuzează arealele potențiale de polarizare. Se evidențiază două aspecte: în primul rând, în raport cu municipiul Iași este evident un areal amplu de acoperire corespondent unei deplasări de cca 60 de minute, areal care acoperă aproape în totalitate județul Iași. Există deci premisele unei bune relaționări intra-județene, condiționată de ameliorarea funcționării și diversificării infrastructurii. În al doilea rând, partea județului care rămâne în afara acestui areal de deplasare orară devine expusă la ariile de polarizare ale orașelor din afara județului, orașe precum Piatra Neamț, Suceava, Roman, Botoșani, Vaslui etc. Din acest punct de vedere, este necesară o atenție sporită asupra relațiilor acestor zone periferice ale județului cu orașele mari învecinate ale județului. De altfel, se poate observa în ariile de polarizare a forței de muncă și de atracție a elevilor sau studenților că necesitatea unor legături interjudețene se impune și trebuie luată în considerare.

Pe de altă parte, în realitate, infrastructura, atât cea rutieră, cât și cea feroviară, dezavantajează județul Iași din punct de vedere al unei coeziuni de ansamblu. Circulațiile majore subîmpart Regiunea Nord-Est în patru părți relativ egale în relație cu care municipiul Iași are o poziție defavorabilă.

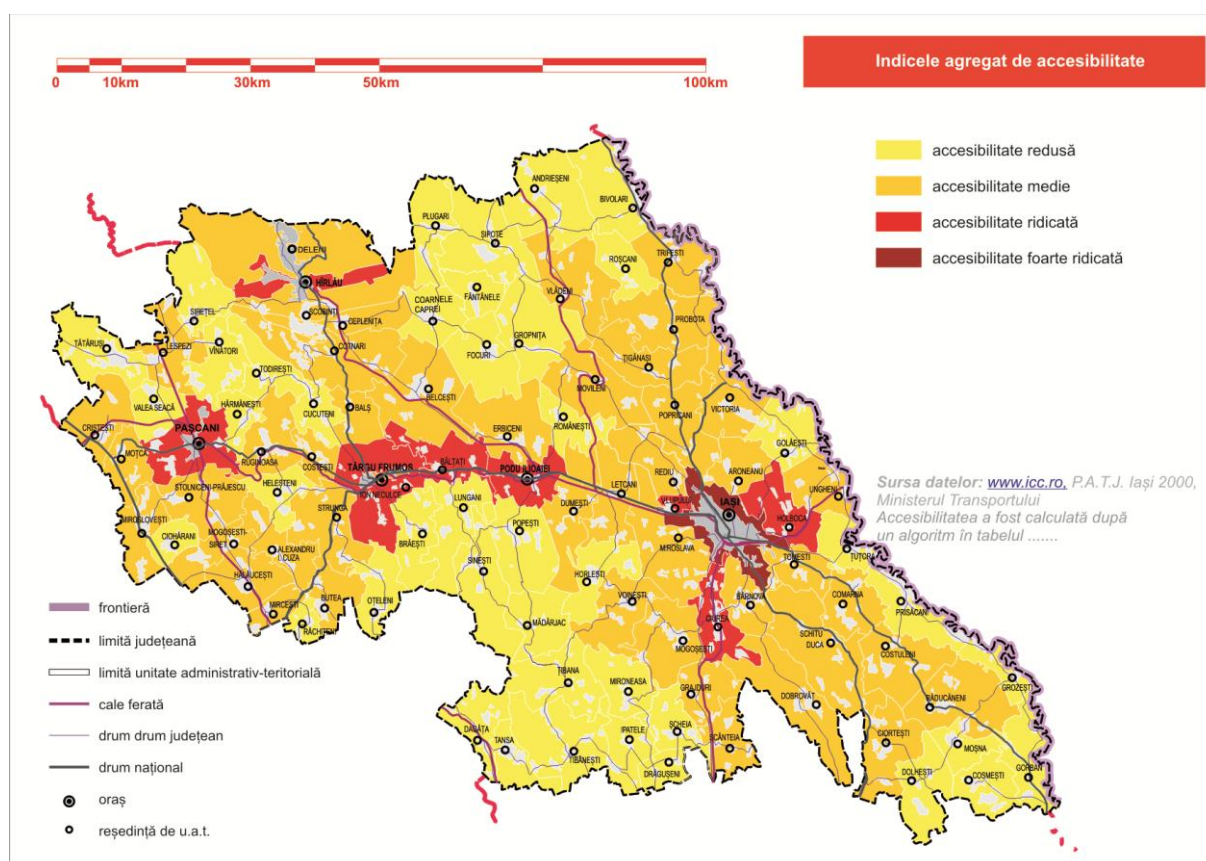
Cartogramă 2 Circulații rutiere majore și accesibilitatea în raport cu orașele majore

2.1. Analiza situației generale existente

În vederea eficientizării analizei, pentru fiecare localitate a fost luat în calcul numărul de zone cu acces la diverse tipuri de drumuri și apropierea de un oraș mai important. Astfel, se poate observa o accesibilitate ridicată în cazul Iașului și a comunelor sale limitrofe, în special Holboca, Ciurea sau Valea Lupului, dar și în cazul Pașcaniului, sau orașelor Târgu Frumos, Podu Iloaiei și Hirău. Pornind de la aceste puncte de accesibilitate ridicată se constată o reducere progresivă a accesibilității pe măsura îndepărtării de aceste puncte, astfel încât zonele central-nordică și central-sudică au cel mai mare grad de izolare. Există însă un potențial mare în faptul că multe dintre orașele de talie mai mică nu își valorifică calitatea de nod, fie feroviar, fie rutier.

Cartogramă 3 Indicele agregat de accesibilitate

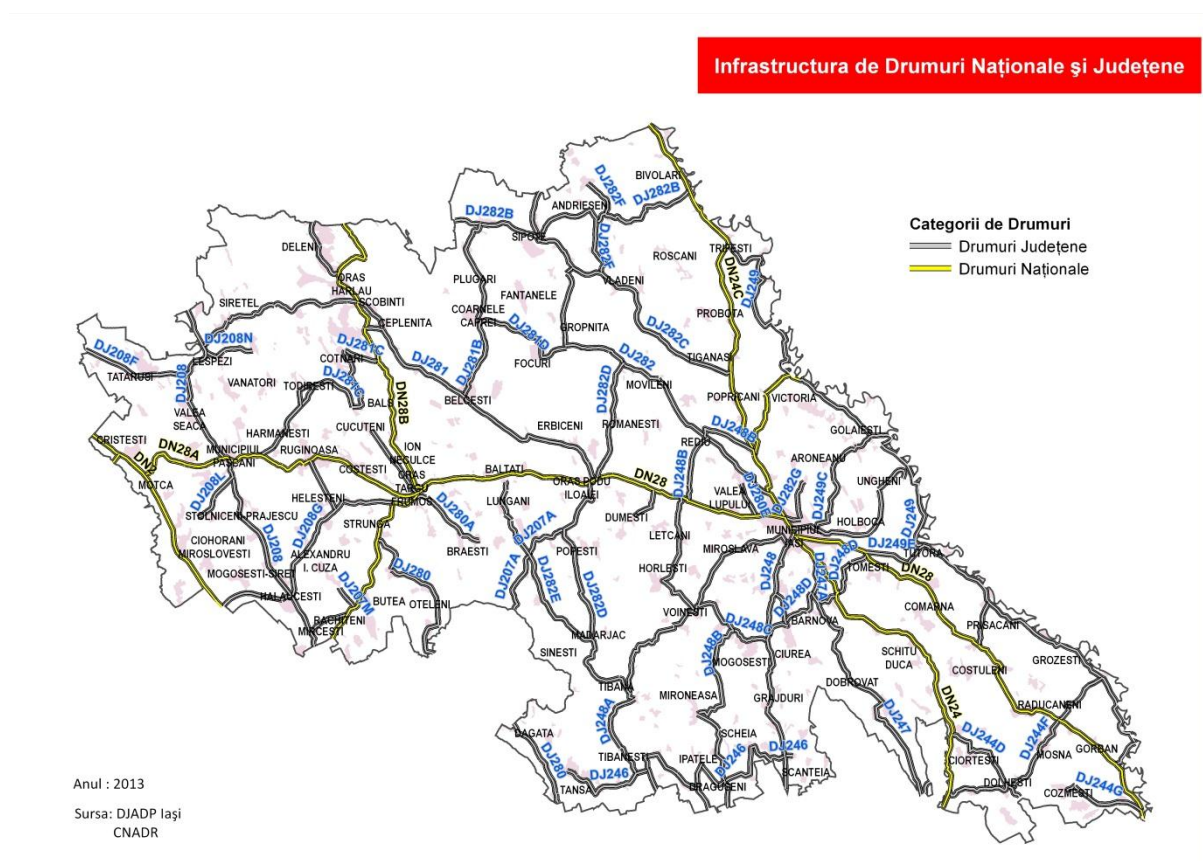
2.2 Infrastructură de drumuri și accesibilitate

Drumurile județene au un rol foarte important în asigurarea accesibilității localităților, complementar rețelei de drumuri naționale. Cu toate acestea, nu toate au un rol egal. Judecând importanța lor în funcție de următoarele criterii:

- numărul de utilizatori potențiali în funcție de densitatea populației fiecărui u.a.t., dar și de posibilele fluxuri de navetism

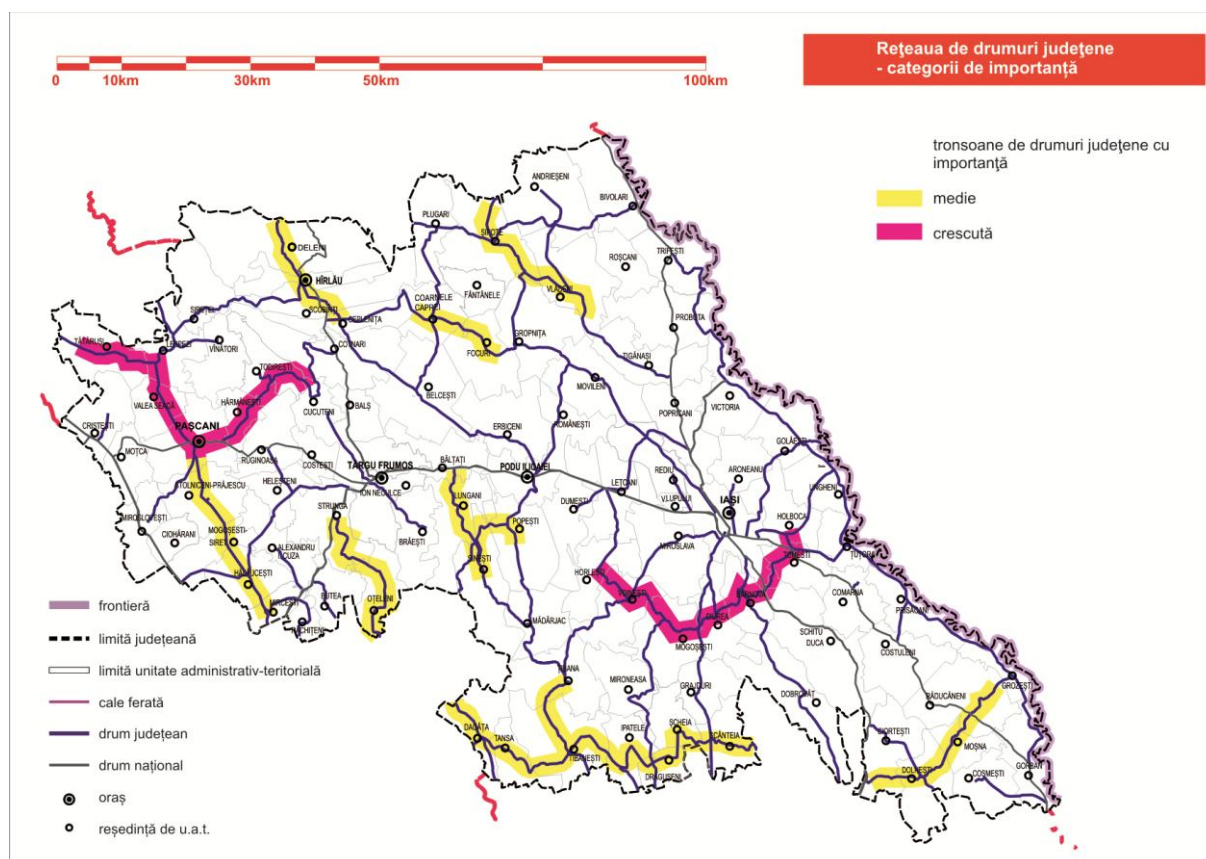
- numărul de localități din fiecare u.a.t. care are acces direct și efectiv la drumul județean. În unele cazuri o incidență foarte mare a localităților asupra traseului drumului județean îi sporește utilitatea la nivelul unei zone mai ample, devenind uneori indispensabil
- existența unei relații rutiere paralele cu traseul drumului județean, de exemplu prin dublarea traseului său cu un drum național.

Cartogramă 4 Infrastructura de drumuri național și județene

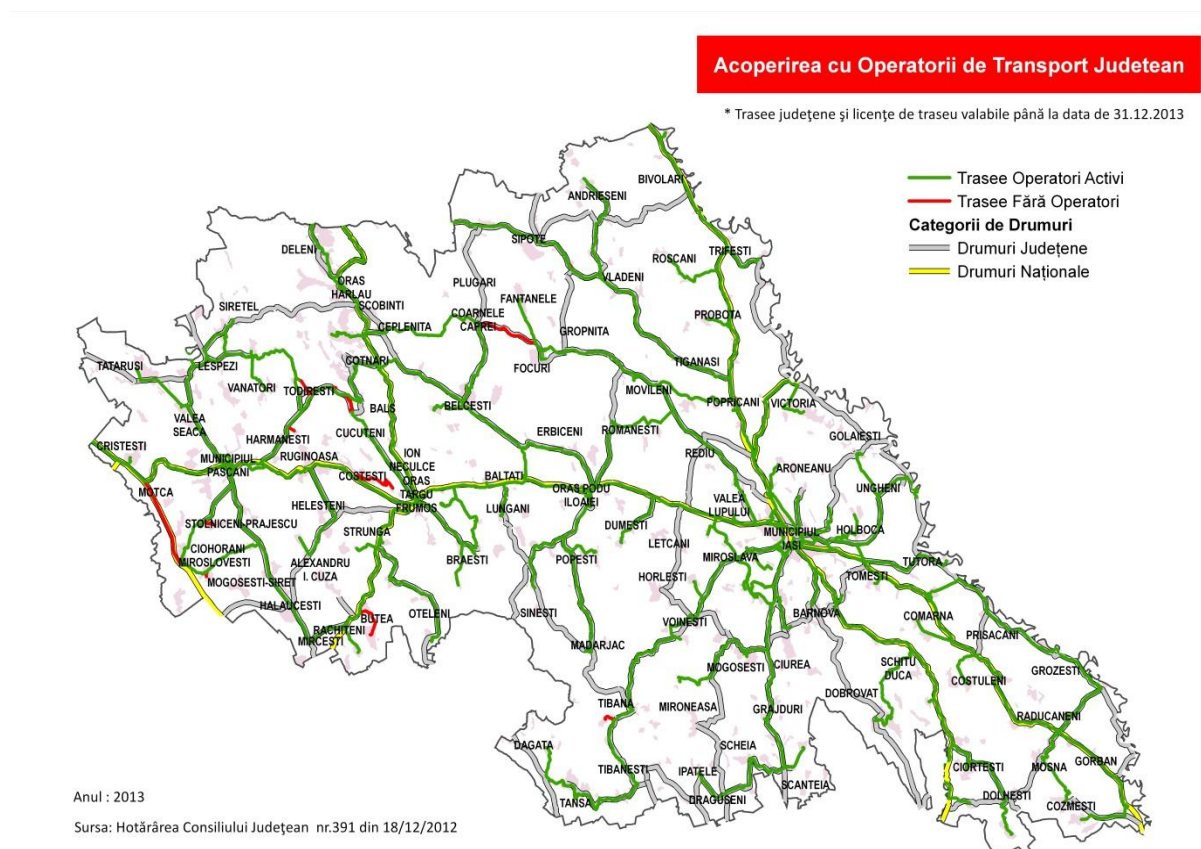

Se poate observa o importanță crescută a drumurilor județene care facilitează o accesibilitate sporită, spre exemplu în partea sudică a Iașului, acționând ca un fel de centură sau la nivelul municipiului Pașcani, asigurând o relație locală cu localitățile învecinate. Drumurile județene cu o importanță redusă sunt în general în zone periferice unde asigură legături esențiale pentru localități izolate în raport cu drumurile naționale.

Cartogramă 5 Rețeaua de drumuri județene – categorii de importanță

Cartogramă 6 Acoperirea cu operatorii de transport județean

2.3. Rețeaua de localități urbane a județului și relațiile acestora în teritoriu

Principalele disfuncționalități în ceea ce privește rețeaua de localități a județului Iași rezidă în marile disproporții dintre sistemele teritoriale ce compun județul și gradul redus de urbanizare (județul Iași făcând parte din categoria celor 11 județe cu doar 4 localități urbane¹, față de media pe țară de 6,5), fiind determinate următoarele tipuri de sisteme:

- sistem principal Iași dezvoltat în jurul municipiului Iași, care reprezintă centrul de sistem și care polarizează un număr de 34 de comune;
- sistem secundar dezvoltat în jurul municipiului Pașcani, care reprezintă centrul de sistem și care polarizează un număr de 15 de comune;
- două sisteme de importanță locală dezvoltate în jurul orașelor Târgu Frumos și Hîrlău, care reprezintă centrele de sistem și care polarizează un număr de 5, respectiv 4 de comune.

Aceste sisteme acoperă aproximativ 70% din numărul total al unităților teritorial administrative, restul de 27 comune situându-se în afara sferei de influență a celor 4 localități urbane. Dintre acestea un număr de trei comune (Al.I. Cuza, Butea și Dăgâta) tind a se integra în zona de influență a municipiului Roman.

Zona de influență a orașului Hîrlău este formată din: Ceplenița, Cotnari, Deleni, Cucuteni și Scobinți².

Zona de influență a municipiului Pașcani este formată din: Cristești, Hălăucești, Heleșteni, Lespezi, Mogoșești-Siret, Moțca, Ruginoasa, Stolnicești Prăjescu, Todirești, Valea-Seacă, Vânători.

Târgu Frumos are ca zonă de polarizare: Balș, Bălțați, Brăești, Costești, Cucuteni, Ion Neculce, Lungani, Oțeleni, Sinești, Strunga.

Zona de influență a Podului Iloaiei este formată din: Dumești, Erbiceni, Mădârjac, Popești, Românești³.

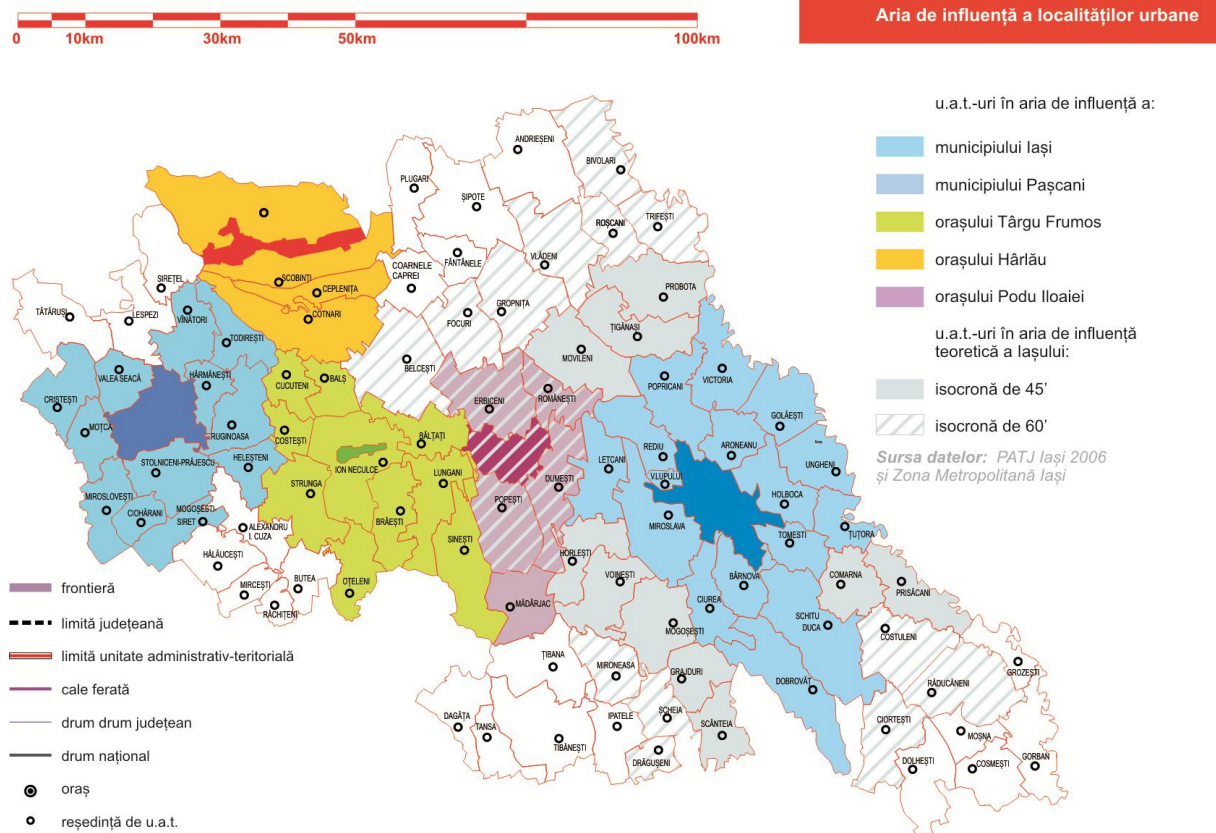
Zona de influență a municipiului Iași este cea mai mare decât cea constituită în prezent prin Zona metropolitană constituită din: municipiul Iași, Bârnova, Valea Lupului, Aroneanu, Ciurea, Holboca, Miroslava, Victoria, Ungheni, Popricani, Reditu, Tomești, Schitu Duca.

¹ Cf. PATJ Iași, 2000

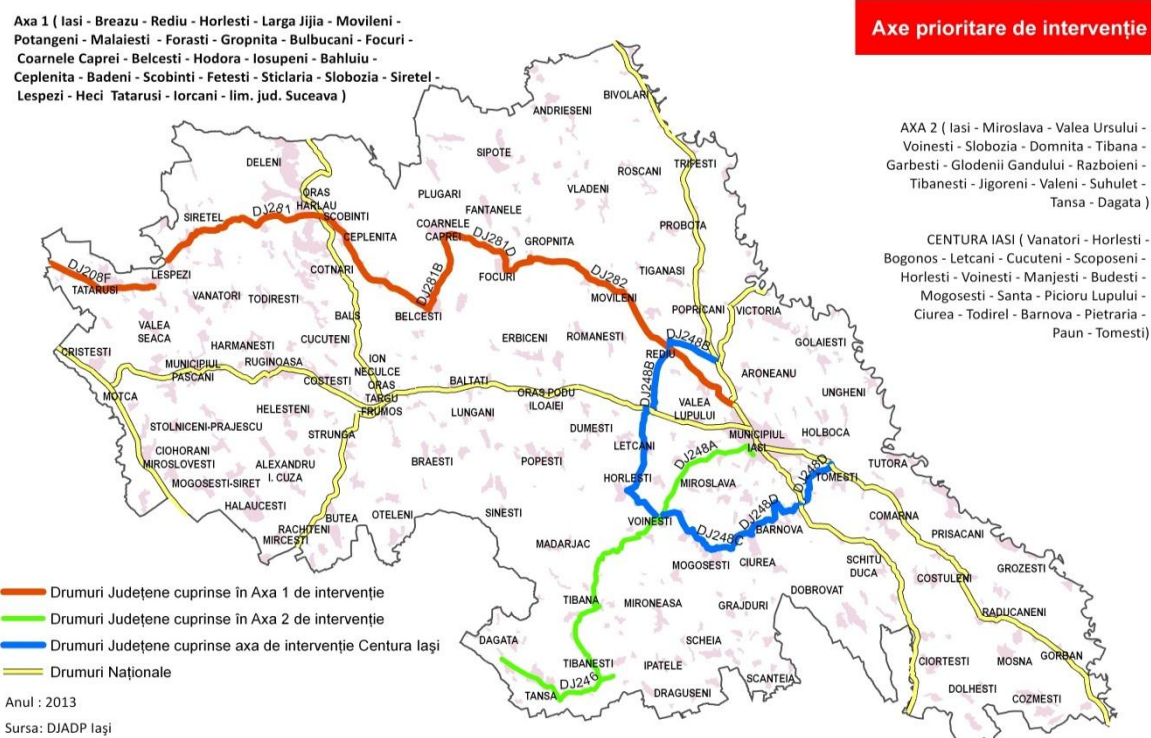
² Sursa: P.A.T.Z. Hîrlău

³ Conform PATJ Iași, 2006

Cartogramă 7 Aria de influență a localităților urbane

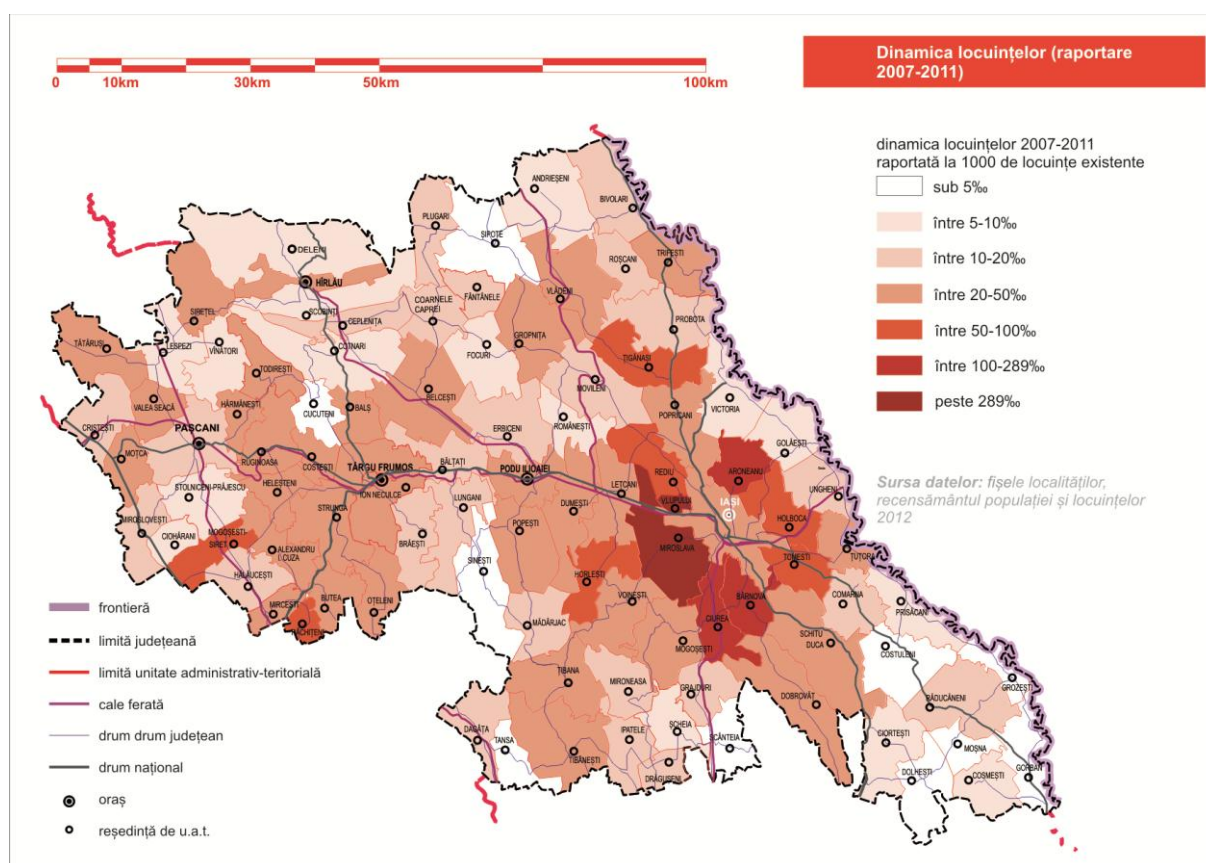
Cartogramă 8 Axe prioritare de intervenție

2.4. Fondul de locuințe și calitatea locuirii

Dinamica locuințelor indică o polarizare extremă a zonei municipiului Iași, în special în zona limitrofă, și o scădere a acestora pe măsura depărtării de această zonă. De asemenea, există două arii majore cu ritm similar (mediu) de creștere al locuințelor în zona din jurul zonei limitrofe a Iașului și în zona vestică, în jurul orașului Târgu Frumos. Similar cu situația accesibilității, dinamica locuințelor este mai slabă către zona frontalieră și către zona nordică și sud-estică. În timp ce valoarea relativă a dinamicii este un indicator care permite o comparație între localități, fondul de locuințe numeric cu care crește fiecare localitate este superior în cazul localităților care au deja un fond locativ mare cum este cazul Iașului.

Cartogramă 9 Dinamica locuințelor

Raportarea la nivelul Regiunii de dezvoltare Nord-Est unde în anul 2010, în mediul urban existau 586.887 locuințe, reprezentând 43,15% din numărul total de locuințe de la nivel regional, indică o situație mai bună a municipiului Iași în raport cu celelalte centre urbane.

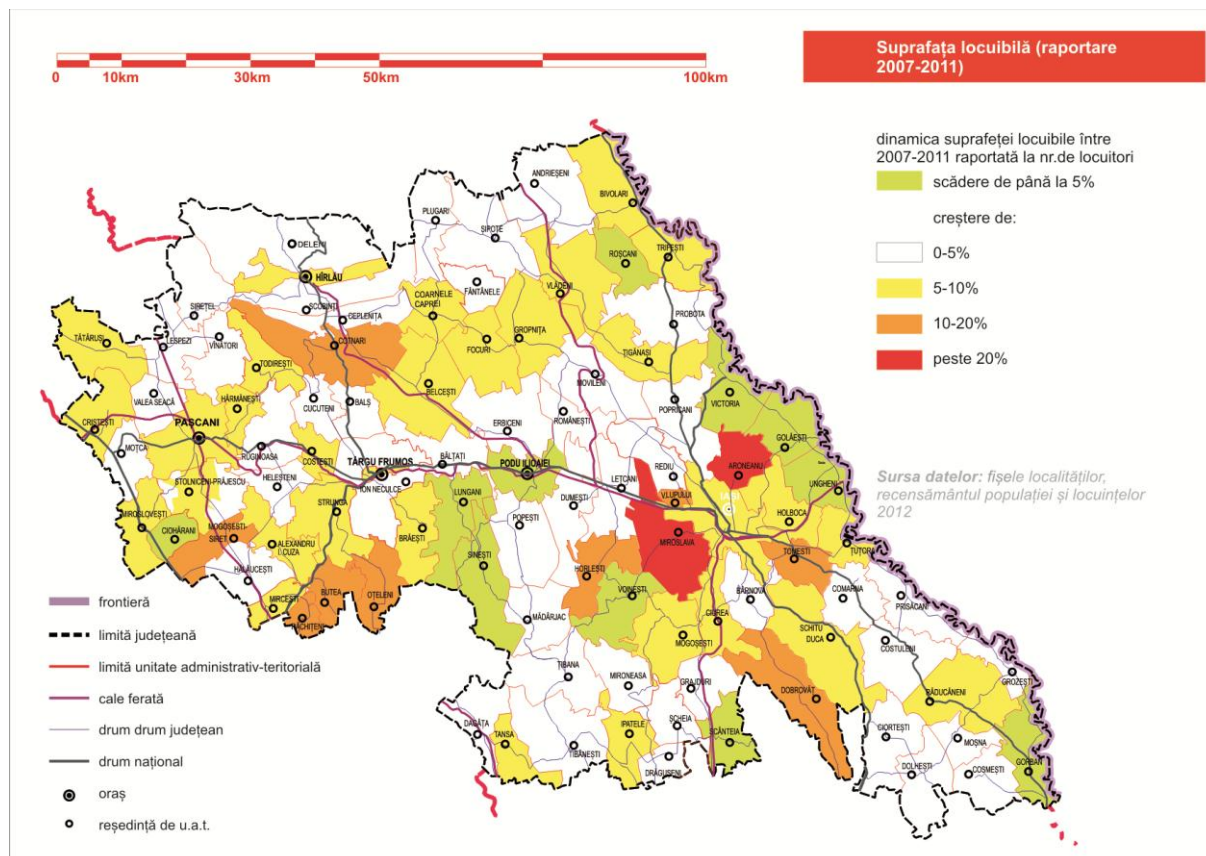
Tabel 5 Situația locuințelor din mediul urban în regiunea NE
Situația locuințelor din mediul urban din Regiunea Nord-Est, pe județe, în anul 2010

	Total (urban și rural)	Mediul urban	% urban din total	Număr persoane/locuință
Regiunea Nord-Est	1.361.785	586.887	43,1%	2,72
Iași	284.731	137.863	48,4%	2,81
Bacău	266.217	123.920	46,5%	2,61
Suceava	258.092	110.979	43,0%	2,74
Neamț	213.494	83.771	39,2%	2,53
Botoșani	169.514	65.724	38,8%	2,84
Vaslui	169.737	64.630	38,1%	2,88

Sursa: Studiu privind dezvoltarea urbană în regiunea Nord Est

Dinamica suprafeței locuibile între 2007-2011 permite observarea unor tendințe cu dinamică pronunțată în special în zona Iașului, dar spre deosebire de cartograma anterioară, ea se remarcă și în zonele ceva mai limitrofe ale județului. Creșterea raportării ariei locuibile la numărul de locuitori se poate explica parțial prin sporul natural sau migratoriu negativ din unele u.a.t.-uri.

Observăm că u.a.t.-ul cu dinamica cea mai mare în sensul unei creșteri a suprafeței locuibile este Miroslava, urmată de Dobrovăț, Cotnari și alte u.a.t.-uri din sud-vestul județului. Pe de altă parte, o serie de localități prezintă o descreștere a acestui raport, dată de fapt de bilanțul demografic pozitiv și de o creștere mai discretă a sectorului de construcții de locuințe.

Cartogramă 10 Suprafața locuibilă

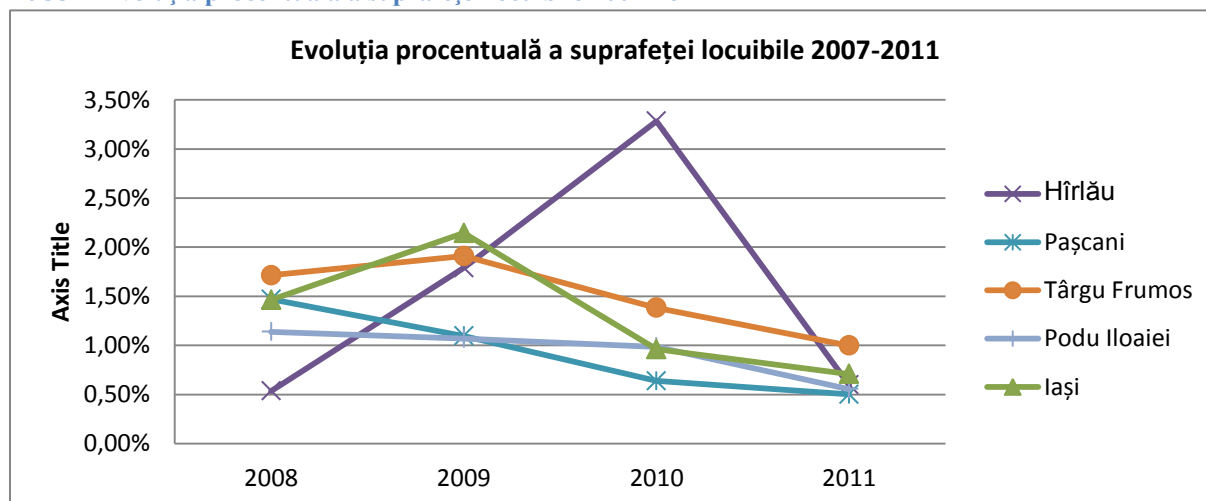
În timp ce Regiunea Nord-Est deținea în 2010 cel mai ridicat grad de aglomerare a locuințelor din mediul urban, la o locuință revenind 2,72 persoane, în mediul urban existau 1.429.512 camere, media pe locuință fiind de 2,44 camere. Totodată, suprafața totală a locuințelor existente în localitățile urbane ale Regiunii Nord-Est în anul 2010 era de 21.903.249 mp, media pe locuință fiind de 37,3 mp.

În privința numărului de persoane ce revin la o locuință din mediul urban, valoarea variază ușor între cele 6 județe componente ale Regiunii Nord-Est, față de media regională de 2,72 persoane/ locuință evidențiindu-se orașele Hîrlău, Târgu Frumos și Podu Iloaiei ca orașele cu valorile cele mai mari ale acestui indicator, cu 3,3 persoane/ locuință, 3,16 persoane/ locuință și respectiv 3,76 persoane/ locuință. Municipiile Iași și Pașcani se apropie de valoarea medie cu 2,46, respectiv 2,66 persoane/ locuință.

Tabel 6 Locuințe cu bucatărie și baie în incintă

DENUMIRE RE U.A.T.B.	locuințe existente	bucătărie în locuință	baie în locuință
2011			
municipiul Iași	113492	95,60%	94,80%
municipiul Pașcani	14114	89,80%	74%
oraș Târgu Frumos	4258	89,30%	74,40%
oraș Hîrlău	3596	91,40%	61,90%
oraș Podu Iloaiei	2796	86,40%	47,90%

Tabel 7 Evoluția procentuală a suprafeței locuibile 2007-2011

Sursa: Prelucrare Consultant

Indicatorii minimali de clasificare a localităților urbane conform legii 100/2007(Tabelul 8). Situația relevă atingerea la minim a unora dintre indicatori, sugerând faptul că din punct de vedere urban, teritoriul județului se bazează pe o structură firavă de localități. În cazul orașului Podu Iloaiei pentru 6 dintre indicatori scorul este sub pragul minim impus de legea 100/2007.

Tabel 8 Indicatorii minimali de clasificare a localităților urbane cf. Legii 100/2007

DENUMIRE U.A.T. B.	cel puțin 40.000 locuitori / cel puțin 10.000 locuitori	oraș	populația ocupată în activități non-agricole - municipiu	oraș	dotarea locuințelor cu alimentare cu apă - municipiu	oraș	dotarea locuințelor cu canalizare - municipiu	oraș	dotarea locuințelor cu încălzire centrală - municipiu	oraș	număr de paturi în spitale la 1000 de locuitori - municipiu	oraș	număr de medici la 1000 de locuitori - municipiu	oraș	unități de învățământ liceal sau alte forme de secundar	Dotări culturale și sportive	Locuri în hoteluri - municipiu	oraș	spații verzi (mp / locuitor) - municipiu	oraș
	40.000	10.000	85%	75%	80%	70%	75%	55%	45%	35%	10	7	2,3	1,8	x	x	100	50	15	10
municipiul Iasi	263410		99,17%		98,20%		94,20%		88,10%		22		9		x	x	1873		17	
municipiul pascani	31568		97,40%		80,90%		80,90%		93,60%		19		4		x	x	50		15	
oras harlau		10055		97,50%		65,30%		65,20%		72,90%		13,4		4,3	x	x		48		7
oras podu iloaiei		8735		91,80%		57,40%		57,20%		43,00%		5,2		1,6	x	x		20		5
oras targu frumos		9386		90,50%		81,90%		81,80%		63,40%		13,3		5,1	x	x		x		3
			indicatori minimali stabiliți de legea 100 / 2007																	
			parametri sub cei indicați prin legea 100 / 2007																	

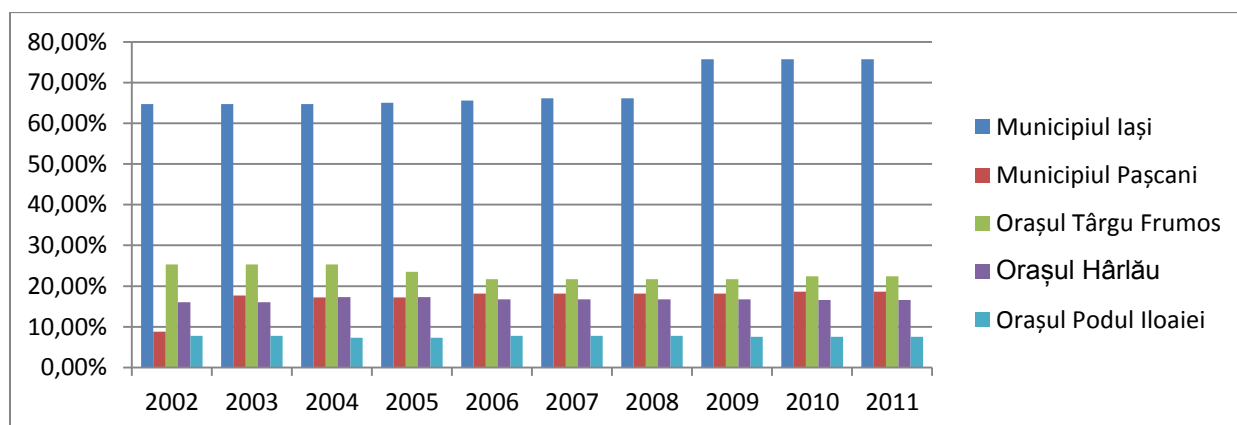
În ceea ce privește situația spațiilor verzi amenajate (parcuri, grădini publice sau scuaruri publice, terenurile bazelor și amenajările sportive în cadrul perimetrelor construite ale localităților) din mediul urban al Regiunii Nord-Est, în anul 2010 acestea însumau 2.526 hectare. Media de spații verzi amenajate pe cap de locuitor din mediul urban din Regiunea Nord-Est este de 15,8 mp, valoare cu 15,5% mai scăzută decât media de la nivel național.

Pentru a atinge ținta de 26 mp pe cap de locuitor până în anul 2013, impusă de normele europene, suprafața spațiilor verzi amenajate din localitățile urbane ale Regiunii Nord-Est ar trebui să crească cu aproximativ 65% (minim 4.158 hectare).

Tabel 9 Evoluția raportului dintre suprafața intravilanului și suprafața totală în mediul urban

EVOLUȚIA RAPORTULUI DINTRE SUPRAFAȚA INTRAVILANULUI ȘI SUPRAFAȚA TOTALĂ ÎN MEDIUL URBAN											
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Municipiul Iași	Suprafața intravilan (ha)	6077	6077	6077	6105	6158	6213	6213	7112	7112	7112
	Suprafața administrativă (ha)	9391	9391	9391	9391	9391	9391	9391	9391	9391	9391
	Evoluția procentuală a intravilanului din total suprafață	64,71%	64,71%	64,71%	65,01%	65,57%	66,16%	66,16%	75,73%	75,73%	75,73%
Municipiul Pașcani	Suprafața intravilan (ha)	685	1370	1370	1370	1370	1370	1370	1370	1476	1476
	Suprafața administrativă (ha)	7758	7758	7950	7950	7542	7542	7542	7542	7931	7931
	Evoluția procentuală a intravilanului din total suprafață	8,83%	17,66%	17,23%	17,23%	18,16%	18,16%	18,16%	18,16%	18,61%	18,61%
Orașul Târgu Frumos	Suprafața intravilan (ha)	457	457	457	457	457	457	457	457	457	457
	Suprafața administrativă (ha)	1807	1807	1807	1946	2107	2107	2107	2107	2036	2036
	Evoluția procentuală a intravilanului din total suprafață	25,29%	25,29%	25,29%	23,48%	21,69%	21,69%	21,69%	21,69%	22,45%	22,45%
Orașul Hârlău	Suprafața intravilan (ha)	589	589	589	589	589	589	589	589	606	606
	Suprafața administrativă (ha)	3674	3674	3409	3409	3511	3511	3511	3511	3648	3648
	Evoluția procentuală a intravilanului din total suprafață	16,03%	16,03%	17,28%	17,28%	16,78%	16,78%	16,78%	16,78%	16,61%	16,61%
Orașul Podul Iloaiei	Suprafața intravilan (ha)	379	379	379	379	379	379	379	379	379	379
	Suprafața administrativă (ha)	4857	4857	5206	5206	4859	4859	4859	5038	5038	5038
	Evoluția procentuală a intravilanului din total suprafață	7,80%	7,80%	7,28%	7,28%	7,80%	7,80%	7,80%	7,52%	7,52%	7,52%

Figură 9 Evoluția comparativă a ponderii zonelor intravilane din suprafața totală a localităților urbane la nivelul județului Iași între 2002 și 2011

Se evidențiază în primul rând o discrepanță foarte mare între Iași și restul localităților urbane în proporția pe care intravilanul o deține în suprafața totală. Dinamica intravilanului înregistrată în cazul Iașului, fiind aproape de 60% în 2002 și crescând până la aproape 80% în 2011, tinde să compromită șansele viitoare de echipare și dezvoltare ale orașului. Recuperarea decalajului suprafeței de spațiu verde per locuitor, dar și nevoile de dezvoltare economică necesită un disponibil de spațiu care devine o resursă aproape epuizată în cazul Iașului. Pe de altă parte, acest lucru stabilește premisele pentru un proces de recuperare a unor spații nefuncționale din interiorul orașului și totodată impune necesitatea unei dezvoltări compacte bazate pe densitate crescută, dar și pe strategii atent construite de valorificare corectă a resurselor de teren.

Celelalte localități urbane ale județului dețin suprafețe importante extravilane și prezintă totodată o creștere mult temperată a suprafeței intravilane în perioada recentă. Deși disponibilul de teren este mare, factori determinanți precum nivelul de echipare sau lipsa acestuia au impulsionat o dezvoltare atât de puțin accentuată în aceste localități.

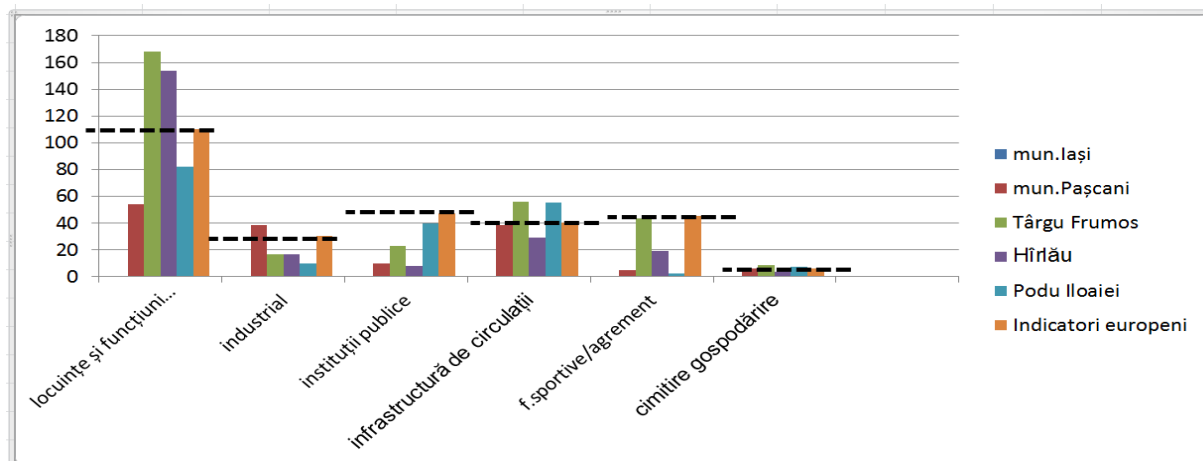
Dezechilibrul în acest sens este prezent și la nivel regional, existând în contrast zone caracterizate de un grad de urbanizare mai accentuat și mai multe zone lipsite de orașe pe o rază de 25-30 km: sud-estul județului Botoșani – nord-estul județului, Iași (comuna Hlipiceni, comuna Todireni, comuna Răuseni, comuna Bivolari, comuna Andrieșeni, comuna Vlădeni, comuna Trifești, comuna Roșcani); sud-estul județului Iași – nord-estul județului Vaslui (comuna Răducăneni, comuna Grozești, comuna Ciortești, comuna Codăești).

Trebuie menționat de asemenea faptul că Iașul prezintă o particularitate în rețeaua urbană a regiunii; este singurul centru urban major care are o dezvoltare de tip areal și nu una de tip vector dictată de culoarele de circulație. De asemenea, începând cu 2005, numărul de localități urbane la nivelul regiunii a rămas constant, intravilanul cumulat crescând ușor cu aproximativ 6%.

Tabel 10 Zonificarea funcțională (hectare)

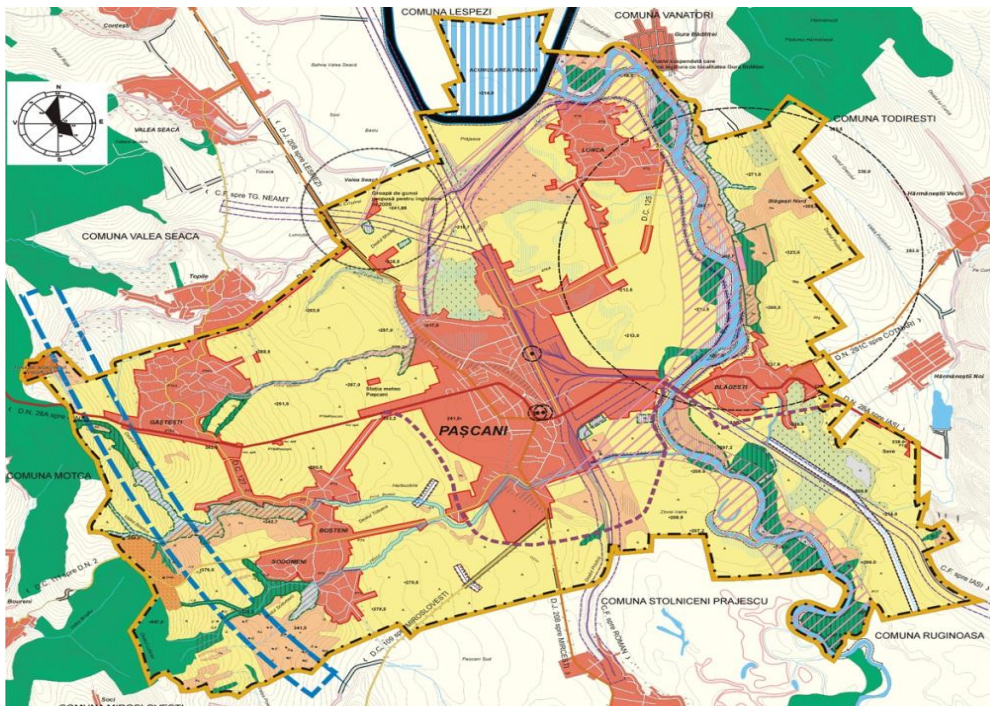
Zonificare funcțională (hectare)						
denumire u.a.t.	locuințe și funcțiuni complementare	industrial	instituții publice	infrastructură de circulații	f.sportive /agrement	cimitire gospodărire
mun. Iași						
mun. Pașcani	54	38	10	39	5	6
Târgu Frumos	168	16	23	56	43	9
Hîrlău	154	17	8	29	19	3
Podu Iloaiei	82	10	39	55	2	7
Indicatori europeni	110	30	47	40	45	6

Figură 10 Raportarea suprafețelor funcționale pe mediul urban din județul Iași la media europeană la nivelul anului 2005 (cf. Memoriilor Generale ale PUG-urilor localităților urbane)

Din punctul de vedere al suprafețelor ocupate de diverse funcțiuni se observă o situație ceva mai echilibrată în cazul infrastructurii de circulație, acolo unde aproape toate orașele se situează destul de aproape de valoarea europeană pe domeniul respectiv, situația cea mai defavorabilă fiind cea a Hîrlăului. Situația cea mai slabă este la instituțiile publice, acolo unde toate orașele sunt cu mult sub indicatorii europeni, cu precădere Pașcani, Târgu Frumos și Hîrlău. Totodată, se observă o depășire a indicatorilor europeni la domeniul locuințe și funcțiuni complementare, acolo unde Târgu Frumos și Hîrlău prezintă cea mai ridicată valoare a suprafeței ocupate de locuințe. Ca indicator global, reprezentând abaterea cea mai mică în raport cu indicatorii europeni, este orașul Podu Iloaiei, iar cel cu abaterea cea mai mare este orașul Hîrlău, aproape la egalitate cu municipiul Pașcani. Indiferent de situație, este importantă luarea în considerare a acoperirii acestui prag de necesitate, înainte de a dezvolta strategii curajoase, dar nerealiste. Este de menționat că pentru Târgul Frumos datele au fost lacunare, PUG-ul nefiind disponibil pentru consultare.

Figură 11 PUG-ul municipiului Pașcani

Analiza făcută pe baza PUG-ului municipiul Pașcani oferă imaginea unui teritoriu cu suprafețe ample neconstruite, dar cu un grad mare de fragmentare. Acest lucru se datorează pe de o parte diferitelor corpuri de localitate poziționate difuz în ansamblul teritoriului administrativ, și de pe altă parte condiționărilor impuse de cursul de apă sau de infrastructura tehnică și de circulație. Ca rezultat, există terenuri ample prinse între localități și infrastructură. Municipiul Pașcani este practic împărțit în două de calea ferată, în zona industrială parțial în declin și zona de locuire. Problematică este însă și extinderea localității dincolo de această limită fizică importantă, și chiar dincolo de zona industrială prin parcelări cu locuințe individuale. De asemenea, posibilitățile de extindere sunt afectate de topografia terenului, dar și de zona inundabilă a râului Siret. Celelalte localități sunt în cea mai mare proporție zone exclusiv rezidențiale, cu o zonă cu funcțiuni complementare minimală.

Datorită poziției sale geografice, municipiul Pașcani este situat într-o zonă lipsită de localități urbane pe o rază mai mare de 30-40 km. Din aceste considerente, locuitorii proveniți din mediul rural apelează, periodic, la dotările existente în municipiu, determinând acest tip de relații socio-culturale.

Din punctul de vedere al dotărilor de învățământ, municipiul Pașcani deține toate tipurile de unități de învățământ, mai puțin învățământ universitar: învățământ preșcolar, învățământ primar, gimnazial și liceal, iar unitățile de sănătate sunt reprezentate de o serie de dispensare, două spitale (Municipal și C.F.R.) și cabinete stomatologice.

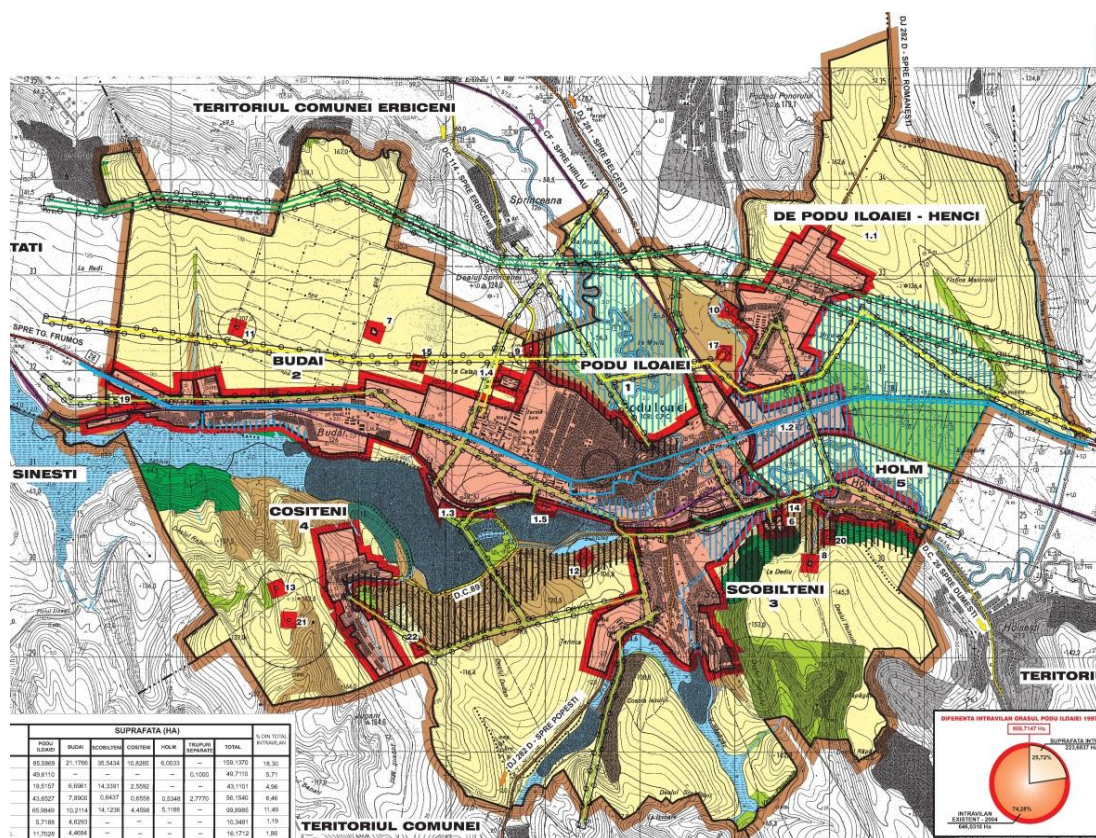
Alte dotări urbane ale municipiului Pașcani, ce susțin și completează rolul în teritoriu sunt: Casa de cultură „Mihail Sadoveanu”, biblioteca publică, teren sportiv ș.a.

Din punctul de vedere al serviciilor prestate către populație pot fi amintite următoarele activități: turism – hotel de 156 locuri de cazare, construcții – 5 societăți, comerț – 757 societăți, transport de călători și mărfuri – 9 societăți, poștă și telecomunicație – 2 unități, financiar-bancare – o unitate⁴.

Alte servicii: activități juridice, activități de contabilitate, revizie contabilă, consultație fiscală, activități de testări și analize tehnice, etc. – în număr de 21 de unități.

Prin propunere, PUG-ul prevede unele îmbunătățiri funcționale în principal în zona centrală și măsuri de protecție în raport cu zonele de risc, fără ca acestea să se fi realizat decât în mică parte (v. Strategia de dezvoltare socio-economică a municipiului Pașcani). În același timp, PUG-ul propune o extindere cu aproape 35% a teritoriului intravilan existent, propus a se dezvolta majoritar prin locuințe individuale.

Figură 12 PUG-ul orașului Podu Iloaiei

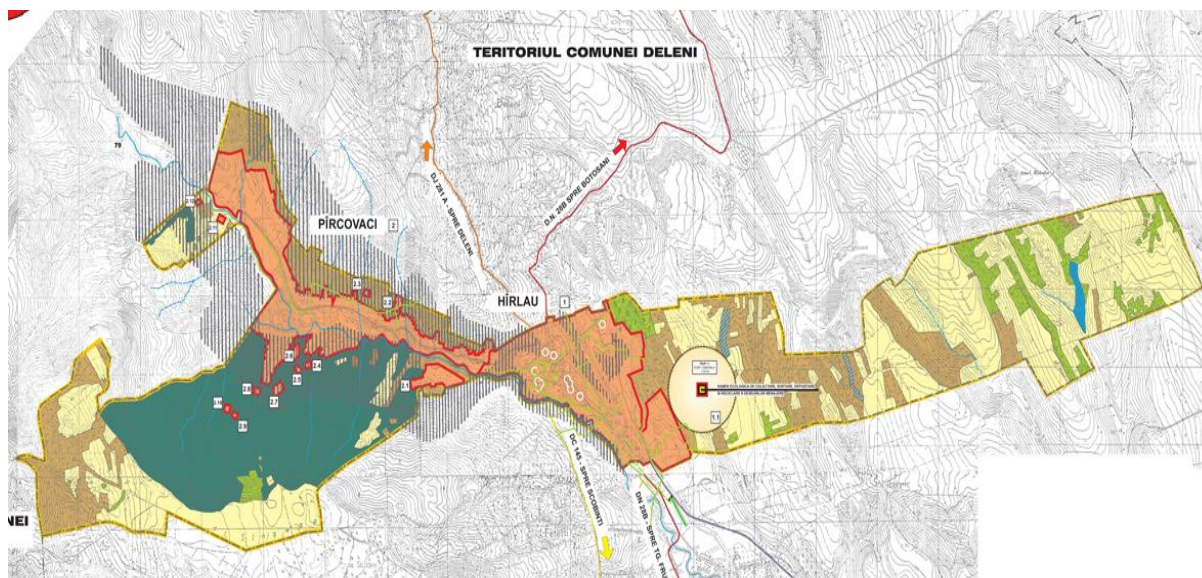

Teritoriul Podului Iloaiei compus din oraș și din cele patru sate componente este dezvoltat majoritar sub o formă tentaculară în lungul infrastructurii rutiere, corpurile de localitate devenind din acest motiv aproape contigue spațial. Acest tip de dezvoltare permite terenului extravilan să se dezvolte în extensia intravilanului către limitele localității, permițând astfel o consistență mare a terenurilor arabile în special în zona nordică și a terenurilor arabile, pășuni și vii în zona sudică. Zona nordică impune condiționări importante date de infrastructura tehnică de transport. Zona centrală, deținătoare a câtorva clădiri de

⁴ Cf. Memoriu General de Urbanism PUG municipiul Pașcani

patrimoniu, prezintă și o problemă de izolare dată de faptul că se află între calea ferată și de drumul european 583.

Figură 13 PUG-ul orașului Hîrlău

Tipologia orașului Hîrlău este puternic influențată de desfășurarea teritoriului său administrativ pe o fâșie îngustă de teren, dar și de topografia locului care pe de-o parte impune o serie de riscuri naturale și constrângeri constructive, iar pe de altă parte face dificilă extinderea atât a infrastructurii, cât și a altor activități. În estul localității rampa de gunoi se impune ca o limită fiind în plus în anul 2009 catalogat ca „depozite neconform clasa "b" din zona urbană”⁵.

Ca și municipiul Pașcani, orașul Hîrlău este situat într-o zonă fără localități urbane pe o rază mai mare de 30-40 km. Așadar, dotările existente în oraș deservesc atât locuitorii proprii, cât și locuitorii comunelor învecinate. Din punctul de vedere al dotărilor de învățământ, orașul Hîrlău deține toate tipurile de unități de învățământ, mai puțin învățământ universitar: învățământ preșcolar, învățământ primar, gimnazial și liceal⁶.

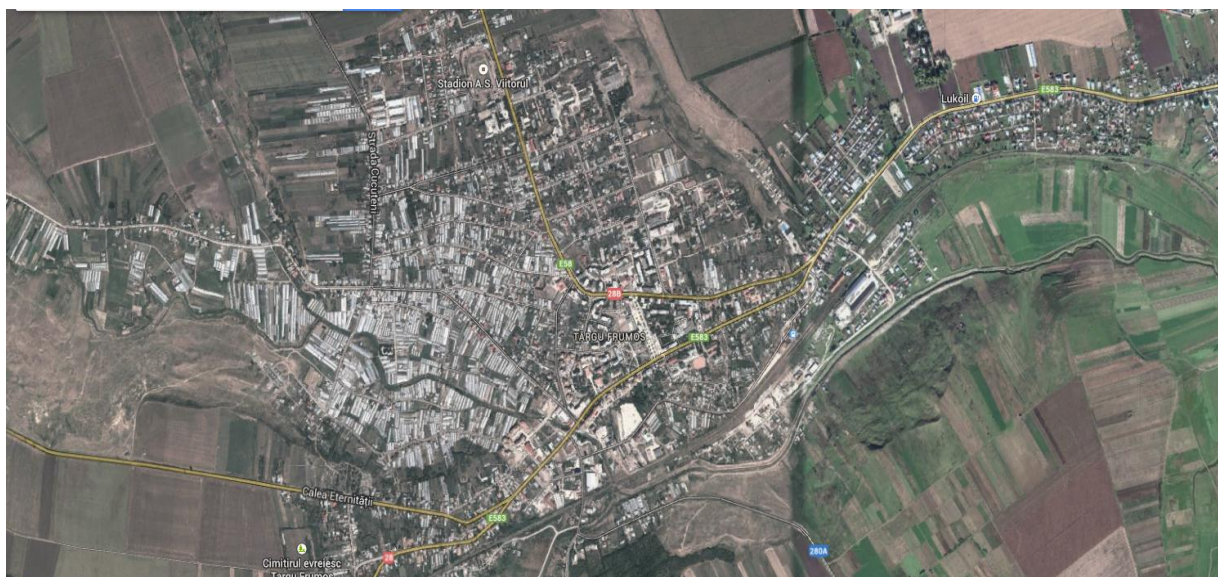
Unitățile de sănătate sunt reprezentate de un spital, o policlinică, o serie de cabinete medicale private și cabinete stomatologice private.

Alte dotări urbane ale orașului Hîrlău, ce susțin și completează rolul în teritoriu sunt: casa de cultură, biblioteca orașenească, palatul copiilor, muzeu de istorie, teren sportiv ș.a.

⁵ http://www.anrsc.ro/documents/biroul_resurse_umane/instruire_profesionala_operatori/VOL%20II%20-%20SS%20-%202012%20CULEGERE%20-%20Transpunere%20leg%20UE%20in%20RO%20deseuri.pdf

⁶ Cf. Memoriului General al Planului Urbanistic General, orașul Hîrlău

Figură 14 Orașul Târgu Frumos

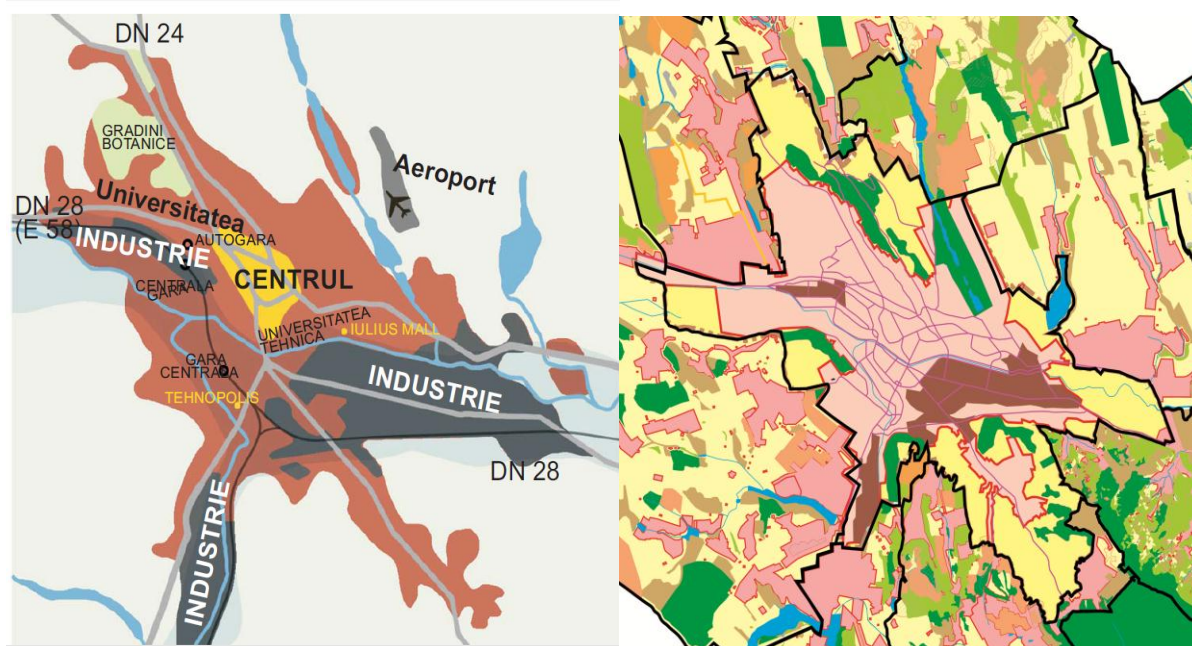

Orașul Târgu Frumos prezintă de asemenea o anumită particularitate, în sensul că teritoriul său administrativ este înconjurat de teritoriul administrativ al comunei Ion Neculce, și în plus este un teritoriu mic în comparație cu celelalte localități urbane. Teritoriul său este în plus afectat de două proiecte majore: autostrada Târgu Mureș – Iași și cea ocolitoare a orașului prin zona sudică pe o lungime de 8 km. Fondul de locuințe este constituit din case cu regim de înălțime P și P+1 și blocuri P+2, P+4. În ultimii ani, Primăria a facilitat construirea unui singur bloc ANL cu 24 de unități de locuit (garsoniere și apartamente) pentru tinerii din oraș.

Zona centrală cuprinde complexe de locuințe, instituții administrative, bancare, de învățământ cu o densitate ridicată. Obiectivele social-culturale amplasate în zona centrală a comunei, respectiv în centrul fiecărei localități sunt următoarele: Primăria, un muzeu de istorie, arheologie și etnografie, Muzeul Meseriilor, Casa de cultura Garabet Ibrăileanu, poșta și diverse biserici și unități de învățământ. Orașul Târgu Frumos dispune de două parcuri și un teren de sport/stadion care însă necesită lucrări de consolidare și modernizare⁷.

⁷ Cf. Raportului de mediu aferent PUG

Figură 15 PUG-ul municipiului Iași

Municipiul Iași, cu o dinamică importantă în ultimii ani, atât în privința dezvoltărilor imobiliare, cât și a ansamblurilor multifuncționale, este motorul principal al regiunii, al județului și al zonei metropolitane. Principalele atuuri care contribuie la îmbunătățirea calității vieții și la diversificarea acesteia sunt spațiile de agrement reprezentate de parcuri și grădini ample în nordul orașului (Copou, Grădina Botanică; Ciric, Breazu) precum și centrul istoric cu numeroasele monumente cu valoare ridicată de patrimoniu (Palatul Culturii, Mitropolia, Trei Ierarhi, Mănăstirea Bârnova); existența unor arii urbane valoroase (Cuza Vodă, Lăpușneanu) și a peisajelor și zonelor de interes turistic (Repedea, Bucium, Ciric).

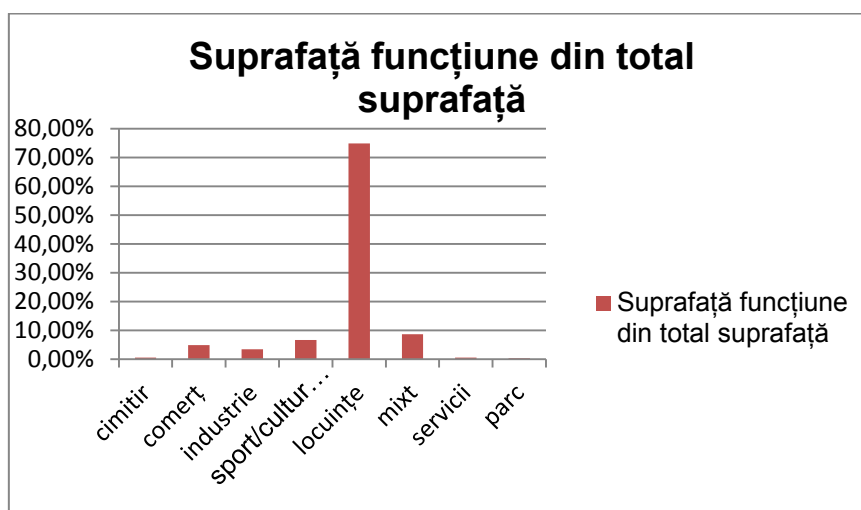
Pintre investițiile recente majore se numără: Era Shopping Center, pe o suprafață de 37 hectare de teren, cuprinde 7 supermarketuri, precum Carrefour, Siemens, NESS Tehnologies, Praktiker, Media Galaxy, Flanco, Metro, Coca-Cola, Era Mall, Furniture shop, 2.600 locuri de parcare, 170 de magazine mai mici; rețeaua de retail Selgros Cash&Carry; Kaufland, 3 hipermarketuri inaugurate la Iași; Iulius Mall cu 19.532 mp, cele 156 de magazine sunt dispuse pe 10.845 mp, iar parcare proprie a mallului este de 12.000 mp; Moldova Mall are 20.000 mp, 100 firme expozante; Palas cu shopping mall, shopping street, săli de evenimente, clădiri de birouri clasa A, hotel 4*, parcare subterană cu circa 2.500 de locuri, parc și spații verzi de peste 50.000 mp. Ansamblul se desfășoară pe o suprafață totală construită de aproximativ 270.000 mp.

Din punct de vedere spațial, Iașul este mărginit în partea sudică de o amplă zonă industrială urmată de o zonă agricolă, masa construită concentrându-se în centrul teritoriului administrativ. Caracterizat de o densitate ridicată în jurul zonei centrale și în cartierele de blocuri, precum și în unele situații de placare a unor artere majore, și de zone dispersate către marginea zonei urbanizate, Iașul este străbătut de râul Bahlui, care este în prezent în proces de amenajare.

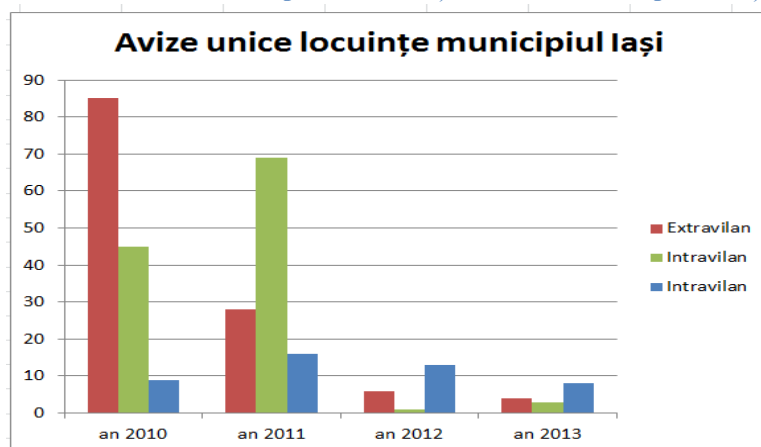
În continuare prezentăm o analiză succintă a avizelor unice pe anii 2010, 2011, 2012, 2013, acordate și puse la dispoziție de Serviciul Urbanism și Amenajarea Teritoriului din cadrul Consiliului Județean Iași. Așadar, o analiză a avizelor unice acordate în ultimii ani, relevă de fapt o agravare a situației menționate anterior.

Astfel, se evidențiază în primul rând tendința accentuată spre extensia spațială a orașelor, aproape jumătate dintre avize fiind acordate pentru extinderi de intravilan. În plus, faptul că acestea sunt avize pentru Planuri Urbanistice Zonale poate indica totodată și o sporire a intensității de ocupare a terenului sau de schimbare a destinației funcționale.⁸

Figură 16 Relația funcțiune / suprafață totală funcțiuni solicitate prin avize unice (2010-2013)

Figură 17 Acordarea de avize unice pentru locuințe la nivelul municipiului Iași în 2010-2013

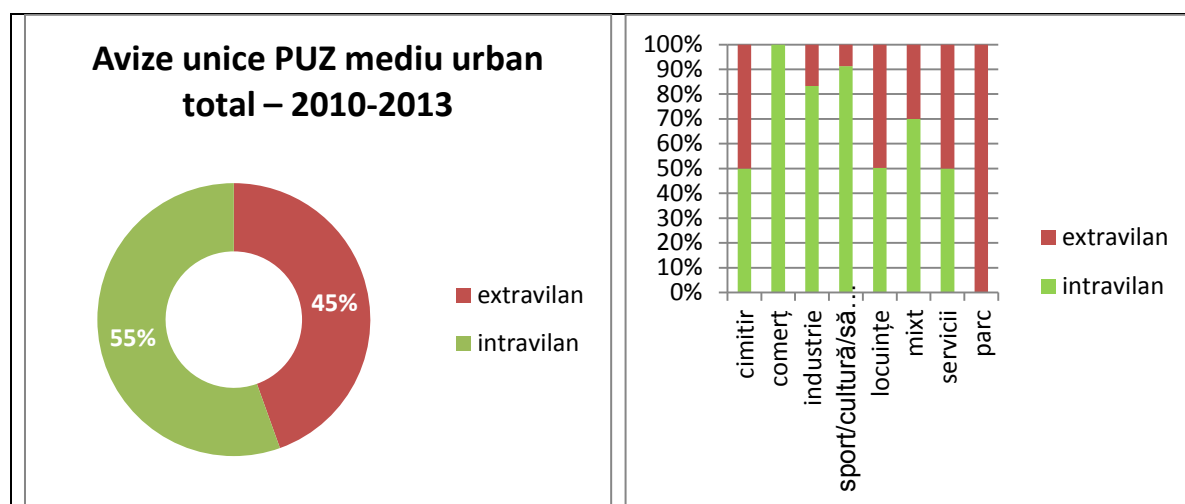

Referitor la necesitatea de sporire a unor funcțiuni precum cele de cultură, petrecere a timpului, industrie etc., în ceea ce privește avizele unice acordate de CJ se poate observa o tendință inversă. Localitățile urbane demonstrează existența unei presiuni majore a construcției de locuințe (72% din total suprafață avizată) profitând de funcțiunile existente ale

⁸ Sursele de date pentru suprafețele funcționale ale localităților urbane sunt Memoriile Generale ale Planurilor Urbanistice Generale ale fiecărei localități analizate, mai puțin cel al orașului Târgu Frumos în cazul căruia datele au fost luat din raportul pentru mediu al PUG disponibil online

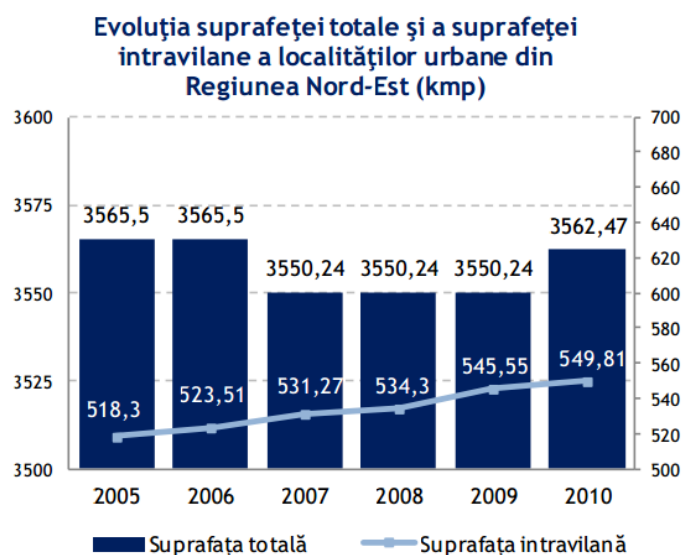
orașului. Așadar, în locul unei recuperări a decalajelor are loc o accentuare a problemei. În plus, creșterea municipiului (exprimată prin solicitările de extindere a intravilanului) cuplată cu stagnarea diversificării funcționale, pune bazele unei situații de amplificare a mobilității necesare accederii la aceste funcțiuni.

Figură 18 Raportarea suprafețelor funcționale pe mediul urban din județul Iași la media europeană la nivelul anului 2005 (cf. Memoriilor Generale ale PUG-urilor localităților urbane)

Funcțiunile comerciale avizate se adresează în exclusivitate intravilanului alături de industrie și sport/cultură/sănătate, în timp ce raportul crește în favoarea extravilanului pentru locuințe, zone mixte și servicii.

Figură 19 Evoluția suprafeței totale și a suprafeței intravilane a localităților urbane din Regiunea NE

Sursa: Studiu privind dezvoltarea urbană NE

2.5. Deficiențe majore și prognoze

Din analizarea dezvoltării mediului urban reies următoarele **deficiențe**:

- un grad insuficient de dezvoltare al localităților urbane (în special Podu Iloaiei și Hîrlău) care nu numai că au de recuperat o situație de rămânere în urmă în privința dotării și a diversității serviciilor, dar strategiile lor actuale prevăd o dezvoltare prea discretă în raport cu necesitățile. Din multe puncte de vedere, localitățile urbane nu se califică pentru calitatea de oraș, sau se califică la minimum, ceea ce are drept consecință un nivel scăzut al calității vieții în aceste orașe. În plus, această situație se agravează pe de-o parte prin întârzierea realizării unor proiecte orientate către rezolvarea acestor probleme, dar mai ales din cauza accentuării problemelor în două direcții: un fenomen de sub-urbanizare a ultimilor ani care duce la creșterea presiunii asupra localității urbane și a serviciilor oferite de aceasta; în al doilea rând, menținerea într-o relație de dependență a localităților rurale înconjurătoare, care la rândul lor pun presiune pe capacitatea funcțională a orașului.
- locuirea prezintă probleme cumulate de dotare și de echipare, atingând în localitățile urbane mici gradul de echipare caracteristic ruralului. Fondul locativ existent este în multe situații degradat. În unele situații locuințele construite recent, deși sunt de calitate mai bună, ele sunt construite în zone monofuncționale izolate sau prost relaționate cu centrul orașului, sau în apropierea infrastructurii rutiere de tranzit sau a unor zone industriale, implicând un grad scăzut de confort.
- extinderea recentă și progresivă a intravilanului în detrimentul suprafețelor extravilane, dar mai ales a suprafețelor agricole, a spațiilor naturale duce la un cumul de probleme precum: creșterea mobilității cotidiene a populației, creșterea suprafeței artificializate a solului și deci scăderea capacității lui de a reacționa la factorii de mediu, dar mai ales la consumarea unor resurse importante de teren prin fragmentarea progresivă a acestui teritoriu extravilan.

Se poate astfel realiza o **prognoză**, bazată și pe fondul unei decelerări din ultimii ani a investițiilor în sectorul imobiliar, și pe fondul crizei economice, rezultând o dinamică mai mică a construcțiilor, inclusiv în sectorul de locuințe. Deși această încetinire nu înseamnă și o ameliorare a problemelor pe care urbanizarea recentă le cauzează, apreciindu-se că va exista totuși un ritm mai lent al acestei dezvoltări, se poate estima că dotările și serviciile vor reuși să recupereze măcar parțial decalajele și lipsurile mari din prezent. În plus, creșterea procentului de populație în vârstă și plecarea tinerilor reprezintă o presiune mai mică asupra sectorului locuințelor noi. Convertirea extravilanului în intravilan, ajunsă în unele cazuri aproape de maximum posibil, dar încetinită în ultimii doi ani, are premisele necesare, venite în general din considerente de durabilitate, de a stagna pe termen scurt spre mediu.

Totodată, efectele urbanizării recente vor pune în continuare presiune pe mediul urban, pe servicii, dotări și locuri de muncă, sau vor menține un nivel crescut al mobilității necesar pentru accesarea unora dintre serviciile sau locurile de muncă mai bune din zone mai îndepărtate.

2.6. Propuneri de intervenții strategice în domeniul infrastructurii și echipării teritoriului

Obiectiv Strategic 1. Îmbunătățirea infrastructurii, conectivității și accesibilității

Măsura prioritară 1.1 Îmbunătățirea accesibilității prin investiții în infrastructura rutieră.

Direcții de acțiune:

- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de drumuri intrajudețene prioritare:
 - Reabilitarea și modernizarea infrastructurii intrajudețene pe o lungime de 94km: DJ 282, DJ 281D, DJ 281B, DJ 281 pe traseul Iași – Movileni - Gropnița - Coarnele Caprei - Belcești - Scobinți - Sirețel – Lespezi - limita județului Suceava (Axa 1)
 - Reabilitarea și modernizarea infrastructurii intrajudețene pe o lungime de 64km: DJ 248A, DJ246 și DJ 280 pe traseul Iași – Miroslava – Țibana - Țibănești –Tansa - Dagâța (Axa 2)
- Reabilitarea și modernizarea infrastructura de drumuri județene și comunale
- Întreținerea elementelor componente aferente drumurilor județene

Măsura 1.2 Dezvoltarea sistemelor de transport intermodal pentru călători și marfă și asigurarea spațiilor logistice intermodale.

Direcții de acțiune:

- Implementarea proiectelor de infrastructură majoră
 - Lucrări de extindere și monitorizare Aeroport Iași
 - Realizarea primului nod de transport intermodal pentru călători și marfă din județul Iași
 - Construcție autogară de capacitate ridicată pentru deservirea transportului de călători județeni și intrajudețeni
- Implementarea proiectelor de tip suport pentru îmbunătățirea sistemelor de transport

Măsura 1.3. Modernizarea și extinderea infrastructurii edilitare și a mediului construit

Direcții de acțiune:

- Extinderea și modernizarea infrastructurii edilitare de bază:
 - Investiții de modernizare și extindere a sistemului de alimentare cu apă și canalizare
 - Extinderea și modernizarea infrastructurii de furnizare a curentului electric
- Promovarea și implementarea soluțiilor de creștere a eficienței energetice:
 - Promovarea construcției parcurilor de producere a energiei electrice din surse regenerabile
- Investiții generale în proiecte de infrastructură urbană:

- Amenajarea domeniului public prin spații de calitate, proiecte de iluminat public și amenajare peisagistică a intrărilor în orașe
- Proiecte de regenerare urbană în zonele în declin (ex-industriale) cu accesibilitate bună

Obiectiv Strategic 2. Consolidarea economiei județului

Măsura 2.1. Sprijinirea mediului de afaceri cu prioritate în domeniile economice prioritare

Direcții de acțiune:

- Îmbunătățirea infrastructurii tehnice a autorităților locale
 - Înnoirea parcului auto la nivelul operatorilor de transport urban.
- Susținerea dezvoltării ofertei turistice și de agrement din județ
 - Amenajarea de căi de circulație pentru bicicliști, pe trasee de cicloturism

3. Servicii de sănătate

Serviciile publice de sănătate din România se află într-un proces de restructurare și descentralizare. Acest lucru implică o reorganizare instituțională, transferul responsabilităților de administrare a instituțiilor medicale de la Ministerul Sănătății către autorități publice locale și județene, precum și o regândire a mecanismelor de finanțare pe criterii de eficiență și echitate.

3.1. Analiza situației generale existente

Sistemul de sănătate al județului Iași este caracterizat de un număr ridicat de unități sanitare relativ la regiunea din care face parte (1.797 de unități ce reprezentau 31% din totalul unităților sanitare din Regiunea Nord-Est în anul 2012). Infrastructura sanitară dezvoltată surprinde și un nivel ridicat de specializare a unităților, cu o concentrare în Municipiul Iași, ce deservește întreaga Regiune Nord-Est. În același timp, Iașiul este recunoscut la nivel național ca un centru universitar important, prin intermediul Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa”.

Tabel 11 Evoluția numărului unităților sanitare din județul Iași

Unități sanitare			2007	2008	2009	2010	2011	2012
Spitale			20	20	21	24	25	30
Ambulatorii de specialitate			9	7	5	5	5	7
Ambulatorii	integrate	spitalului	11	16	17	17	15	15
Centre de sănătate mintală			0	0	2	2	2	2
Cabinete medicale de familie			577	567	606	553	565	579
Societate medicală civilă			9	32	42	27	35	49
Cabinete stomatologice			578	637	664	569	593	602
Societatea stomatologică civilă			25	104	107	80	88	115
Cabinete medicale de specialitate			436	585	590	320	251	246
Total unități sanitare			1.792	2.171	2.272	1.759	1.719	1.797

Sursă: Direcția Județeană de Statistică Iași

Numărul unităților sanitare din județul Iași prezintă o evoluție în creștere până în anul 2009, influențată în special de investițiile din sectorul privat. În anul 2012, toate orașele sau municipiile din județ aveau cel puțin un spital în funcțiune.

Odată cu începerea crizei economice, numărul total al unităților sanitare a scăzut. Analiza pe tipuri de unități relevă faptul că numărul de cabinete medicale de specialitate – fostele policlinici – a scăzut la aproape jumătate, însă numărul de spitale de pe teritoriul județului este în continuă creștere, în special numărul de spitale private.

În ceea ce privește rețeaua și activitatea de ocrotire medico-socială pentru persoanele cu handicap, la nivelul anului 2012 existau 11 unități sanitare (din care 2 în mediul rural) cu 507 paturi, atât pentru copiii, cât și pentru adulți.

Sistemul sanitar este concentrat în mediul urban, unde unitățile medicale sunt constituite în special de spitale, ambulatorii, cabinete medicale de familie, precum și centre medicale de specialitate, în timp ce în mediul rural predomină cabinetele de familie. Din punct de vedere al personalului angajat, se remarcă faptul că din cei 11.113 de angajați în sistemul medico-sanitar public și privat în anul 2011, 10.363 sunt din mediul urban, din care 8.896 doar în Municipiul Iași.

Tabel 12 Evoluția numărului personalului din sistemul sanitar, în județul Iași

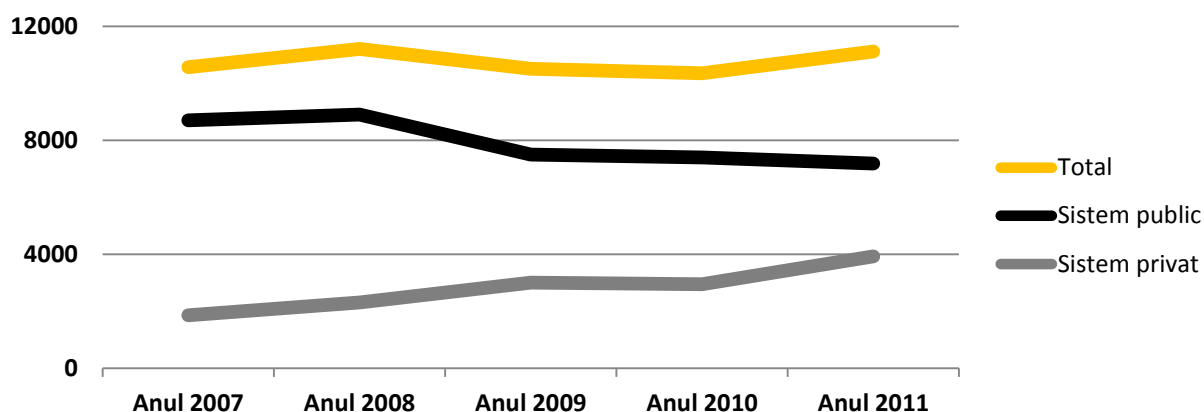
Categorii medico-sanitare	cadre	2007	2008	2009	2010	2011
Medici		2831	3088	2777	2684	2917
Stomatologi		300	307	73	95	122
Farmacisti		247	350	420	458	660
Personal sanitar mediu		547	657	493	553	782
Număr personal total		10.566	11.206	10.504	10.353	11.113
Număr cadre sanitare medii la 10000 locuitori		79	80	77	75	78
Număr medici la 10000 locuitori		34	37	33	33	36

Sursă: Direcția Județeană de Statistică Iași

Numărul de salariați din sistem prezintă o evoluție generală influențată de criza economică. Se remarcă o creștere a personalului până în 2008 și o scădere pe perioada crizei (2009-2010), perioadă care s-a suprapus și cu reforme semnificative în sistemul național de sănătate. O defalcare a resurselor umane pe mediile public-privat relevă faptul că personalul

medical din sistemul public este în continuă scădere, pe când numărul personalului din sistemul privat s-a dublat în ultimii cinci ani.

Figură 20 Evoluția personalului din sistemul sanitar, pe categorii de proprietate, în județul Iași

Sursă: Direcția Județeană de Statistică Iași

Evoluția personalului din sistemul de sănătate trebuie corelată cu evoluția demografică pentru a înțelege în detaliu realitatea de pe teren și nevoile sistemului. Astfel, se observă că atât numărul de cadre sanitare medii, cât și numărul de medici raportat la 10.000 locuitori este mai mare decât media regională, cât și cea națională.

Tabel 13 Numărul de cadre sanitare la 10.000 locuitori, în județul Iași

	Județul Iași	Regiunea Nord-Est	România
Număr cadre sanitare medii la 10000 locuitori	78	55	59
Număr medici la 10000 locuitori	36	18	25

Sursă: Direcția Județeană de Statistică Iași, calcule proprii

Situația favorabilă a județului Iași trebuie însă privită, în perspectiva Iașiului ca centru medical de importanță regională, serviciile medicale din acest oraș fiind accesate de persoane din întreaga Regiune Nord-Est. Acest lucru creează o presiune crescută pe bugetele autorităților publice în subordinea cărora se află unitățile majore, pentru a asigura atât buna funcționare, cât și modernizarea infrastructurii și dotarea cu echipamente performante.

În urma informațiilor colectate în cadrul consultărilor publice și a interviurilor realizate în cadrul procesului de elaborare a strategiei de dezvoltare a județului, spitalele din Municipiul Iași au cel mai mare grad de solicitare din Regiunea Nord-Est. Aproximativ o treime din persoanele internate în spitalele ieșene provin din alte județe, cel mai solicitat fiind Spitalul „Sf. Spiridon”. Potrivit site-ului oficial al spitalului, în cursul anului 2012 au fost tratați aici un număr de 45.911 pacienți – spitalizare continuă și 37.262 pacienți – spitalizare de zi. Foarte aglomerate sunt și Spitalul de Neurochirurgie „N. Oblu” (singurul spital cu acest specific din regiune), Spitalul de Recuperare sau Spitalul de Copii „Sf. Maria”. Cele mai

semnificative procente de pacienți din alte județe, care vin la Iași pentru a beneficia de servicii medicale, provin din Vaslui, Botoșani, Suceava și Neamț.

Îngrijorător este faptul că, de multe ori, pacienții sunt internați în regim de urgență, spitalele ieșene fiind probabil considerate ultima speranță de salvare. Un exemplu în acest sens este chiar Spitalul „Sf. Spiridon”, unde aproximativ 70% dintre pacienți sunt internați în regim de urgență. Acest lucru are mai multe implicații, cele mai importante fiind pe plan financiar. Din cauza stării de sănătate agravate, este nevoie de manevre terapeutice și tratamente costisitoare, costuri care ar fi fost reduse măsuri preventive și controale medicale din timp.

În perioada 2007-2013, Programul Operațional Regional a surprins nevoia de investiții în infrastructura de sănătate, oferind o linie de finanțare dedicată – Domeniul major de intervenție 3.1 „Reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate”. Beneficiarii eligibili pentru această linie au fost consiliile județene iar județul Iași a beneficiat de contractarea a patru proiecte de investiții:

Tabel 14 Proiecte POR destinate infrastructurii din sănătate

Nume proiect	Asistența financiară nerambursabilă (lei)	Stadiu proiect
Ambulatoriu integrat al Spitalului Clinic Județean de Urgență Sf. Spiridon Iași – Punct lucru str. Berthelot nr. 2	1.464.319,62	Finalizat
Ambulatoriu de specialitate Obstetrică și Ginecologie Cuza Vodă Iași	6.967.770,60	În curs de finalizare
Ambulatoriu integrat al Spitalului Clinic de Urgență Prof. Dr. Nicolae Oblu Iași	4.852.591,68	În curs de finalizare
Ambulatoriu de specialitate al Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie Iași	7.652.536,63	În curs de finalizare

În ceea ce privește starea de sănătate a populației, în județul Iași se observă o scădere a ratei mortalității infantile, atât în mediul urban, cât și în mediul rural. Cele mai recente date sunt din anul 2011, când județul Iași a înregistrat o rată a mortalității de 8,4 decedați la 1.000 născuții vii față de 13,2 în 2007. Aceeași evoluție pozitivă este înregistrată și de durata medie a vieții care, la sfârșitul anului 2012, era de 74,16 ani, comparativ și cu media regională de 74,03 ani, dar și cu media națională de 74,26 ani.

Principalele cauze ale decesurilor în județul Iași sunt bolile aparatului circulator, urmate de tumori, ambele cauze fiind în creștere în județ. Comparativ cu media regiunii, județul înregistrează valori de morbiditate mult mai mici. Spre exemplu, la nivelul Regiunii Nord-Est, boala ischemică a inimii înregistrează valori similare cu decesele datorate

tumorilor, pe când în județul Iași, indicatorul este de 2,3 ori mai mic. O situație similară se înregistrează și la nivel național, unde bolile cerebro-vasculare au o incidență de două ori mai mare.

Tabel 15 Principalele cauze de deces raportate la 1.000 de persoane, la nivelul anului 2012

Cauze de deces	Județul Iași	Regiunea Nord-Est	România
Boli infecțioase și parazitare	0,2	0,2	0,1
Din care: tuberculoză	0,05	0,1	0,1
Tumori	2,3	2,5	2,4
Boli endocrine, de nutriție și metabolism	0,1	0,1	0,1
Din care: diabet zaharat	0,1	0,1	0,1
Boli ale aparatului circulator	5,8	7,3	7,6
Din care: boala ischemică a inimii	1,0	2,2	2,6
Din care: boli cerebro-vasculare	1,2	2,0	2,4
Boli ale aparatului respirator	0,9	0,8	0,7
Boli ale aparatului digestiv	0,8	0,9	0,7
Leziuni traumatiche, otrăviri și alte consecințe ale cauzelor externe	0,6	0,7	0,5

Sursă: Direcția Județeană de Statistică Iași, Direcția de Sănătate Publică Iași, calcule proprii

3.2. Deficiențe majore și prognoze

Studiul realizat de Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est privind disparitățile de dezvoltare la nivelul regiunii Nord-Est a surprins printr-un sondaj de opinie principalele probleme cu care se confruntă sistemul de sănătate la nivelul localităților din Regiunea Nord-Est. Acestea sunt probleme transversale, la nivelul întregului sistem sanitar din România, și subliniază starea de subfinanțare și lipsa reformelor de substanță de la nivel central.

Figură 21 Principalele probleme ale sistemului de sănătate în Regiunea NE

Sursă: Studiu privind disparitățile de dezvoltare la nivelul regiunii Nord-Est

Interpretarea acestor probleme diferă de la județ la județ și de la o localitate la alta. Astfel, județul Iași resimte infrastructura medicală ca prioritate urmată de insuficiența resurselor financiare. La nivel intrajudețean, lipsa resurselor umane nu este o problemă la fel de mare pentru Municipiul Iași ca pentru micile orașe, unde există un deficit acut atât de medici specializați, cât și de personal sanitar mediu calificat, care alege să emigreze pentru muncă în țări precum Germania, Franța sau Belgia. Pe de altă parte, consultările publice au evidențiat o nevoie a sistemului sanitar să colaboreze mai îndeaproape cu mediul academic, în special în ceea ce privește cercetarea din domeniu sanitar. Un exemplu de structură care să permită acest lucru poate fi clusterul în domeniul imagisticii medicale IMAGO-MOL Iași, înființat în anul 2012.

Punctual, pentru localitățile din județul Iași *Analiza socio-economică a Regiunii Nord-Est 2014-2020* realizată de Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, identifică următoarele deficiențe:

- Spitalele aflate în subordinea Consiliului Județean Iași – Spitalul Clinic de Boli Infecțioase „Sf. Parascheva” Iași, Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie Iași, Spitalul Clinic de Obstetrică și Ginecologie Cuza Vodă Iași, Spitalul Clinic de Obstetrică și Ginecologie „Elena Doamna” Iași, Spitalul Clinic de Urgență „Prof. N. Oblu” Iași, Spitalul Clinic de Urgențe pentru copii „Sf. Maria” Iași necesită dotări suplimentare cu echipamente medicale de specialitate;
- Spitalele municipale din Iași necesită investiții pentru reabilitare, modernizare, cât și asigurarea dotărilor;
- La Spitalul Municipal din Pașcani trebuie realizată o reconfigurare și dotare cu echipamente suplimentare pentru ca acesta să obțină statutul de spital de urgență;

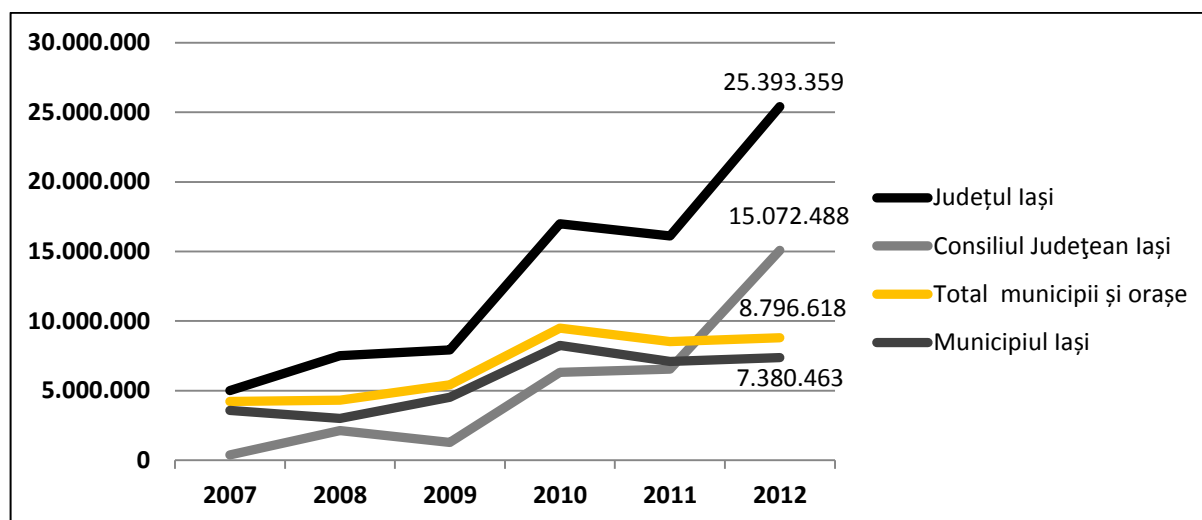
- Spitalul orașenesc din Hîrlău este parțial modernizat și necesită lucrări de consolidare/modernizare și dotare cu echipamente de specialitate. Totodată, s-a subliniat nevoia reabilitării ambulatoriului de specialitate din Hîrlău.

Pe lângă acestea, focus grupurile derulate în procesul de consultare a factorilor interesați în cadrul elaborării strategiei de dezvoltare a județului Iași au relevat faptul că și spitalele din subordinea Ministerului Sănătății necesită investiții majore în infrastructură și echipamente, Spitalul Clinic de Psihiatrie Socola și Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsurile de Siguranță Pădureni Grajduri fiind prioritare.

Proгноze de termen scurt și mediu

În județul Iași, Consiliul Județean are șase spitale în subordinea sa, iar Primăria Iași gestionează alte două. Din acestea, trei unități sunt de importanță regională. Sub auspiciile procesului de descentralizare, tot mai multe unități sanitare vor intra sub gestiunea autorităților publice locale și județene. Acest lucru are deja un impact substanțial asupra cheltuielilor cu sănătatea. În ultimii cinci ani, acestea au crescut de cinci ori, în special pe baza activității Consiliului Județean.

Figură 22 Evoluția cheltuielilor cu sănătatea, jud. Iași

Sursă: http://www.dpfb.mdrap.ro/sit_ven_si_chelt_uat.html

Contextul actual al descentralizării va trebui să cuprindă și un sistem de finanțare la nivel regional sau pe bază de coplată pentru a se asigura că beneficiarii serviciilor sunt și cei care plătesc costul acestora.

Un aspect important de luat în calcul pentru următoarea perioadă este contextul general de îmbătrânire al populației și cel de migrație pentru muncă în străinătate, ambele fenomene contribuind la o creștere a cererii de servicii de sănătate. În primul rând, îmbătrânirea populației presupune că din ce în ce mai multe persoane vârstnice vor solicita servicii medicale. În al doilea rând, fenomenul de migrație internațională presupune că părinții celor care pleacă la muncă în țări precum Italia sau Spania vor rămâne fără susținere din partea copiilor și vor avea nevoie de servicii socio-medicale de asistență în viitor.

Sistemul de sănătate ieșean, privit la nivelul Regiunii Nord-Est, are toate premisele dezvoltării pe termen mediu într-un puternic centru medical, de importanță nu numai națională, ci și est-europeană. În cazul în care vor exista măsuri de retenție a resurselor umane, creșterea calității serviciilor precum și investiții în infrastructura și echipamente performante, Iașiul poate deveni o destinație pentru turism medical, datorită costurilor scăzute și a expertizei pe care o are.

3.3. Propuneri de intervenții strategice

Obiectiv Strategic 3. Creșterea calității vieții și protecția mediului înconjurător

Măsura prioritară 3.2. Dezvoltarea serviciilor publice și creșterea accesului populației la acestea.

Direcții de acțiune:

- Susținerea serviciilor publice de sănătate:
 - Modernizarea și dotarea unităților sanitare de importanță locală și județeană
 - Investiții în unitățile sanitare de specialitate de importanță regională și națională
 - Susținerea inovației în medicină și industriile conexe

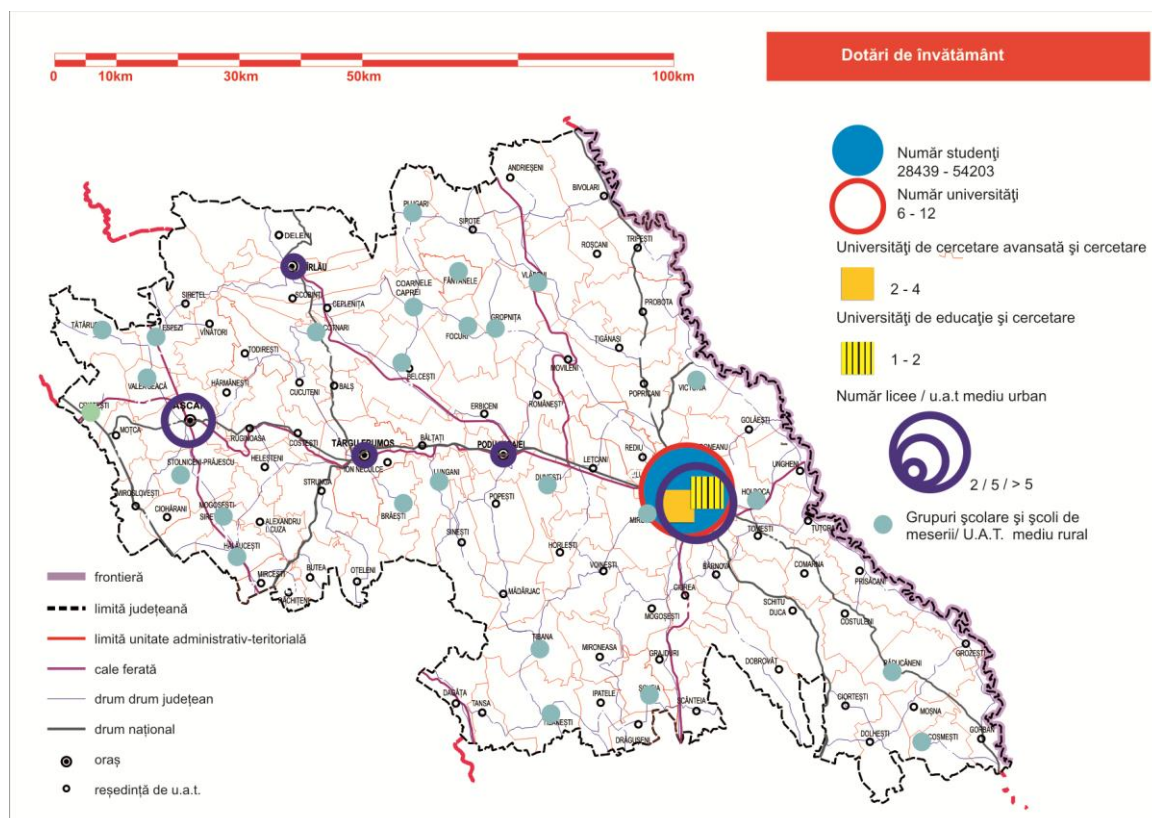
4. Educație, cercetare, inovare și transfer tehnologic

Prezenta secțiune își propune să analizeze sistemul de învățământ preuniversitar și cel superior (inclusiv cercetarea în mediul academic) prin prisma evoluției înregistrate în ultimii ani. În general, acolo unde sunt disponibile date, ne vom referi la intervalul 2007-2012. Analiza de tip statistic utilizează în principal indicatori de baza incluși în Sistemul Național de Indicatori pentru Educație, corelat cu sistemele internaționale de indicatori ai Băncii Mondiale și Eurostat. Propunem o analiză comparativă a județului Iași cu media diferiților indicatori realizați la nivel național și regional (Regiunea Nord-Est), precum și plasarea evoluției surprinse în contextul mai amplu european, în cazuri relevante.

4.1. Analiza situației generale existente

Dotările din învățământ din județul Iași, adică numărul de școli, licee, universități și numărul aferent de elevi sau studenți sunt concentrate în municipiul Iași, urmat la mare distanță de municipiul Pașcani și apoi de Hîrlău, Târgu Frumos și Podu Iloaiei. Singurele universități și centre de cercetare din județ sunt situate în municipiul de reședință.

Cartogramă 11 Dotări de învățământ, județul Iași

Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după nivelul de studii indică o falie majoră între mediul urban și mediul rural. În timp ce 27,24% din populația stabilă din mediul urban are un nivel superior de studii, doar 3,79% din populația stabilă din mediul rural are un nivel superior de studii. Mai mult decât atât, în timp ce o proporție importantă a populației urbane are un nivel secundar superior de studiu (liceal, profesional și de ucenici) (44,49%), populația rurală are predominant un nivel de studiu secundar inferior (gimnaziu) (37,68%) și primar (24,74%). Polarizarea urban-rural este accentuată și de procentul persoanelor fără școală absolvită, 1,57% în urban și 4,55% în mediul rural.

Tabel 16 Distribuția populației stabile la nivelul județului Iași după nivelul de studii

Nivel de studii	Județ IAȘI		Urban		Rural	
		(%)		(%)		(%)
Superior	100.688	14,85	87.127	27,24	13.561	3,79
Post-liceal și de maiștri	19.333	2,85	15.295	4,78	4.038	1,13
Liceal	145.810	21,51	99.925	31,25	45.885	12,81
Profesional și de ucenici	97.507	14,38	42.667	13,34	54.840	15,31
Gimnazial	181.176	26,72	46.212	14,45	134.964	37,68
Primar	112.161	16,54	23.557	7,37	88.604	24,74
Fără școală absolvită	21.319	3,14	5.023	1,57	16.296	4,55

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011, <http://www.recensamantromania.ro>

4.2. Învățământul preuniversitar

Analiza învățământului preuniversitar din județul Iași se ghidează după trei mari dimensiuni⁹ – resursele umane ale sistemului de învățământ, participarea la educație și eficiența internă a sistemului de învățământ și rezultatele obținute – fiecare dintre ele urmărind, prin intermediul indicatorilor specifici, poziționarea județului în raport cu media națională și poziționarea față de situația regională.

Resurse umane – evoluția efectivelor de personal din învățământ

Numărul de cadre didactice este indicatorul care furnizează cea mai clară imagine asupra dimensiunii sectorului educațional și a cărei evoluție poate fi atât o cauză, cât și un

⁹ Așa cum sunt definite și folosite de MECS anual, în Rapoartele privind starea învățământului preuniversitar. Pentru cea mai recentă versiune vă rugăm consultați http://nou2.ise.ro/wp-content/uploads/2012/08/Raport_privind_starea_inv_preuniversitar.pdf

efect al schimbărilor produse la nivel economico-social. Analizăm acest indicator al județului Iași prin prisma situației de la nivel național și de la nivel regional.

Tabel 17 Număr de cadre didactice pe niveluri de învățământ, la nivel național

Anii	Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceal	Profesional (SAM)	Postliceal
2007-2008	37.348	52.115	2.435	80.706	3.716	61.620	5.939	1.006
2008-2009	38.253	51.696	2.373	80.681	3.810	60.647	5.129	864
2009-2010	38.322	49.817	2.455	79.059	3.900	60.255	2.803	965
2010-2011	37.353	45.291	2.269	73.511	3.934	59.609	116	1.124

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2007-2012

La nivel național, se poate observa, în general, o evoluție negativă a numărului total de cadre didactice, învățământul primar și gimnazial înregistrând cele mai vizibile evoluții negative. Astfel, numărul cadrelor didactice din învățământul primar de masă scade de la 52.115 în anul școlar 2007-2008, la 45.291 în 2010-2011 (o scădere de 13,09%), iar în același interval, personalul din învățământul gimnazial scade cu 8,91% (de la 80.706 la 73.511). Un caz aparte este cel al învățământul profesional, care înregistrează o scădere dramatică – de 98% – din cauza desființării școlilor de arte și meserii (SAM-uri), măsură aplicată începând cu anul școlar 2009-2010.

Per total, la nivel național se înregistrau 244.885 cadre didactice în anul școlar 2007-2008, față de 223.207 câte activau la finalul intervalului analizat, ceea ce se traduce printr-o scădere de 8,85%.

La nivelul Regiunii Nord-Est, evoluția cadrelor didactice din anul 2007 până în 2012 arată o scădere de la 36.838 de persoane la 32.904 persoane, cu o ruptură accentuată între anii 2009 și 2010. Scăderea procentuală înregistrată la nivel de regiune este de 10,67%, mai mare decât media națională.

Tabel 18 Evoluția numărului de cadre didactice din Regiunea Nord-Est

Anii	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Număr cadre didactice	36.838	36.355	35.317	33.423	32.707	32.904

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2007-2012

În ceea ce privește județul Iași, situația numărului de cadre didactice este prezentată în tabelul următor:

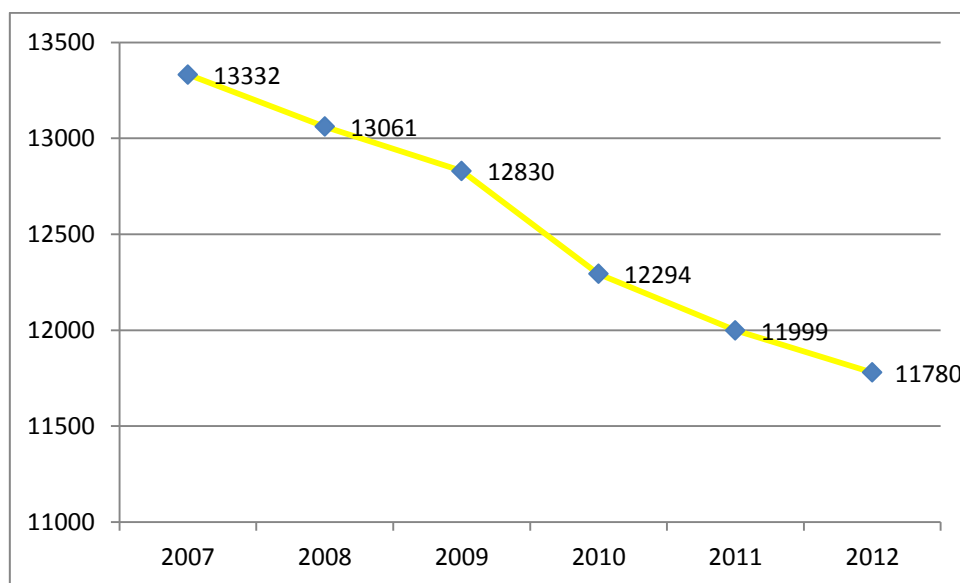
Tabel 19 Personalul didactic pe niveluri de educație, județul Iași

Anii	Preșcolar	Primar (inclusiv special)	Gimnazial (inclusiv special)	Liceal	Profesional și de ucenici	Postliceal
2007	1420	2446	3215	2495	374	37
2008	1469	2351	3225	2366	312	36
2009	1455	2261	3195	2374	192	37
2010	1418	2180	3010	2442	0	41
2011	1465	2088	2926	2458	0	46
2012	1328	2270	2902	2317	2	57

Sursa: INS, baze de date TEMPO

Per ansamblu, evoluția numărului de cadre didactice din învățământul preuniversitar din județul Iași este surprinsă în graficul de mai jos. Numărul total a scăzut de la 13.332 în anul școlar 2007-2008 la 11.780 în anul școlar 2011-2012.

Figură 23 Evoluția numărului de personal didactic în județul Iași

Sursa: prelucrări din baza de date TEMPO a INS

Procentual, scăderea este de 11,64 %, adică mai mare decât mediile regională (10,67%) și națională (8,85%). Acest aspect necesită investigații suplimentare și corelări cu alți indicatori, precum evoluția numărului de elevi, evoluția numărului celor care susțin examene de titularizare, numirile pe post etc., tocmai pentru o mai bună înțelegere a fenomenului și o fundamentare corectă a viitoarelor intervenții sau politici publice avute în vedere de Consiliul Județean în colaborare cu Inspectoratul Școlar și alte instituții.

În ceea ce privește **dimensiunea de gen** a indicatorului referitor la numărul cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, trebuie precizat faptul că persoanele de gen feminin se ridică la aproape trei sferturi din totalul personalului didactic la nivel național, fapt observabil din statistica de mai jos:

Tabel 20 Ponderea personalului de gen feminin în total personal didactic la nivel național

Anii	Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceal	Profesional (SAM)	Postliceal
2007-2008	99,7	85,9	87,3	68,0	78,4	66,7	57,6	67,6
2008-2009	99,7	85,7	89,3	67,7	80,0	67,3	57,3	69,9
2009-2010	99,7	86,0	88,6	67,7	80,8	67,8	58,3	68,4
2010-2011	99,6	86,7	87,9	68,1	81,6	68,1	50,9	69,9

Sursa: Raport privind starea învățământului preuniversitar 2011, MECS

La nivel național se observă așadar că femeile ocupă aproape integral pozițiile din învățământul preșcolar (99%), în timp ce ponderea acestora scade pe măsură ce ne apropiem de zona învățământului tehnic și postliceal (ponderi între 57,3% și 69,9%).

La nivelul județului Iași, analizând datele de mai jos, putem constata aceeași pondere semnificativă (99%) a femeilor care ocupă posturi didactice în învățământul preșcolar, care scade pe măsură ce ne îndreptăm spre domenii mai tehnice, precum școlile profesionale și de ucenici, ajungând chiar la 56% în anul 2009, fără a lua în considerare anul atipic 2012 unde procentul femeilor este de 0%.

Tabel 21 Personalul didactic pe niveluri de educație și gen în județul Iași

Anii		Preșcolar	Primar (inclusiv special)	Gimnazial (inclusiv special)	Liceal	Profesional și de ucenici	Postliceal
2007	TOTAL	1420	2446	3215	2495	374	37
	Femei	1409	2000	2202	1708	233	31
	%	99,22	81,76	68,49	68,45	62,29	83,78
2008	TOTAL	1469	2351	3225	2366	312	36
	Femei	1453	1913	2217	1625	182	30
	%	98,91	81,36	68,74	68,68	58,33	83,33
2009	TOTAL	1455	2261	3195	2374	192	37
	Femei	1436	1844	2222	1657	108	31
	%	98,69	81,55	69,54	69,79	56,25	83,78
2010	TOTAL	1418	2180	3010	2442	0	41
	Femei	1402	1773	2093	1709	0	36
	%	98,87	53,80	69,53	69,98	0	87,80
2011	TOTAL	1465	2088	2926	2458	0	46
	Femei	1453	1703	2044	1751	0	37
	%	99,38	81,56	69,85	71,23	0	80,43
2012	TOTAL	1328	2270	2902	2317	2	57
	Femei	1319	1879	2039	1660	0	48
	%	99,32	82,77	70,26	71,64	0	84,21

Sursa: date INS TEMPO, prelucrare Consultant

Evoluția populației școlare

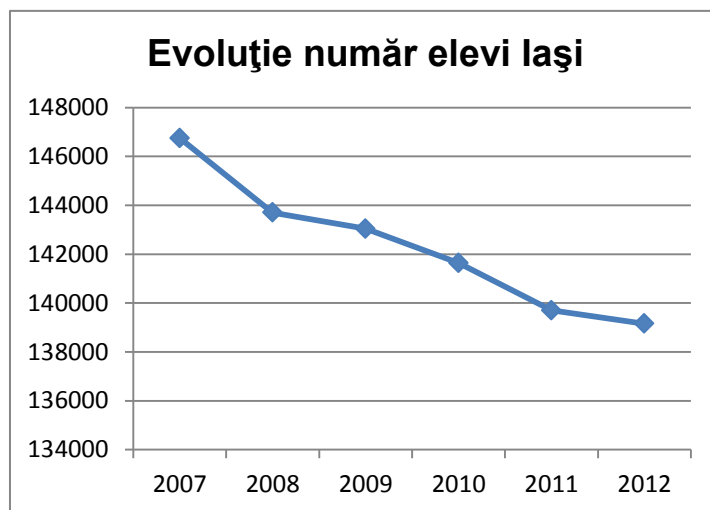
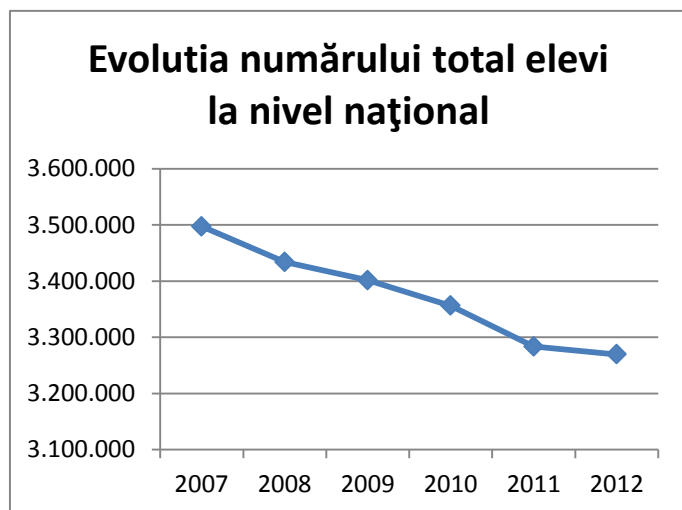
Scăderea numărului de elevi s-a accentuat comparativ cu anii precedenți, atât la nivel național – populația în vârstă de școlarizare (3-23 ani) s-a redus în intervalul 2003-2010 cu peste 800.000 persoane –, cât și la nivelul județului Iași. Evoluției demografice negative i s-a mai adăugat și efectul produs de emigrarea temporară sau definitivă a unui segment important de populație de vârstă activă.

Tabel 22 Evoluția populației școlare din învățământul preuniversitar la nivel național, 2007-2011

Anii	Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceal	Profesional	Post-liceal
2007-2008	650.324	865.175	924.518	788.827	220.322	45.497
2008-2009	652.855	859.169	893.166	782.056	189.234	55.058
2009-2010	666.123	845.679	873.997	835.343	115.432	62.538
2010-2011	673.736	828.853	862.588	864.271	54.531	69.928

Sursa: date INS TEMPO, prelucrare Consultant

Figură 24 Comparație a evoluției numărului total de elevi nivel național – județul Iași

Sursa: INS serii TEMPO și prelucrare Consultant

Graficele de mai sus indică faptul că populația școlară din județul Iași a cunoscut o curbă a scăderii similară cu cea de la nivel național, cu o modificare mai accentuată între anii 2007-2008 și anii 2010-2011, așa cum se vede și din tabelul următor. Astfel, la nivelul județului Iași, între 2007 și 2012 populația școlară a scăzut cu aprox. 5,17%, în timp ce la nivelul național scăderea a fost mai puternică, ajungând până la 6,5%.

Tabel 23 Evoluția populației școlare la nivel de județ, total elevi

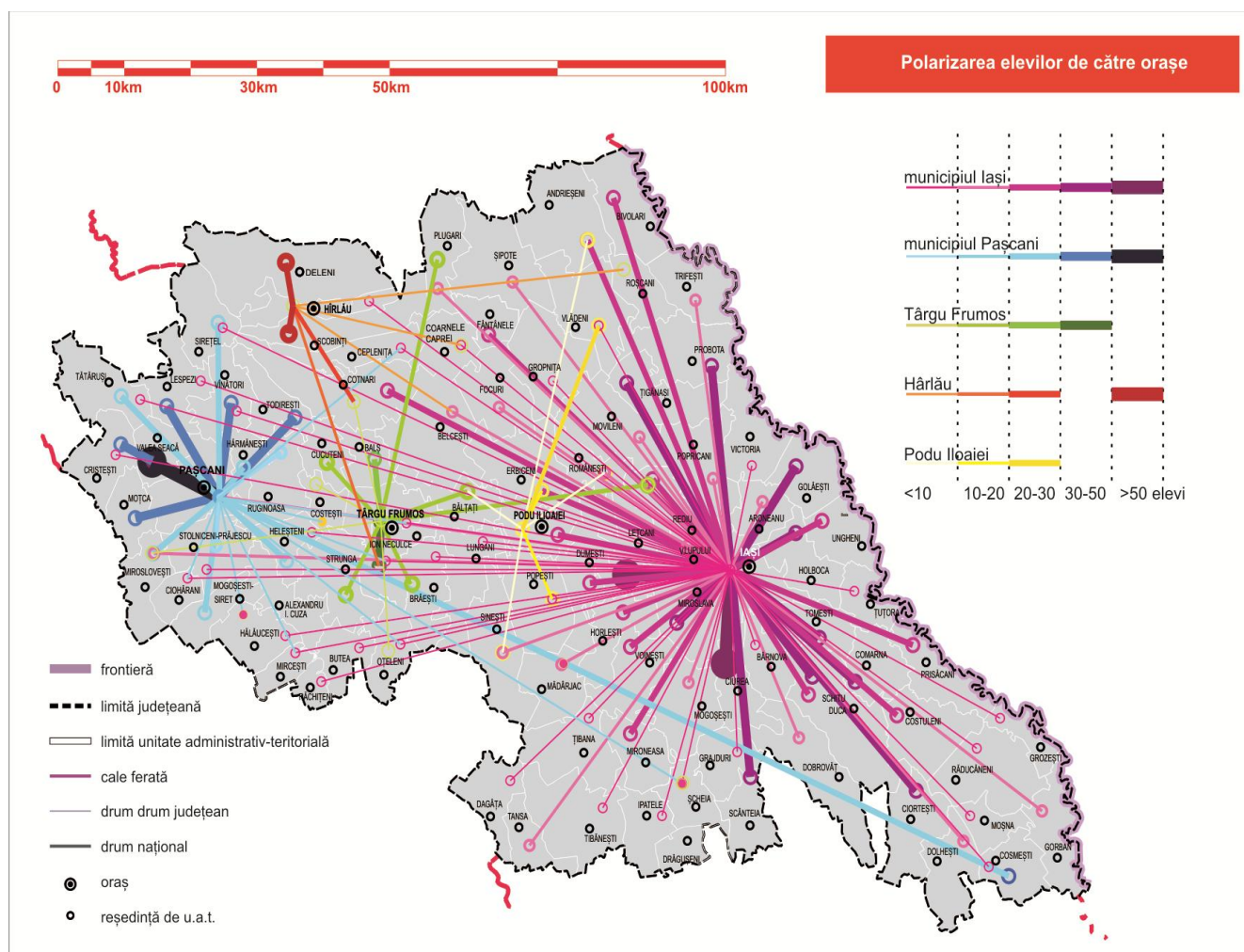
Anii școlari	Număr elevi	Scădere % față de anii anteriori
2007-2008	146.747	-
2008-2009	143.702	2,07 %
2009-2010	143.040	0,46 %
2010-2011	141.638	0,98 %
2011-2012	139.698	1,37 %
2012-2013	139.157	0,39 %

Sursa: ISJ Iași, prelucrarea Consultantului

Evidența admiterii la licee din anul 2013, rezultată din ambele repartizări (sesiunea vară și toamnă), indică o serie de fluxuri viitoare potențiale relevante din punct de vedere al relației urban-rural dar și interjudețean. În privința polarizării elevilor din afara județului, municipiul Iași reușește să atragă cei mai mulți elevi din județul Vaslui (42), urmat de Botoșani (39) și mult mai puțin important de Neamț (8) elevi. Se presupune totuși, dată fiind distanța mare a Iașului de aceste județe, că elevii nu vor genera un navetism zilnic, ci vor prefera probabil localizarea în Iași pe durata studiilor.

În schimb, în privința atracției exercitate la nivel județean, Iașul polarizează spațial aproape tot județul, dar forța sa de atracție este semnificativă în raza a 40-45 minute de parcurs. Se poate estima că în acest areal atracția va genera un flux de navetism important. Deși raportat la fiecare u.a.t. limitrof, atât Pașcaniul, cât și Hîrlăul atrag un număr de elevi similar (între 60-70 în unele cazuri) celui din Iași, aria de manifestare a acestei atracții este mai mică în cazul primului și mult mai mică în cazul celui de-al doilea. De asemenea, și numărul total de elevi atrași este covârșitor în favoarea Iașului.

Cartogramă 12 Polarizarea elevilor de către centrele urbane

Raportul de elevi per cadru didactic este un alt indicator folosit îndeosebi în analiza eficienței utilizării resurselor în învățământ, împreună cu cuantumul cheltuielilor per elev, dar reflectă totodată și schimbările demografice din ultimii ani (scăderea numărului de elevi înmatriculați). Evoluția indicatorului poate furniza indicii despre eficiența numeroaselor reforme prin care a trecut sectorul educațional și, în analizele consacrate sectorului educațional, este de obicei comparată cu media statelor membre ale Uniunii Europene.

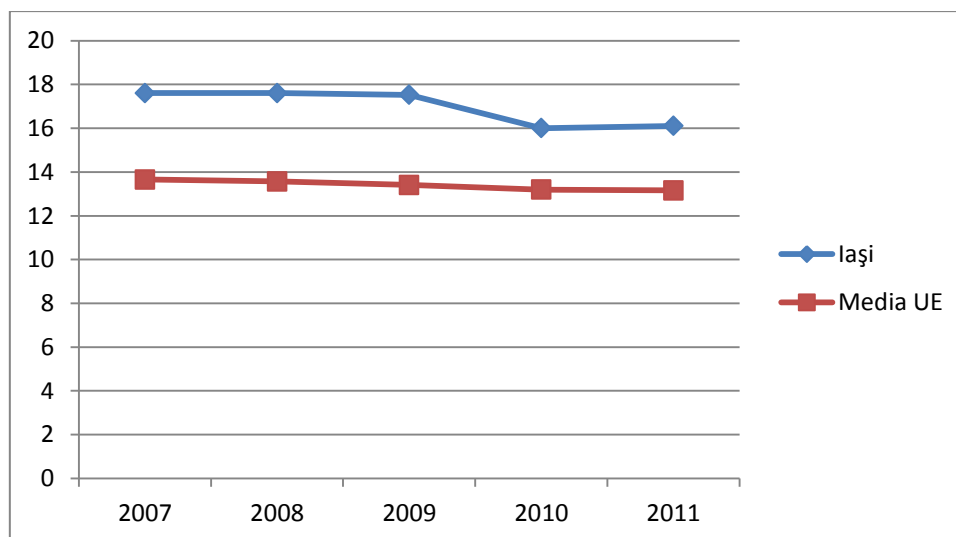
Tabel 24 Numărul de elevi per cadru didactic la nivel național

Anii	Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceal și profesional
2007-2008	17	16	11	15
2008-2009	17	16	11	15
2009-2010	17	17	11	16
2010-2011	18	18	12	16

Sursa: Raport privind starea învățământului preuniversitar 2011, MECS

Observăm păstrarea unor valori constante ale indicatorului de-a lungul perioadei analizate, fapt explicabil prin scăderea atât a numărului de elevi, cât și a numărului de cadre didactice.

Figură 25 Comparatie Iași – media statelor Uniunii Europene în privința numărului de elevi/profesor din învățământul preuniversitar

Sursa: World Development Indicators, World Bank, <http://databank.worldbank.org/>, pentru datele referitoare la media UE, prelucrare Consultant

Din comparația ilustrată mai sus putem observa un ritm lent de scădere a valorii indicatorului prezent la nivelul statelor Uniunii Europene – aproximativ 13,65 elevi/cadru didactic în 2007 și 13,15 elevi în 2011. Județul Iași prezintă însă valori mai mari decât media UE, ceea ce înseamnă un număr mai mare de elevi per profesor, cu o tendință de apropiere de media UE în anul 2010 (16 elevi/cadru didactic).

Participarea la educație și eficiența internă a sistemului de învățământ

Fenomenul abandonului școlar este cel la care se face în mod uzual referire pentru a putea discuta participarea la sistemul educațional. Abandonul se referă la situația în care un elev a frecventat școala o anumită perioadă de timp, după care renunță, se retrage sau părăsește școala fără intenția de a mai reveni, iar **rata abandonului școlar** se determină ca raport procentual între numărul de elevi care au abandonat școala și numărul total al elevilor care au fost înscriși în anul școlar respectiv.

Din datele noastre, în județul Iași, pentru clasele I-X învățământ de masă de zi, avem următoarea situație:

Tabel 25 Rata abandonului școlar jud. Iași, (clasele I-X, învățământ de masă, de zi), %

	Anii școlari				
	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Total județ	0,685	0,642	0,498	0,571	0,499
Urban	0,648	0,397	0,321	0,404	0,369
Rural	0,713	0,836	0,640	0,706	0,608

Sursa: ISJ Iași

Observăm un abandon mai ridicat în mediul rural, în anumiți ani aproape dublu față de abandonul din mediul urban, uneori chiar și peste, cum e cazul anului școlar 2008-2009, când 0,836% dintre elevii din mediul rural au abandonat școala, față de 0,397 din mediul urban.

Față de media județeană, ciclul de învățământ analizat mai sus are o bună poziționare. Potrivit datelor din Anuarul Statistic al județului Iași 2012, în cazul învățământului primar și gimnazial (clasele I-VIII) s-a înregistrat o rată a abandonului de 1,9% în anul școlar 2007-2008. Putem trage așadar concluzia că fenomenul abandonului școlar afectează mai puțin învățământul de masă de zi decât celelalte forme – spre exemplu, tot în anul 2007-2008 în învățământul profesional s-a înregistrat un abandon de 5,9%. Rămâne de investigat în ce măsură acest fapt se datorează unor factori externi sau unor politici coerente și active în sensul reducerii abandonului în învățământul de masă, de zi.

Tabel 26 Rata abandonului școlar în învățământul preuniversitar la nivelul județului Iași, %, diferite cicluri de învățământ

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011
Învățământ primar și gimnazial	1,9	1,5	1,2	1,4
Învățământ liceal	2,9	3,1	1,1	2,5
Învățământ profesional și de ucenici	5,9	8,1	8,7	22,6
Învățământ postliceal	4,8	5,1	5,0	5,2

Sursa: Anuarul Statistic Iași 2012

Din analiza comparativă a ratelor de abandon la nivelul județului și la nivel național, putem observa că Iașiul oscilează în jurul mediei naționale, având ani în care abandonul este mai accentuat decât cel național (anul 2011-2012 în cazul învățământului primar și gimnazial), dar și ani în care se situează sub medie (anul 2009-2010 pentru învățământul

liceal). Oscilația procentelor privind abandonul școlar în ultimii patru ani școlari nu permite desprinderea unei concluzii relevante. Ca urmare, ISJ Iași, potrivit *Raportului asupra stării învățământului județean*, își propune în anul școlar 2012-2013 o analiză separată, pe o perioadă mai lungă de timp, așa încât să fie elaborate noi strategii în vederea diminuării acestui fenomen la nivel de județ.

Tabel 27 Comparația mediei naționale cu cea județeană privind rata abandonului școlar

An	Comparație	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Rata abandonului înv. primar și gimnazial	Media națională	1,7%	1,8%	1,4%	1,4%	1,6%
	Jud. Iași	1,9%	1,5%	1,2%	1,4%	1,9%
Rata abandonului înv. liceal	Media națională	3,3%	2,9%	2,4%	2,2%	3,2%
	Jud. Iași	2,9%	3,1%	1,1%	2,5%	2,9%

Sursa: INS – Direcția Județeană Iași, ISJ, prelucrarea Consultantului

Printre principalele cauze ale abandonului școlar, identificate de ISJ Iași, putem specifica:

- proveniența elevilor din familii cu părinți plecați în străinătate;
- proveniența elevilor din familii de rromi, declarați sau nu;
- starea materială precară a familiilor din care provin elevii;
- demersuri sporadice și neeficiente din partea unor cadre didactice sau conducători de unități școlare pentru atragerea și menținerea elevilor la cursuri.

Rezultatele obținute

Principalul indicator care oferă un ordin de mărime rezultatelor sistemului educațional este numărul de absolvenți, iar pentru a avea o imagine mai bună asupra contribuției județului la numărul total de absolvenți de la nivel național, propunem o abordare comparativă, în cifre absolute.

Tabel 28 Absolvenți pe niveluri de educație, jud. Iași, comparativ cu nivelul național

Niveluri de instruire	Anul 2010		Anul 2011	
	Național	Jud. Iași	Național	Jud. Iași
Primar și gimnazial (inclusiv special)	229.609	10.302	184.599	7.971
Licee	202.160	6.639	187.521	6.660
Școli de arte și meserii	34.733	1.055	4.570	206
Școli postliceale	18.353	1.105	20.698	1.056
Școli tehnice de maiștri	2.958	186	2.688	175

Sursa: INS, prelucrare Consultant

În ceea ce privește rezultatele examenului care determină trecerea elevilor spre învățământul superior, cu excepția anului 2010, județul Iași înregistrează procente de promovabilitate ale elevilor mai mari decât media națională.

Județul Iași este bine situat și prin prisma notelor obținute de elevi la acest examen. De pildă, la sesiunea de bacalaureat din iulie 2013, județul Iași s-a situat pe locul 1 în țară, cu 12 elevi care au obținut media 10 la examenul de maturitate, din totalul de 122 la nivel național.

Tabel 29 Procent promovabilitate Bacalaureat

Anii	2010	2011	2012	2013
Jud. Iași	62,55%	47,28%	52,81%	54,26%
Media națională	69,30%	45,72%	44,71%	NA

Sursa: date ISJ Iași, INS, prelucrare Consultant

Rețeaua școlară a județului Iași cuprinde un număr total de 255 de unități de învățământ, dintre care 244 sunt unități de învățământ de masă, 7 sunt unități de învățământ special și Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională și 4 sunt unități finanțate direct de MECTS.

Tabel 30 Rețeaua școlară detaliată în funcție de tipuri de unități și de zone

	Tip de unitate școlară	Mun. Iași	Oraș Târgu Frumos	Oraș Hîrlău	Mun. Pașcani	Oraș Podu Iloaiei	Rural	TOTAL
Unități învățământ de masă	Grădinițe	29	2	1	5	1	1	39
	Școli I-VIII	24	2	2	4	1	100	133
	Licee și colegii	15	1	1	3	-	2	22
	Grupuri școlare și colegii tehnice	16	1	1	2	1	24	45
	SAM	1	-	-	-	-	3	4
	Școli postliceale	1	-	-	-	-	-	1
	TOTAL	86	6	5	14	3	130	244
Unități speciale	Școli I-VIII	1	-	-	1	-	0	2
	Licee și colegii	0	1	-	-	-	-	1
	Grupuri școlare	2	1	-	-	-	-	3
	CJRAE	1	-	-	-	-	-	1
	TOTAL	4	2	-	1	-	-	7
Unități MECTS	ISJ	1	-	-	-	-	-	1
	CCD	1	-	-	-	-	-	1
	Palatul Copiilor	1	-	-	-	-	-	1
	CSȘ Unirea Iași	1	-	-	-	-	-	1
	TOTAL	4	-	-	-	-	-	4
TOTAL GENERAL		94	8	5	15	3	130	255

Sursa: ISJ Iași, prelucrarea Consultanțului

4.3. Învățământul universitar, postuniversitar și cercetarea în mediul academic

Printre măsurile luate de-a lungul timpului și care se remarcă în procesul de modernizare a învățământului superior românesc, se numără și adoptarea Legii educației naționale nr. 1/2011, care a modificat cadrul de reglementare, prin introducerea unui regim de clasificare a universităților și ierarhizare a programelor de studii, a unui nou mod de organizare a studiilor universitare de doctorat și prin reformarea managementului universităților, concomitent cu întărirea autonomiei universitare.

Municipiul Iași este unul dintre cele mai vechi și prestigioase centre de formare universitară din România. Anual, universitățile din Iași atrag studenți din toată regiunea, dar și din Republica Moldova și alte state, fiind al doilea centru universitar al țării, după București. În Iași sunt organizate **5 unități de învățământ superior de stat**, după cum urmează:

- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
- Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași
- Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași
- Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași.

Dintre cele 5 universități, 3 sunt clasificate în categoria de Universități de Cercetare Avansată și Educație (categoria valorică 1), potrivit evaluării făcute de Asociația Universităților Europene și aprobată de Ministerul Educației. Cele 3 universități din Iași incluse în categoria 1, alături de alte instituții precum Universitatea din București și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca sunt Universitatea „Al.I. Cuza”, Universitatea de Medicină și Farmacie și Universitatea Tehnică „Gh. Asachi” Iași.

În privința **numărului de facultăți**, din tabelul de mai jos se poate vedea că județul Iași ocupă un loc important atât la nivel de regiune, cât și național. Spre exemplu, în anul 2012 în Iași funcționau 38 facultăți de stat, adică 66% din numărul de facultăți din Regiunea Nord-Est și 9,38% din totalul facultăților existente la nivel național.

Tabel 31 Facultăți pe forme de proprietate, nivel național, Regiunea NE și județul Iași

		2007	2008	2009	2010	2011	2012
TOTAL	Național	631	617	624	629	614	596
		72	73	75	74	75	72
	Iași	51	51	51	50	50	49
Din care, proprietate publică	Național	432	420	417	422	410	405
	Regiunea NE	55	56	56	57	57	57
	Iași	37	37	37	38	37	38

Sursa: Strategia Regiunii NE

Dimensiunea de gen a cadrelor didactice din învățământul superior, analizată pe baza indicatorului referitor la numărul de personal didactic pe niveluri de învățământ și sexe, arată o inversare a situației întâlnite în învățământul preuniversitar. Așadar, dacă în grădinițe, școli și licee, pentru intervalul cuprins între anii 2007 și 2012 procentul femeilor varia între 99,38% și 53,80%, în universitățile din Iași cadrele didactice femei nu depășesc niciodată numărul bărbaților – oscilează, în intervalul analizat, în jurul procentului de 44%.

Tabel 32 Numărul de cadre didactice în învățământul superior, pe criterii de gen, Iași

Anii	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total cadre didactice	3345	3302	3316	3203	3016	2904
Din care FEMEII	1427	1431	1457	1402	1368	1326
%	42,66	43,33	43,93	43,77	45,35	45,66

Sursa: serii de date TEMPO INS, prelucrare consultant

Pe baza datelor din tabelul de mai sus, putem observa și o descreștere înregistrată de numărul de cadre didactice, între anul 2007 – când activau 3345 de cadre didactice și anul 2012, cu 2904 persoane. Scăderea este de aproximativ 13%.

Și numărul studenților înscriși la universitățile publice din Iași a cunoscut un declin, ce urmează tendința de descreștere demografică de la nivel național, dar reflectă în aceeași măsură și ieșirile din sistemul de învățământ preuniversitar, care au cunoscut și ele un declin odată cu reforma condițiilor de susținere a examenului de Bacalaureat.

Tabel 33 Număr studenți înscriși la universitățile publice din Iași, număr personal didactic

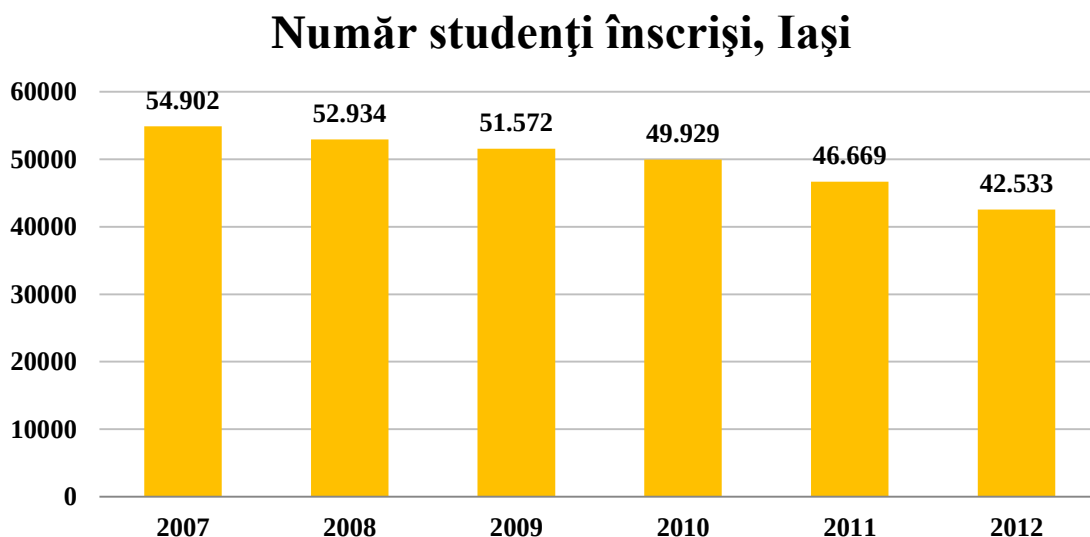
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Studenți	54.902	52.934	51.572	49.929	46.669	42.533
Cadre didactice	3.059	3.032	3.077	2.962	2.778	2.701

Sursa: Consiliul Județean Iași

Între anii 2007 și 2012, numărul de studenți a scăzut de la 54.902 la 42.533, ceea ce se traduce printr-o diminuare procentuală de 22,52%, în timp ce numărul de cadre didactice a scăzut cu 11,7% (de la 3.059 în 2007 la 2.701 în 2012). O analiză mai în detaliu poate clarifica în ce măsură ritmul de scădere a numărului de studenți trebuie corelată cu o creștere a cuantumului finanțării pe student, sau e nevoie de o corelare a numărului de granturi

finanțate de la bugetul de stat pentru studiile de licență cu tendințele demografice la nivel național.

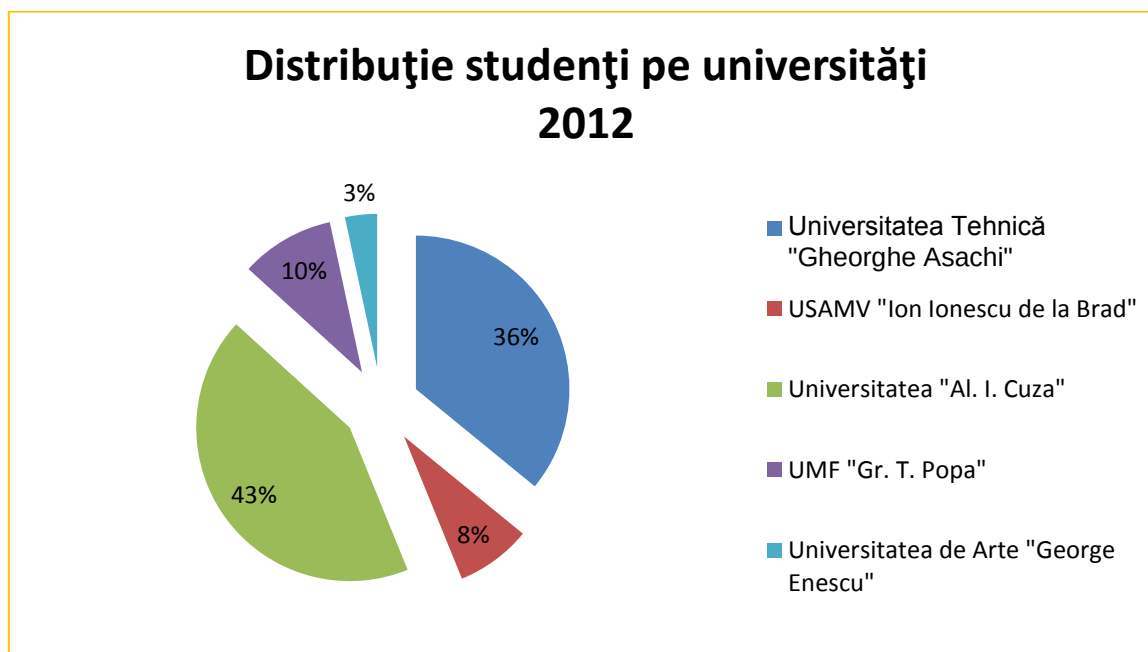
Figura 26 Evoluția numărului de studenți înscriși la universitățile publice din Iași

Sursa: INS, baze de date TEMPO, prelucrare Consultant

Din totalul studenților din Iași, aproape jumătate (43%) sunt înscriși în anul 2012 în cadrul Universității „Al.I. Cuza”, urmați de 36% la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi”.

Figura 27 Distribuția studenților pe universități, Iași

Sursa: Raport public anual 2012 Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun, CNFIS, prelucrare Consultant

O inițiativă demnă de luat în considerare pentru dezvoltarea sistemului de învățământ superior din județ este cea a identificării și agreării unei modalități de formare a unui consorțiu sau parteneriat între universitățile din Iași, în baza unui acord negociat, urmând modele de bune practică precum cele din Târgu Mureș sau Timișoara. Printre avantajele formării unui astfel de parteneriat se numără folosirea unui campus comun pus la dispoziție de Consiliul Județean, mai buna cooperare cu mediul de afaceri din regiune și posibilitatea includerii într-un pachet de platforme de cercetare, finanțat de Comisia Europeană, însă inițiatorii proiectului trebuie să țină cont de punctele sensibile ale unui astfel de demers și trebuie să ia în calcul posibilele efecte negative sau factori care pot periclita obținerea rezultatelor dorite.

Din consultările publice derulate de Consultant împreună cu Consiliul Județean Iași, a reieșit faptul că există o discrepanță între cererea de pe piața muncii și nivelul de specializare al absolvenților de universități, reclamată de reprezentanții mediului de afaceri ieșean. Pe de altă parte însă, universitățile sunt deschise pentru dialogul cu mediul de afaceri, promovează stagii de practică ale studenților și programe de formare specializate și adaptate specificului industriei locale. Eforturile depuse de universități se concretizează și în derularea de proiecte cu finanțare de tip POSDRU, menite a aduce curricula universitară și întreg procesul educațional mai aproape de nevoile mediului privat.

Un alt aspect semnalat cu ocazia interviurilor și consultărilor publice derulate indică gradul scăzut de stabilire al absolvenților în județul Iași, majoritatea îndreptându-se către orașe precum Cluj sau București, în special cei cu studii în domeniul IT&C.

4.4. Deficiențe majore și prognoze pe termen scurt și mediu

Excelența în educație este și va rămâne o constantă la nivelul realității din sistemul de învățământ al județului Iași. Bazându-se pe o rețetă deja bine-cunoscută, care îmbină școlile, liceele și universitățile de prestigiu local și chiar național, cu calitatea resurselor umane implicate în procesul educațional, dar și tradiția și dorința de a fi cel puțin la fel de buni ca generațiile anterioare, sistemul de învățământ ieșean va continua să producă și să promoveze elevi și studenți remarcabili, specializați în diverse domenii și pregătiți să-și aducă propria contribuție la dezvoltarea județului. În privința îndeplinirii acestui obiectiv, o condiție esențială este aceea ca piața muncii să fie destul de deschisă și atractivă pentru acești tineri, în special segmentul de cercetare-dezvoltare.

Cu toate acestea, sistemul de învățământ al județului, atât cel preuniversitar cât și cel superior se confruntă cu o serie de probleme, pe care le enumerăm mai jos, fără a le ordona în funcție de importanță sau impact:

- Infrastructura de clădiri și facilități educaționale care nu se ridică la standardele unui proces educațional complex și competitiv.

- Părăsirea timpurie a sistemului de educație de către o parte a elevilor, care devin vulnerabili și dificil de integrat în societate.
- Absenteismul elevilor, cauzat de o serie de factori, de la sărăcia comunităților rurale, până la lipsa de atractivitate a conținutului școlar și a modului de prezentare.
- Dotarea deficitară a școlilor cu echipamente educaționale.
- Scăderea demografică generală, cuplată cu migrația forței de muncă, care vor duce la scăderea numărului de elevi.
- Nevoia de adaptare a cadrelor didactice la noi tehnici de predare și de transmitere a informațiilor către elevi.
- Burse insuficiente acordate elevilor din mediul rural.
- Precaritatea măsurilor de atragere și menținere a elevilor din mediul rural către școlile/licele din centrele urbane ale județului.
- Rată de tranziție a elevilor de la un nivel de învățământ la următorul destul de problematică.
- Nevoia de creare a unei infrastructuri de cursuri online, în special în învățământul superior.
- Sectorul de cercetare-dezvoltare din învățământul superior, încă în faza de creștere și dependent de mediul de afaceri local.
- Cooperare deficitară dintre universități și mediul de afaceri local.

Fără intervenții concertate și temeinice, de tip politici publice, ale autorităților naționale și locale, în cooperare cu toți factorii interesați, problemele de mai sus vor persista, se vor accentua și vor produce efecte nedorite, care se vor extinde și asupra celorlalte segmente ale vieții publice – sănătate, presiune asupra sistemului de asistență socială, potențial economic neexploatat și decalaj general față de alte județe și regiuni.

Pentru a ameliorarea efectelor și chiar eliminarea cauzelor sunt necesare o serie de măsuri coerente și interdependente, pe care le vom formula sub forma unor măsuri recomandate, care intră în sfera de acțiune a autorităților locale și naționale.

Nr. crt.	Recomandare
1.	Dezvoltarea infrastructurii unităților școlare în vederea asigurării calității în formare
2.	Dezvoltarea învățământului rural și a diversificării ofertei de formare susținută de funcționarea în rețea a școlilor
3.	Mai bună orientarea și consiliere școlară și profesională din clasele de gimnaziu și cointeressarea partenerilor sociali pentru acordarea de burse pentru a sprijini și motiva elevii.
4.	Măsuri de susținere a activităților ce urmăresc adaptarea rețelei școlare și a ofertei de formare profesională inițială și continuă, la cerințele pieței muncii și a opțiunilor elevilor.
5.	Susținerea activităților ce urmăresc formarea continuă și creșterea ponderii populației cu grad ridicat de pregătire/calificare

6.	Măsuri de reducere a ratei de părăsire timpurii a școlii
7.	Măsuri de formare continuă destinate populației
8.	Măsuri de dezvoltare a resurselor umane, în vederea asigurării calității în formare
9.	Dezvoltarea infrastructurii unităților școlare, în vederea asigurării calității în IPT
10.	Realizarea unui cadru legislativ/normativ care să încurajeze parteneriatul școală-întreprindere, necesar asigurării calității în învățământ
11.	Realizarea unui sistem de selecție în formare, pe baza aptitudinilor elevilor și a achizițiilor anterioare începutului traseului de formare

Majoritatea covârșitoare a măsurilor prezentate mai sus sunt direct legate de existența unor fonduri specifice, în condițiile în care finanțarea învățământului în general și a celui preuniversitar în special este un subiect prezent pe agenda publică a ultimelor două decenii, fără ca învățământul să beneficieze până în prezent de acei 6% din PIB care ar trebui să îi revină (potrivit celor implicați în realizarea de astfel de calcule comparative cu media UE).

Însă identificarea unor surse alternative de finanțare față de bugetul de stat (cum ar fi fondurile structurale, alte finanțări externe nerambursabile specifice sectorului educațional sau chiar contribuții ale mediului de afaceri local) pot contribui la implementarea cu succes a măsurilor și pot constitui premise pentru dezvoltarea armonioasă și echilibrată a învățământului în județul Iași.

4.5. Propuneri de intervenții strategice

Obiectiv Strategic 3. Creșterea calității vieții și protecția mediului înconjurător

Măsura prioritară 3.2. Dezvoltarea serviciilor publice și creșterea accesului populației la acestea.

Direcții de acțiune:

- Susținerea educației și formării
 - Adaptarea rețelei școlare și a ofertei educaționale la nevoile elevilor
 - Reabilitarea clădirilor și modernizarea spațiilor școlare din mediul rural
 - Prevenirea absenteismului și a abandonului școlar

4.6. Activități de cercetare – dezvoltare – inovare

Cercetarea reprezintă elementul catalizator pentru trecerea de la economia tradițională la specializarea inteligentă și creșterea competitivității economice, utilizând punctele forte locale în ceea ce privește tehnologia folosită, resursele umane și alți factori de producție. Orientarea către inovare este parte din politicile Uniunii Europene și a fost integrată de

România în cadrul documentelor programatice referitoare la perioada 2014-2014 (Strategia Națională de Competitivitate, Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare – CDI, planurile de dezvoltare regională etc). Recomandările urmăresc dezvoltarea susținută de investiții în cercetare precum și tehnologie.

În județul Iași există un singur institut național de cercetare, și anume, **Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Fizică Tehnică – IFT Iași** (INCDFT – IFT), cu sediul în municipiul Iași. Acesta desfășoară activități de cercetare – dezvoltare – inovare (CDI) în parteneriat, atât cu institute de cercetare și universități, în cadrul programelor naționale și internaționale de cercetare, cât și cu parteneri industriali. În institut se derulează cercetare fundamentală, aplicativă și tehnologică, cât și producție de laborator în domenii de CDI precum materiale avansate cu proprietăți fizice și structurale speciale, aplicații bazate pe materiale avansate și aplicații bazate pe fenomene noi, inclusiv magnetice.

INCDFT – IFT avea, în 2012, cifra de afaceri de 16,89 milioane lei și 75 de salariați, conform datelor Agenției Naționale de Administrare Fiscală. În ceea ce privește dezvoltarea institutului, prin Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice”, acesta este beneficiarul unui Centru Euroregional de Cercetări Avansate pentru Senzori și Sisteme de Senzori pe Bază de Micro și Nanomateriale Magnetice – MAGNESENS. Scopul acestui proiect desfășurat în perioada 2010-2013 este crearea unui centru de referință, unic la nivel național, în domeniul senzoricității.

Sub egida filialei din Iași a Academiei Române, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane” derulează programe de interes economic, filosofic, psihologic, pedagogic, sociologic și juridic. Unul dintre proiectele importante ale acestui institut, *Societatea Bazată pe Cunoaștere – cercetări, dezbateri, perspective*, a fost realizat cu ajutorul programului POSDRU și s-a încheiat în primăvara anului 2013. Alte institute relevante de cercetare-dezvoltare sunt Institutul de Inventică Iași (cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și concepție inovativă, brevete de invenție, modele de utilitate, modele industriale, servicii de consultanță pentru inovare), Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni” Iași ce derulează proiecte în domeniul chimiei organice și anorganice și Institutul Național pentru Construcții INCERC – Filiala Iași.

În ceea ce privește centrele de cercetare din Iași, sunt importante de menționat următoarele: Centrul de Cercetări pentru Oenologie – Iași din cadrul Academiei Române (competența științifică: tehnologia de producere și condiționare a vinului; analiza fizico-chimică a vinului; microbiologia vinului; efecte biologice și medicale ale vinului) și Centrul de Cercetare și Transfer Tehnologic Polytech, din cadrul Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” desfășoară activități de cercetare științifică, fundamentală și aplicativă, transfer tehnologic, consultanță, proiectare și prestări de servicii, în domenii specifice universității.

Datele furnizate de Agenția Națională de Administrare Fiscală în 2011, arată că la nivelul județului Iași existau 39 de întreprinderi care aveau ca principală activitate cercetarea-dezvoltare, dintre care, 37 se regăseau în Municipiul Iași. Din punct de vedere al cifrei de afaceri, INCDFT – IFT are cea mai mare pondere în total (circa 11.000.000 lei), aceasta fiind echivalentă cu suma cifrelor de afaceri a următoarelor 23 de întreprinderi din domeniu.

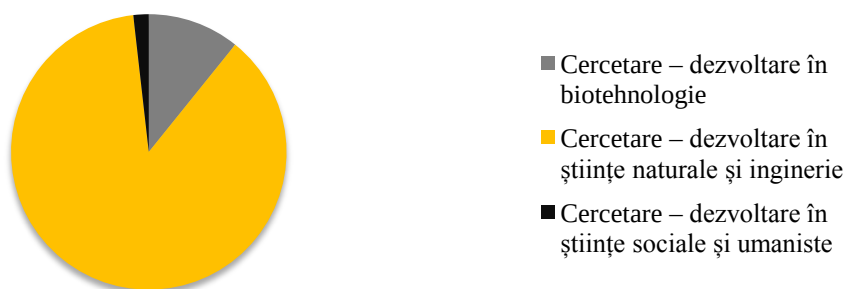
Tabel 34 Topul firmelor din domeniul CDI din județul Iași

CAEN	Obiect activitate	Nume firmă	Cifra de afaceri	Nr. salariați
7219	Cercetare – dezvoltare în științe naturale și inginerie	INCDFIT - IFT	10.900.081	75
7211	Cercetare – dezvoltare în biotehnologie	INSTITUTUL DE CERCETĂRI BIOLOGICE IAȘI	1.352.064	24
7219	Cercetare – dezvoltare în științe naturale și inginerie	SC PARCS SRL	1.227.147	20
7219	Cercetare – dezvoltare în științe naturale și inginerie	S.C. BIOBRIC SRL	1.012.953	5
7219	Cercetare – dezvoltare în științe naturale și inginerie	CEPROPLAST IMPEX SRL	873.909	11

Sursa: Agenția Națională de Administrare Fiscală, 2011

Astfel, în ceea ce privește structura cifrei de afaceri din CDI la nivelul Iașului, cercetarea – dezvoltare în științe naturale și inginerie predomină, generând circa 87% din cifra de afaceri a acestui domeniu. CDI în biotehnologie generează 11% din cifra de afaceri, pe baza activității Institutului de Cercetări Biologice Iași (ICBI), o filială județeană a Institutului Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Științe Biologice București.

Figura 28 Distribuția cifrei de afaceri în CDI în Iași, 2011

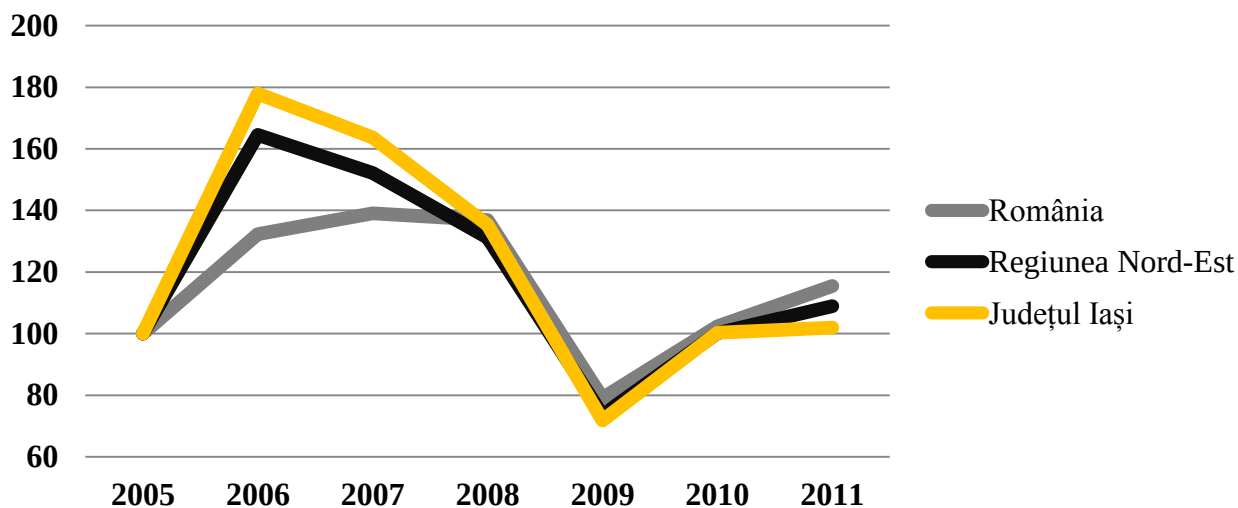

Sursa: Agenția Națională de Administrare Fiscală, 2011

Raportat la cheltuielile totale din activitatea de cercetare – dezvoltare, datele oficiale furnizate de Institutul Național de Statistică arată faptul că acestea au scăzut în județul Iași, în perioada 2008-2011, cu circa 27%, față de o scădere de 20% la nivel regional și de 7% la nivel național. Mai exact, județul Iași avea cheltuieli totale din CDI de 176 milioane lei, ajungând în doar 3 ani la 129 milioane lei.

Figură 29 Evoluția procentuală a cheltuielilor din CDI la nivel județean, regional și național

(An de bază 2005=100%)

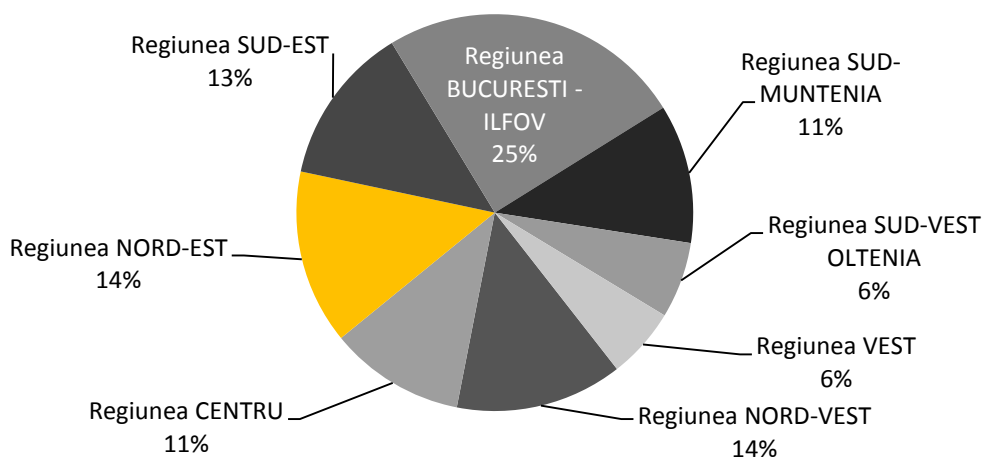

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2013

De asemenea, este important de precizat faptul că peste 75% din cheltuielile totale din activitatea de cercetare – dezvoltare ale Regiunii Nord-Est sunt efectuate de județul Iași, ceea ce înseamnă că acesta concentrează cele mai semnificative activități de CDI.

În ceea ce privește numărul de întreprinderi inovatoare, locul întâi la nivel național era ocupat de Regiunea București-Ilfov (2014), iar locul al doilea de Regiunea Nord-Est (1.154) din care face parte și județul Iași, fapt ce subliniază un interes crescut pentru firmele din această zonă pentru activități ce presupun și componente de inovare de proces sau de produs.

Figura 30 Distribuția numărului de întreprinderi inovatoare la nivel de regiune

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2013

5. Activitatea întreprinderilor și dezvoltarea IMM-urilor

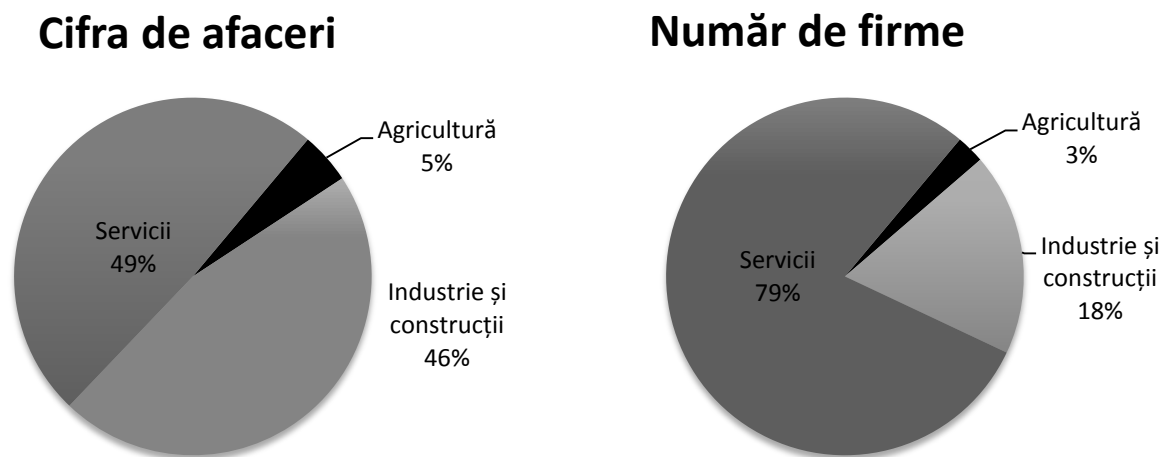
5.1. Analiza situației generale existente

Mediul local de afaceri din Iași este dominat de întreprinderile active în domeniul serviciilor, 79% din firmele din județul Iași activând în acest sector, față de 18 % în sectorul de industrie și construcții. Această situație este similară contextului național, unde ponderea pentru aceleași sectoare este 78%, respectiv 20%, restul fiind reprezentat de întreprinderi active în sectorul primar (agricultură, silvicultură, pescuit).

Astfel, la nivelul anului 2011, în județ erau înregistrate 12.868 firme, dintre care 36 întreprinderi aveau mai mult de 250 salariați. Este interesant de observat și faptul că, deși sectorul serviciilor cuprinde 79% dintre întreprinderi, acestea generează doar 49% din cifra de afaceri a județului, lucru ce sugerează o valoare adăugată scăzută a sectorului. În ceea ce privește cifra de afaceri defalcată pe tipuri de activități, 63% din aceasta provine din activități de comerț cu ridicata și amănuntul (față de 34% la nivel național).

Pe de altă parte, în sectorul de industrie și construcții, situația este diferită. Deși ca număr de firme reprezintă doar 18% din județ, acest sector generează aproape jumătate din cifra de afaceri a județului (46%). Cele mai reprezentative industrii sunt: fabricarea produselor farmaceutice de bază, industria de textile și confecții, prelucrarea și conservarea cărnii, distribuția energiei electrice, lucrări de construcții și producția de tuburi, țevi, profile tubulare și accesorii pentru acestea, din oțel.

Figura 31 Structura cifrei de afaceri și a numărului de firme, în anul 2012, în județul Iași

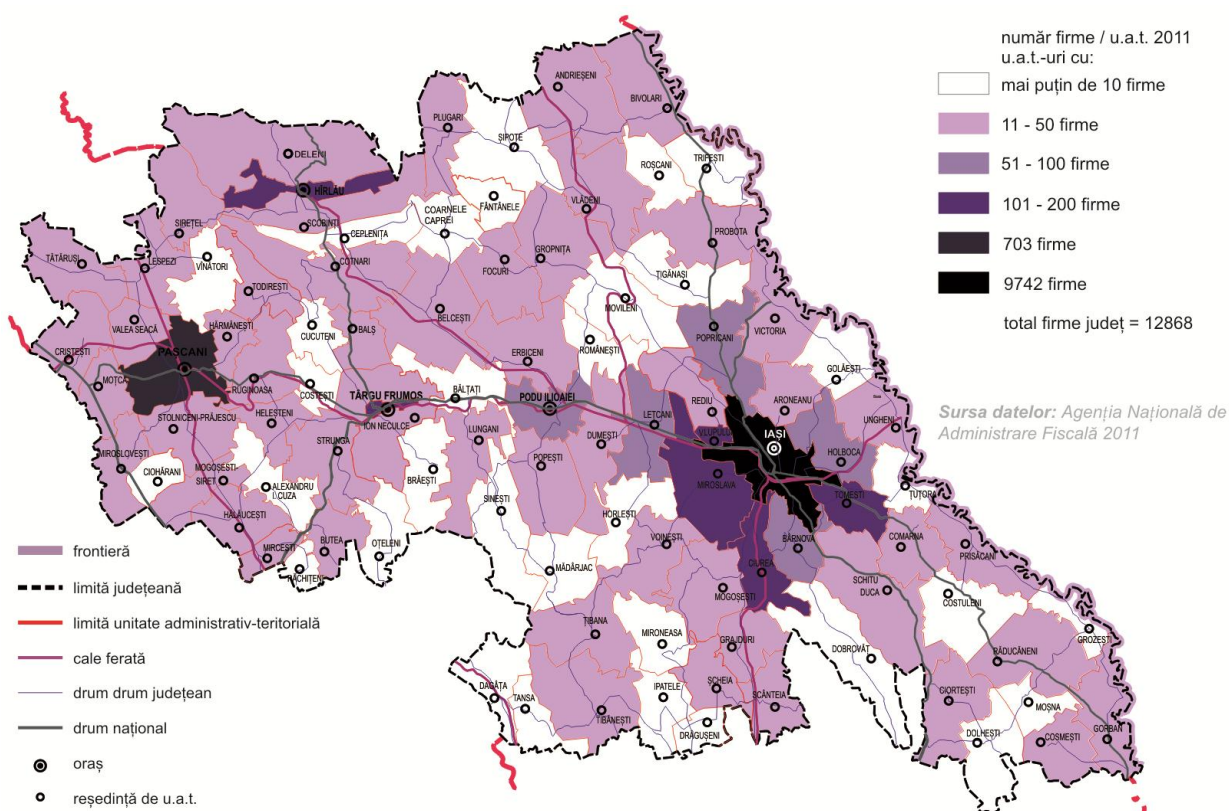
Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului, calcule proprii

5.2. Concentrarea mediului de afaceri

Cea mai mare densitate a firmelor este localizată în mediul urban, în special în municipiile Iași și Pașcani, precum și în imediata apropiere a acestora (de exemplu, zona metropolitană Iași). Dintre acestea, 99,72% sunt întreprinderi micro, mici și mijlocii, situație asemănătoare contextului regional și național. Astfel, conform informațiilor Oficiului Național al Registrului comerțului din anul 2012, la nivelul Regiunii Nord-Est, existau 47.365 IMM-uri, reprezentând 99,72% din totalul firmelor existente în județ, iar la nivel național, conform aceleiași surse, 99,64% dintre întreprinderi sunt IMM-uri.

Conform datelor Agenției Naționale de Administrare Fiscală pentru anul 2011, Zona Metropolitană Iași (municipiul Iași și comunele Aroneanu, Bârnova, Ciurea, Holboca, Lețcani, Miroslava, Popricani, Reditu, Schitu Duca, Tomești, Ungheni, Valea Lupului, Victoria) cuprindea 10.704 firme dintr-un total de 12.868 firme din județ. Cu alte cuvinte, Zona Metropolitană Iași concentra peste 83% din numărul total de firme din județ.

Cartogramă 13 Distribuția numărului de firme pe UAT, 2011, județul Iași

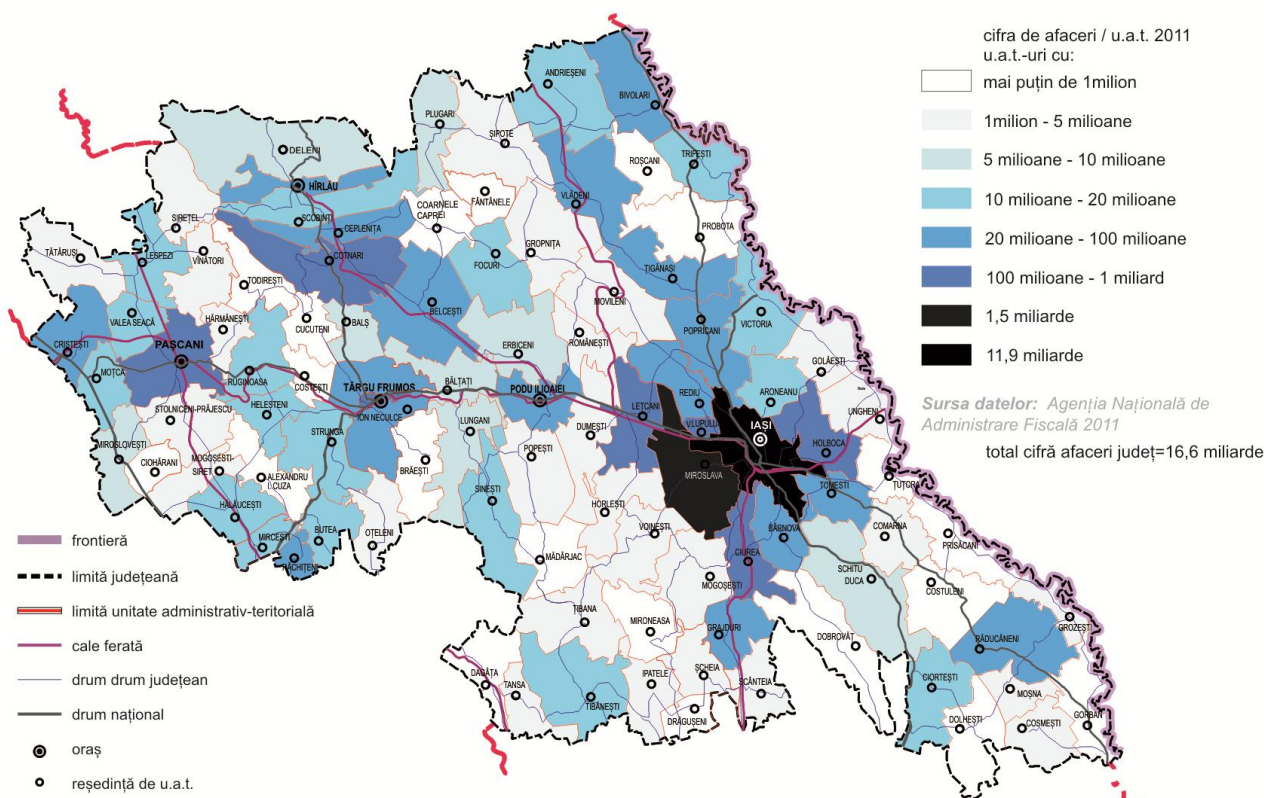
Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului, calcule proprii

Astfel, în ceea ce privește dispunerea mediului de afaceri în profil teritorial, cea mai mare parte a agenților economici sunt localizați în mediul urban, în special în Municipiul Iași. Cartograma de mai jos ilustrează concentrarea cifrei de afaceri în diferite localități, un aspect

pozitiv fiind faptul că arii de activitate economică sunt situate și în alte puncte ale județului (Pașcani, Hîrlău), oferind indicații în ceea ce privește mobilitatea forței de muncă în mediul rural.

Mai mult, municipiul Iași angajează aproximativ 85% din forța de muncă ieșeană și participă cu peste 71% din cifra de afaceri a județului (aproximativ 12 miliarde lei). Municipiul, împreună cu celelalte localități cu care formează zona metropolitană, generează 14,5 miliarde lei, adică peste 87% din cifra de afaceri a județului.

Cartogramă 14 Distribuția cifrei de afaceri pe unitate administrativ teritorială, în anul 2011, în județul Iași

Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului, calcule proprii

5.3. Dinamica antreprenorială

Conform datelor statistice ONRC, la nivelul anului 2012, județul Iași avea 12.884 firme a căror structură pe număr de salariați poate fi observată în tabelul de mai jos. De-a lungul perioadei 2008-2012 numărul de firme a scăzut cu aproximativ 18,5% reprezentând 2.865 firme închise în județ.

Raportat la evoluția întreprinderilor din mediul urban, și acestea au urmat un trend negativ, peste 2.200 de firme s-au închis în perioada de criză economică, între 2008 și 2011.

Tabel 35 Distribuția firmelor din mediul urban pe clase de mărime

Clase de mărime ale întreprinderilor	2008	2011	% diferență 2011 față de 2008
0-9 salariați	11.311	9.436	-16.58%
10-49 salariați	1.392	1.134	-18.53%
50-249 salariați	274	200	-27.01%
250 salariați și peste	35	31	-11.43%

Sursă: Agenția Națională de Administrare Fiscală 2011, calcule proprii

Mediul urban ieșean a avut o scădere importantă a numărului de firme, mai afectate fiind cele din categoria de întreprinderi mijlocii. Astfel, în ultimii trei ani au fost închise peste 27 % dintre cele menționate anterior, 18,53 % dintre categoria întreprinderilor mici și peste 16,5% din întreprinderile micro. Cele mai puțin afectate, din punct de vedere al scăderii procentuale, au fost companiile mari, patru dintre aceste fiind desființate, ceea ce înseamnă că doar prin dispariția acestora peste 1.000 de angajați și-au pierdut locul de muncă.

Tabel 36 Evoluția mediului antreprenorial în perioada 2008-2011

	Localitatea	2008	2011	% diferență 2011 față de 2008
Număr firme	Municipiul Iași	11.635	9.742	-16.27%
	Municipiul Pașcani	901	703	-21.98%
	Hîrlău	166	121	-27.11%
	Podu Iloaiei	103	67	-34.95%
	Târgu Frumos	207	168	-18.84%
Număr salariați	Municipiul Iași	86.174	68.358	-20.67%
	Municipiul Pașcani	7358	6455	-12.27%
	Hîrlău	889	531	-40.27%
	Podu Iloaiei	593	367	-38.11%

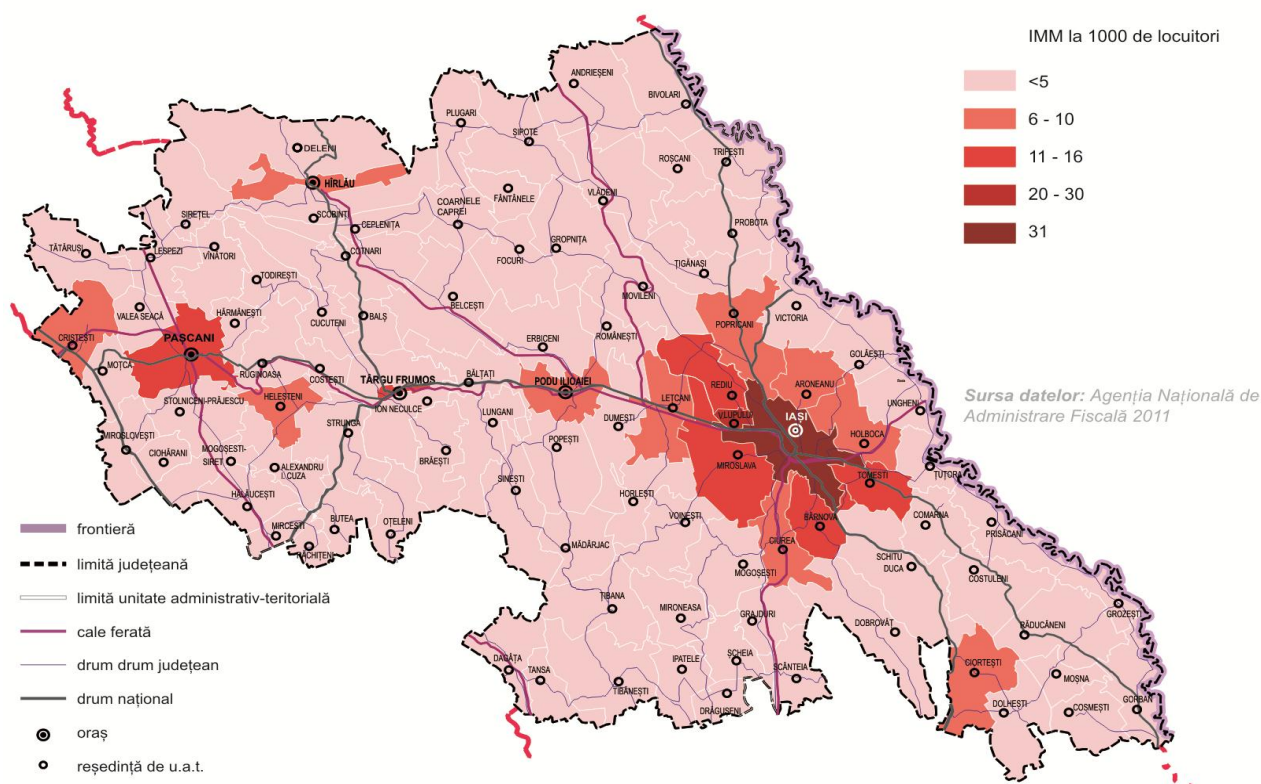
	Târgu Frumos	1.578	851	-46.07%
Cifra de afaceri	Municipiul Iași	11.367.118.711	11.941.145.063	5.05%
	Municipiul Pașcani	740.085.404	919.115.301	24.19%
	Hîrlău	132.855.650	75.210.857	-43.39%
	Podu Iloaiei	91.741.099	60.160.100	-34.42%
	Târgu Frumos	156.625.315	131.442.113	-16.08%

Sursă: Agenția Națională de Administrare Fiscală 2011, calcule proprii

Cea mai mare scădere de întreprinderi din mediul urban a avut loc în orașele mici din județ, cel mai afectat fiind Podu Iloaiei. Aici, peste o treime dintre întreprinderi au fost închise în perioada 2008-2011. De asemenea, orașul Podu Iloaiei a suferit și cea mai mare pierdere de locuri de muncă, reprezentând peste 358 de salariați (40,27%). În ceea ce privește scăderea cifrei de afaceri, o descreștere semnificativă a acesteia s-a produs în orașul Hîrlău, în cei trei ani reducându-se cu aproximativ 43%. Evoluții pozitive ale cifrei de afaceri au înregistrat municipiile Iași (5,05%) și Pașcani (24,19%). Corelând creșterea cifrei de afaceri cu scăderea numărului de salariați, se poate preciza că a existat o tehnologizare a proceselor și/sau o creștere a productivității muncii.

Din analiza indicatorului de distribuție a activității economice corelat cu densitatea populației (numărului de IMM-uri la 1.000 de locuitori) se poate observa aceeași concentrare puternică a agenților economici în zona metropolitană Iași. Orașul Pașcani reprezintă, de asemenea, o zonă importantă în județ, însă, la jumătatea valorilor înregistrate în Municipiul Iași.

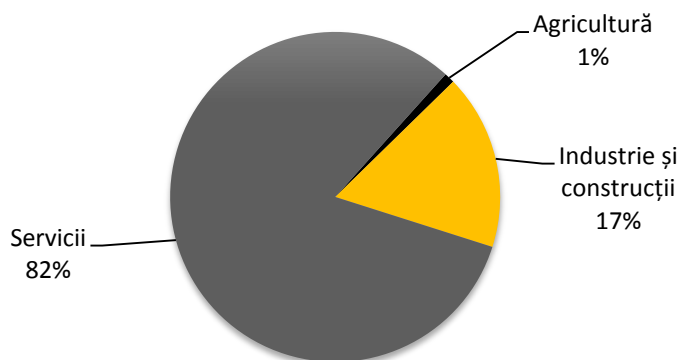
Cartogramă 15 Numărul de IMM-uri la 1.000 de locuitori pe unitate administrativ teritorială, în 2011, în județul Iași

Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului, calcule proprii

Potrivit datelor din 2011 ale Agenției Naționale de Administrare Fiscală, structura firmelor ieșene conține 99,72% IMM-uri, iar restul (36) sunt întreprinderi mari, dintre care 31 sunt amplasate în mediul urban. Astfel, la nivel de județ, dintr-un total de 12.920 de firme, 12.884 se încadrează în categoria întreprinderilor micro, mici și mijlocii.

Figură 32 Structura pe sectoare ale economiei naționale a IMM-urilor din Municipiul Iași

Sursă: Agenția Națională de Administrare Fiscală 2011, calcule proprii

Municipiul Iași a înregistrat un progres notabil în ceea ce privește cifra de afaceri a IMM-urilor din sectorul de agricultură, crescând, în doar 3 ani, cu peste 57%. În rest, numărul IMM-urilor, dar și al salariaților care lucrează în întreprinderi micro, mici și mijlocii a scăzut, cel mai afectat fiind sectorul industriei și al construcțiilor.

Tabel 37 Evoluția IMM-urilor pe sectoare ale economiei naționale din Municipiul Iași

Municipiul Iași	Sector	2008	2011	% diferență 2011 față de 2008
Număr firme	Agricultura	118	99	-16.10%
	Industrie și construcții	2116	1673	-20.94%
	Servicii	9372	7944	-15.24%
Număr salariați	Agricultura	528	436	-17.42%
	Industrie și construcții	26373	18902	-28.33%
	Servicii	42900	33810	-21.19%
Cifra de afaceri	Agricultura	104.249.516	163.968.028	57.28%
	Industrie și construcții	283.263.1917	2.693.112.004	-4.93%
	Servicii	7.199.840.699	6.319.421.619	-12.23%

Sursă: Agenția Națională de Administrare Fiscală 2011, calcule proprii

Zona Metropolitană Iași concentrează pe teritoriul său circa 85% din forța de muncă a județului și 82% din numărul total de firme. Ca și în cazul municipiului Iași, IMM-urile din zona metropolitană au înregistrat o creștere de 54% a cifrei de afaceri în agricultură, iar în rest, celelalte sectoare ale economiei naționale au raportat scăderi chiar mai mari decât în cazul municipiului.

Tabel 38 Evoluția IMM-urilor pe sectoare ale economie naționale din Zona Metropolitană Iași

Zona Metropolitană Iași	Sector	2008	2011	% diferență 2011 față de 2008
Număr firme	Agricultura	169	141	-16.57%
	Industrie și construcții	2.448	1.915	-21.77%
	Servicii	1.0265	8.637	-15.86%
Număr salariați	Agricultura	857	642	-25.09%
	Industrie și construcții	29.922	21.064	-29.60%
	Servicii	46.471	36.552	-21.34%
Cifra de afaceri	Agricultura	139.975.447	215.155.209	53.71%
	Industrie și construcții	3.246.488.447	3.191.721.375	-1.69%
	Servicii	8242508231	6987553115	-15.23%

Sursă: Agenția Națională de Administrare Fiscală 2011, calcule proprii

Proiectele privind infrastructura de sprijin pentru afaceri sunt diverse, dar de mică amploare. În primul rând, structurile au rol de parcuri industriale și tehnologice. În această categorie se regăsește doar Parcul Științific și Tehnologic Tehnopolis, ce are ca scop crearea unei legături între mediul economic și unitățile de cercetare din Iași, dar are în gestiune și loturi de teren și spații construite, oferite spre închiriere. În al doilea rând, infrastructurii i se adaugă și incubatoare de afaceri, adresate întreprinderilor la început de drum, Centrul de Sprijinire și Dezvoltare a Afacerilor IDEO fiind un exemplu relevant.

În completarea acestor inițiative, trebuie menționate investițiile publice sau private aflate în curs de implementare, precum: Parcul Logistic Lețcani, Parcuri Industriale (cu posibilități de poziționare la Miroslava, Lețcani sau pe fosta platformă industrială Fortus) și Parcul agroindustrial Transagropolis.

Susținerea micilor întreprinzători prin măsuri fiscale și fonduri publice intră, în special, în apanajul administrației publice centrale, prioritățile fiind detaliate în Programul Național de Reformă și în Strategia Națională de Competitivitate. Pe de altă parte, fiscalitatea locală și gestiunea măsurilor de atragere a investitorilor intră în atribuțiile primăriilor și a consiliilor locale. În acest cadru, Consiliul Județean are pârghii limitate de susținere a mediului economic, acestea fiind reprezentate de investiții în infrastructura de sprijin pentru

afaceri, precum și de rolul de facilitator sau mediator între diversele părți interesate locale, județene și naționale. Serviciile private (în special cele bancare) destinate susținerii mediului antreprenorial se aliniază tendințelor naționale, fiind puțin dezvoltate, iar instituțiile de finanțare a investițiilor nu au servicii specifice pentru județul Iași. În acest context, diversitatea măsurilor de sprijin pentru afaceri necesită schimbări de substanță către instrumentele financiare în vederea sprijinirii inovării și punerea la dispoziție a capitalului de investiții, a garanțiilor și a împrumuturilor.

5.4. Deficiențe majore și prognoze

Analiza Băncii Mondiale privind polii de creștere din România evidențiază că, dintre cei șapte poli la nivel național, Iași nu performează la nici un indicator (cifra de afaceri, productivitate etc.), deși este comparabil ca mărime cu ceilalți poli. Una dintre deficiențele sale este dată de faptul că se află la o distanță destul de mare de piețele bogate de export din vest, dar și de București – cea mai bogată regiune din România. Mai mult, municipiul Iași face parte dintr-o zonă cu rată scăzută de urbanizare (puține orașe și municipii în jurul lui), însă este înconjurat de zone rurale cu densitate ridicată a populației.

La o zonă tampon aflată la 60 de minute de condus de granița municipiului Iași, populația este de 943.000 de locuitori și generează doar 2,2% din veniturile firmelor din țară (cea mai slabă performanță dintre toți polii de creștere). La această scară, este de remarcant accesul către două zone urbane medii – Vaslui și Pașcani – ce gravitează în jurul Iașului.

Fiscalitatea excesivă și corupția, instabilitatea macroeconomică, politicile naționale considerate lipsite de consecvență, precum și perioada post-criză au determinat mediul de afaceri din Iași să adopte măsuri de menținere a activităților întreprinderilor, excluzând însă investițiile pentru dezvoltare și extindere.

Deficiențele semnalate în cadrul întâlnirilor și al consultărilor publice se referă la o lipsă de comunicare dintre mediul de afaceri și mediul instituțional, atât în ceea ce privește administrația publică, cât și învățământul universitar și cel preuniversitar, care nu reușește să se alinieze la noile cerințe de formare ale pieței. Deși mediul public sprijină mediul antreprenorial prin inițiative de formare sau dezvoltarea infrastructurii de sprijin a afacerilor (parcuri tehnologice, incubatoare de afaceri), există carențe în comunicare și în parteneriatul public-privat, dar și o lipsă de promovare a acțiunilor întreprinzătorilor la nivel local.

Prognoze pe termen scurt și mediu

Deși a fost depășit de alte județe din România în ceea ce privește indicatorii de producție sau numărul de IMM-uri, Iașul are o bază economică diversă cu un potențial de dezvoltare semnificativ. La nivel urban, principalul motor al economiei – municipiul Iași – beneficiază de faptul că este unul dintre cele mai dinamice centre academice din România și Europa de Est, ceea ce a ajutat la emergența unei baze economice eclectice. Pe termen lung, investiția în diversificarea activității întreprinderilor mici și mijlocii presupune crearea unei

baze economice sănătoase, capabile să genereze locuri de muncă și să reziste instabilităților de pe piețele externe.

Deși e mai puțin prolific decât Cluj sau Timișoara, este clar faptul că municipiul Iași are potențial de a se dezvolta ca centru (hub) al științei și al industriilor creative, susținut fiind de avantajul competitiv reprezentat de resursa umană înalt calificată. În acest sens, trebuie vizată dezvoltarea infrastructurii ITC, dezvoltarea infrastructurii aeriene pentru a permite angajaților din domenii de high-tech să călătorească mai rapid, îmbunătățirea calității vieții și susținerea instituțiilor universitare și cercetării.

5.5. Propuneri de intervenții strategice

Obiectiv Strategic 2. Consolidarea economiei județului

Măsura prioritară 2.3. Promovarea susținută a județului ca locație de afaceri, la nivel național și internațional

Direcții de acțiune:

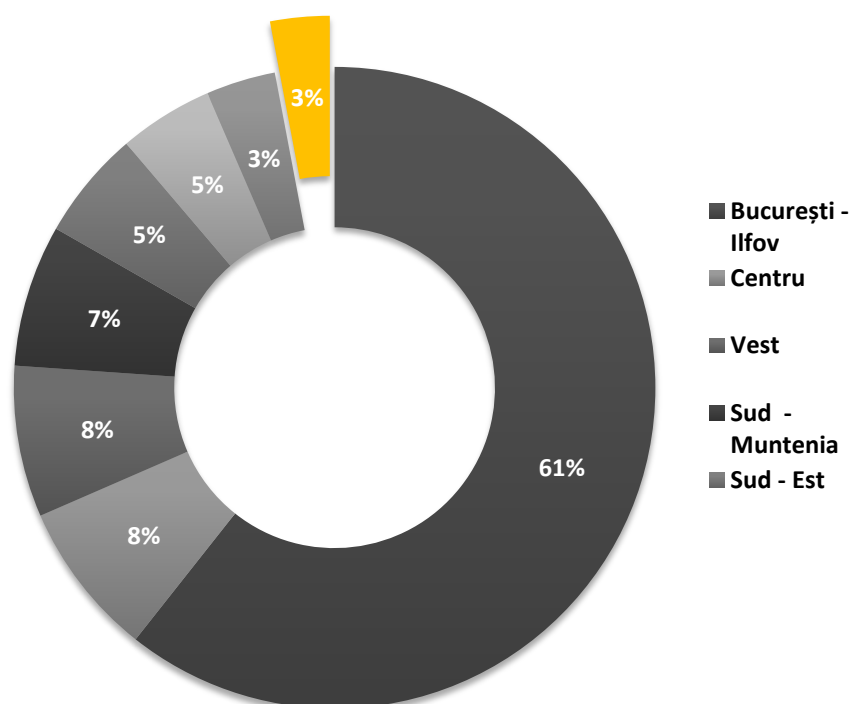
- Identificarea și atragerea de investitori
 - Promovarea județului la târguri și evenimente de specialitate
- Dezvoltarea structurilor de sprijin și a serviciilor publice privind mediul de afaceri
 - Dezvoltarea de servicii de asistență pentru firmele la început de drum
 - Dezvoltarea de structuri de tip parcuri industriale privind atragerea de potențiali investitori

6. Restructurarea industrială

6.1. Analiza situației generale existente

Județul Iași a înregistrat un declin industrial în perioada de tranziție de după anii 1990. Marii jucători de pe piața ieșeană precum Fortus Iași sau Remar Pașcani și-au redus considerabil activitatea comparativ cu perioada comunistă, fapt ce a rezultat în disponibilizări de personal și un impact socio-economic negativ pe plan local în ce privește nivelul de trai. Efectele restructurării industriale s-au simțit mai puternic în Iași și restul județelor din Moldova, în general, datorită faptului că în această regiune dezindustrializarea nu a fost urmată de influxul de capital străin care să preia agenții economici și să investească pentru redresarea lor. Astfel, Regiunea Nord-Est se situa la sfârșitul anului 2012 pe ultimul loc în ceea ce privește soldul investițiilor străine directe, cu mai puțin de 3% din total – aproximativ 1,7 miliarde euro.

Figură 33 Soldul investițiilor străine directe la sfârșitul anului 2012, pe regiuni de dezvoltare

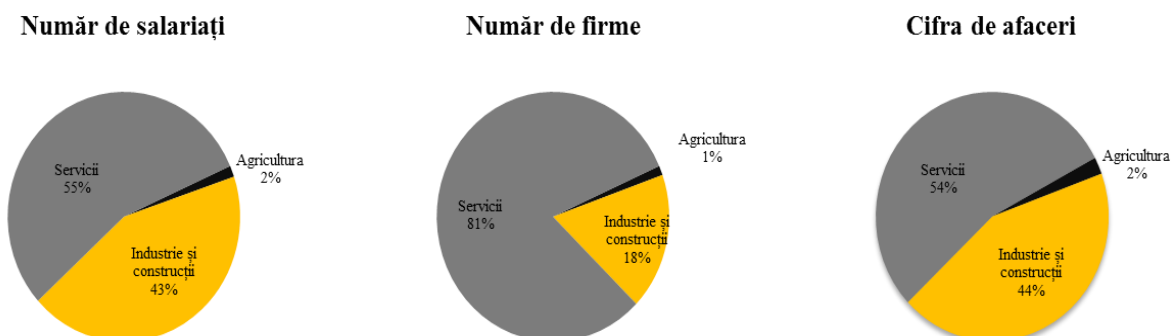

Sursă: Banca Națională a României, 2013

Industria în mediul urban

Sectorul industriei și al construcțiilor din mediul urban al județului Iași are o pondere de 18% în totalul numărului de firme, situându-se puțin sub media națională (20%). Cu toate acestea, sectorul industriei și construcțiilor produce 44% din cifra de afaceri a mediului urban și generează 43% dintre locurile de muncă, cu 1% peste media națională. Acest fapt sugerează că sectorul secundar al mediului urban ieșean determină crearea de valoare adăugată.

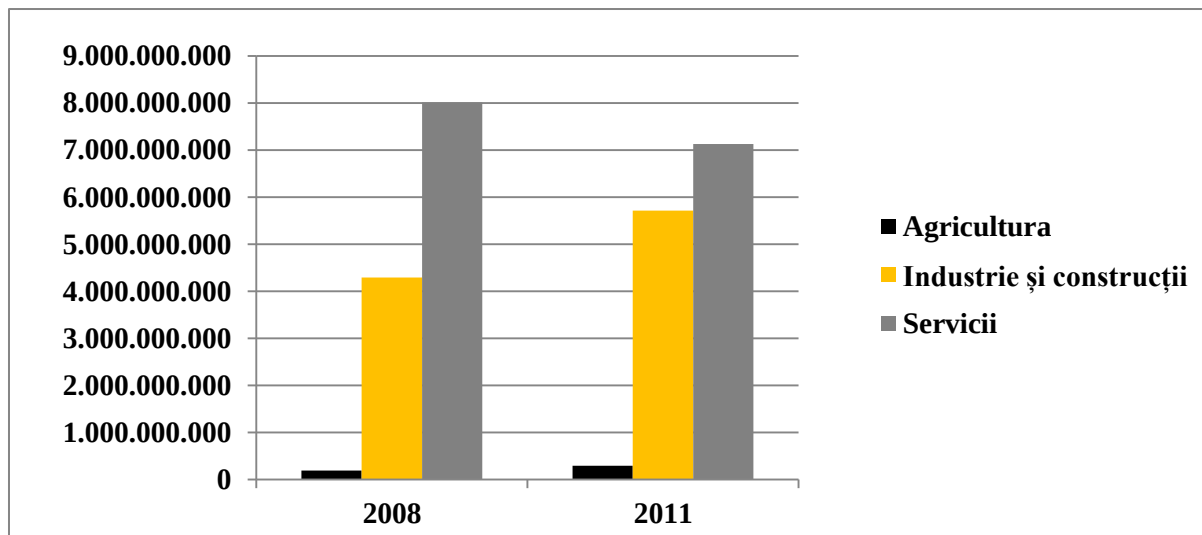
Figură 34 Compoziția pe sectoare a mediului de afaceri urban

Sursă: Agenția Națională de Administrare Fiscală 2011, calcule proprii

În ceea ce privește evoluția industriei și a construcțiilor în perioada 2008-2011, figura de mai jos ilustrează o creștere a cifrei de afaceri din acest sector cu 33%, o creștere a agriculturii cu peste 52% și o scădere a serviciilor cu 11%. Această creștere indică o revigorare a sectorului industriei și construcțiilor în mediul urban ieșean pe perioada de recesiune economică și o scădere a serviciilor.

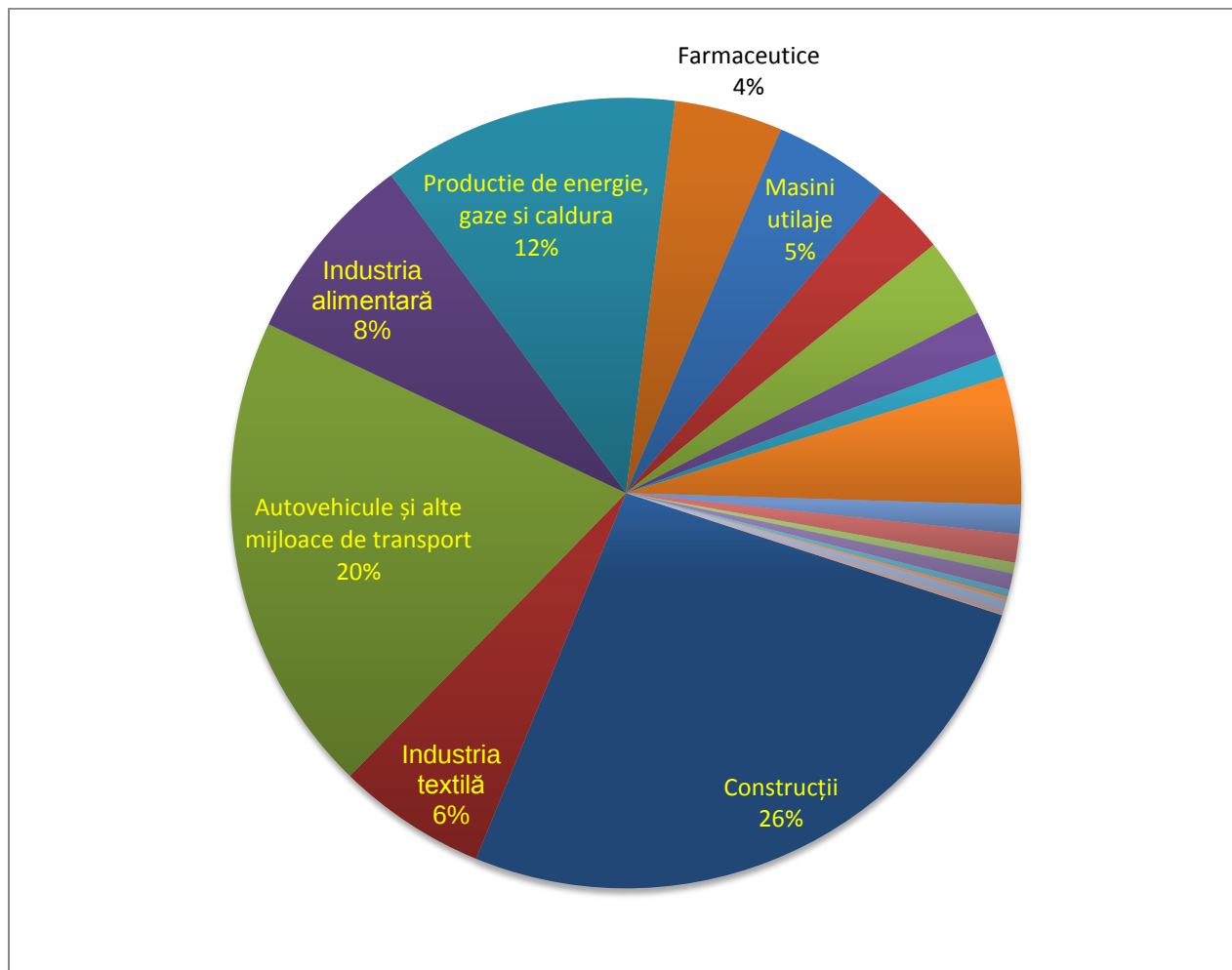
Figură 35 Evoluția cifrei de afaceri în mediul urban, la nivelul județului Iași

Sursă: Agenția Națională de Administrare Fiscală 2011, calcule proprii

Peste un sfert (26%) din cifra de afaceri a mediului urban generată în acest sector provine din construcții, locul doi este ocupat de fabricarea de autovehicule și alte mijloace de transport determinând 20% din cifra de afaceri, iar 12% din aceasta provine din producția de energie, gaze și căldură. În plus, industria prelucrătoare are contribuții importante la cifra de afaceri a mediului urban prin industria alimentară, a băuturilor și tutunului (8%), industria textilă (6%) și industria metalurgică (5%).

Figură 36 Topul celor mai dezvoltate sub-sectoare industriale din mediul urban, la nivelul județului Iași

Sursă: Agenția Națională de Administrare Fiscală 2011, calcule proprii

În ceea ce privește numărul de firme din mediul urban din sectorul industriei și construcțiilor, 47% din numărul lor sunt în subdomeniul construcții (1.101), 10% dintre acestea activează în industria textilă (238) și 9% în industria alimentară, a băuturilor și a tutunului (201). Construcțiile angajează cel mai mare număr de persoane din sectorul secundar (11.492), urmat de industria textilă (6.489) și fabricarea de autovehicule și alte mijloace de transport (3.504).

Tabelele de mai jos prezintă principalele produse exportate de județul Iași. Cu toate că în 2013 județul Iași ocupă doar poziția 19 la nivel național, cu valori de 1,47% din totalul exporturilor din România, evoluția din ultimii ani este una extrem de favorabilă. Astfel, față de valorile anului 2010 exporturile ieșene s-au dublat, de la 161.896 la 348.631 mii euro.

Tabel 39 Principalele exporturi din județul Iași

Produse exportate	Valoare (mii euro)	Pondere în total județ
Mașini și aparate, echipamente electrice și părți ale acestora; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul, aparate de înregistrat sau de reprodus imagine și sunet de televiziune și părți și accesorii ale acestora	213.536	61,25 %
Metale comune și articole din metale comune	42.954	12,32%
Materiale textile și articole din aceste materiale	34.409	9,87%
Vehicule, aeronave, vase și echipamente auxiliare de transport	15.015	4,31%
Produse ale industriei chimice și ale industriilor conexe	10.650.	3,05%
Mărfuri și produse diverse	8.541	2,45%
Produse alimentare, băuturi, lichide alcoolice și oțet; tutun și înlocuitori de tutun prelucrați	6.832	1,96%
Instrumente și aparate optice, fotografice sau cinematografice, de măsură, de control sau de precizie; instrumente și aparate medico-chirurgicale; ceasornicărie; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	3.847	1,1%

Sursă: Ministerul Economiei, Departamentul de Comerț Exterior și Relații Internaționale, 2013

După cum se poate observa din tabelul de mai sus, cele mai importante exporturi sunt din industria producției de mașini și utilaje și industria metalurgică, iar pe locul trei se situează industria prelucrătoare de textile și confecții. Împreună, aceste industrii reprezintă circa 83% din exporturile județului.

6.2. Deficiențe majore și prognoze

Economia ieșeană a fost profund afectată de criza economică în perioada 2008-2010. Potrivit analizei polilor de creștere din România, realizată de Banca Mondială, dintre motoarele economice, cele mai multe au înregistrat evoluții negative. Construcțiile și serviciile conexe sau industria de textile și confecții sunt printre cele mai afectate industrii din Iași. Conform datelor Oficiului Național al Registrului Comerțului, în perioada 2008-2012 au dispărut 9.000 de locuri de muncă în construcții și peste 3.000 în industria textilă și a îmbrăcăminte. Un fapt surprinzător a fost includerea activităților de programare pe calculator în categoria „marilor pierzători”, ceea ce înseamnă că au fost pierdute locuri de muncă în favoarea altor centre IT din țară sau străinătate.

Cu toate că este într-un declin continuu, industria textilă joacă încă un rol important în județ, aproximativ 6.500 de salariați activând în acest domeniu. Deși în ultimii ani au existat

pierderi de locuri de muncă, această industrie bazată în mare parte pe lohn, angajează forță de muncă feminină, din mediul rural, un grup considerat vulnerabil din punct de vedere al politicilor publice și dificil de gestionat din prisma ocupării.

Din 2008, un număr semnificativ de locuri de muncă a fost creat în Fabricarea de autovehicule și alte mijloace de transport, mai exact, peste 2.000 de persoane lucrând în anul 2012 în această industrie. Locuri de muncă au fost create de o singură companie – Delphi Diesel Systems – ce activează pe piața ieșeană din anul 2007, ca rezultat al unei investiții a unui consorțiu din Luxemburg și Franța. În anul 2012, firma a generat 13% dintre veniturile firmelor din Iași. Ponderea ridicată a acestei companii în economia municipiului și a regiunii subliniază importanța investițiilor străine directe în stimularea economiei locale.

Cu toate că nu s-a dezvoltat pe măsura așteptărilor, industria ITC a creat locuri de muncă, în special în subsectorul Activități de realizare a softului la comandă (software orientat către client) în care sunt salariați peste 1.300 de persoane. Incidența mare a industriilor bazate pe tehnologie înaltă și creativitate sunt un indicator al potențialului ridicat al transferului tehnologic în Iași.

Tabel 40 Locuri de muncă create pe tipuri de activitate economică, 2008 și 2012

Activitatea economică	2008	2012	Locuri de muncă create
Transporturi terestre si depozitare	363	5.184	4.821
Fabricarea de autovehicule și alte mijloace de transport	1.627	3.499	1.872
Tehnologia informației și telecomunicații	2.198	3.058	860
Sănătate umană, activități veterinare și asigurări sociale	1.135	1.733	598
Activități de secretariat și servicii suport	1.885	2.323	438

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului, calcule proprii

Proгноze de termen scurt și mediu

Județul Iași are un număr de sectoare economice cu potențial semnificativ de inovare, precum ITC, consultanță, inginerie sau medicină. Acestea sunt bine reprezentate la nivel local și pot reprezenta surse importante de schimbări tehnologice endogene în viitor.

Pentru Iași, investițiile străine directe sunt critice pentru a rămâne competitiv. Atragerea de capital străin necesită îmbunătățiri în infrastructura de transport și o bună conectivitate cu București precum și cu piețele din centrul și vestul Europei. Astfel de investiții impun o analiză cost-beneficiu riguroasă pentru a asigura faptul că fondurile publice nu sunt risipite și își ating cu succes obiectivele.

6.3. Propuneri de intervenții strategice

Obiectiv Strategic 2. Consolidarea economiei județului

Măsura prioritară 2.3. Promovarea susținută a județului ca locație de afaceri, la nivel național și internațional

Direcții de acțiune:

- Dezvoltarea structurilor de sprijin și a serviciilor publice privind mediul de afaceri
 - Dezvoltarea de servicii de asistență pentru firmele la început de drum

7. Industrii creative

7.1. Analiza situației generale existente

Definirea industriilor creative pornește de la abordarea Comisiei Europene¹⁰, care se dovedește a fi și cea mai cuprinzătoare, mergând de la arte vizuale și performative, la televiziune, film și muzică și ajungând până la arhitectura, publicitate și software. Aceasta este rezultatul unei abordări care evidențiază impactul economic al culturii și creativității. În înțelegerea europeană, creativitatea este un proces de inovare care folosește cultura ca input ce influențează numeroase sectoare economice. Economia culturii se reflectă în sectorul cultural și creativ astfel:

- Sectorul cultural include părți industriale și părți non-industriale. Cultura reprezintă un produs final de consum, care nu poate fi reproductibil și este creat pentru a fi consumat pe loc (un concert, o expoziție de artă) sau destinat reproducerii în masă, diseminării în masă și exportului (o carte, un film, o înregistrare muzicală);
- Sectorul creativ cuprinde activitățile prin care cultura intră în procesul de producție al altor sectoare economice și devine punctul de pornire creativ în crearea unor bunuri non-culturale.

În mod convențional, industriile creative includ 45 de coduri CAEN.

Abordând industriile culturale și creative din România din perspectivă strict economică, estimările din studiul „Importanța economică a industriei creative: o perspectivă teritorială” elaborat de GEA Strategy & Consulting în 2011, ne arată că importanța industriilor creative în România este în creștere, iar în 2005 era exemplificată prin ponderi de 3,55% din PIB, 2,36% din numărul de salariați sau 0,24% din exporturi. Cei mai mulți angajați se găsesc în ramuri precum „alte activități de tipărire” (15.013), „publicitate” (14.617), „activități de radio și televiziune” (12.486), „editarea de programe” (12.409), „consultanță și furnizare de alte produse software” (12.356), „editarea ziarelor” (5.949), „editarea cărților” (4.871), adică 76% din totalul celor ocupați în acest sector.

Analizând în același studiu prezența industriilor creative la nivel național, județul Iași se remarcă pe baza datelor din anii precedenți ca fiind în top cinci, alături de alte mari orașe precum București, Cluj-Napoca, Timișoara și Brașov. În funcție de diferitele criterii avute în vedere, constatăm că:

- Analiza ratei profitului relevă un fenomen interesant și totuși deloc surprinzător, având în vedere stadiul cvasi-virgin al pieței creative autohtone: reclamarea de către fiecare dintre cele 6 județe a unui domeniu propriu care îi conferă specificitatea creativă. Printre acestea județul Iași este considerat încă din 2009 „creativ pe web” (în timp ce celelalte sunt București – „capitala radioului”, Timiș – „cel mai bun gamer”, Cluj – „județul spectacol”, Brașov – „Leagănul muzeelor”, Ilfov – „Cetatea filmului”). În unele cazuri, profitabilitatea domeniilor creative de vârf este uriașă. Cifrele o

¹⁰ Pentru mai multe date, vezi: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/cultural-and-creative-industries_en.htm

demonstrează (prin raportare la marja netă de profit), iar la Iași avem un procent de 83,0% din activități ale portalurilor web – la nivelul anului 2009;

- La nivel național, în funcție de numărul de firme înregistrate în sectorul creativ, Iași se evidențiază cu 7,45%, după București cu 12,81%, Cluj cu 9,03% și Brașov cu 7,59%, urmat de Timiș cu 6,85%, Ilfov cu 6,36% și Sibiu cu 6,01%. Media generală pentru celelalte județe se situează între 3 și 5% din numărul de firme, iar Iași este fără doar și poate o excepție;
- Topul primelor 10 activități creative în 4 județe dintre cele analizate (Iași, Ilfov, Brașov și Timiș) reclamă minim 60% din valoarea totală a profitului obținut raportat la numărul de salariați (pe când în București și Cluj acestea acoperă un procent mai mic, dar tot relevant: 49%).

Județul Iași concentrează la nivelul anului 2009 aproximativ 3% din salariați în industrii creative. Mai mult, sectorul generează 1,85% din cifra de afaceri județeană.

Analizând rezultatele studiului „Importanța economică a industriei creative: o perspectivă teritorială” elaborat în anul 2011 de către GEA Strategy & Consulting, patru domenii se remarcă având o importanță deosebită comparativ cu media națională. Astfel, activitățile de arhitectură, cele ale agențiilor de publicitate, serviciile de tipărire, dar și de dezvoltare a softului specializat sunt domenii ce indică o relativă specializare a județului Iași.

Tabel 41 Domeniile cu reprezentativitatea cea mai mare din județul Iași comparativ cu distribuția națională – 2009

CAEN	Domeniu de activitate	Număr firme
6201	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	934
1812	Activități de tipărire	424
7111	Activități de arhitectură	165
7311	Activități ale agențiilor de publicitate	135

Sursa: ONRC

La nivelul anului 2012 însă, putem remarca anumite modificări în ceea ce privește cifrele implicate, cu observația că au rămas aceleași domenii mai importante și mai active, dacă avem în vedere numărul de firme, numărul total de angajați și cifra de afaceri.

Tabel 42 Domeniile cu reprezentativitatea cea mai mare din județul Iași după numărul total de firme – 2012

CAEN	Domeniu de activitate	Număr firme
6201	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	173
7111	Activități de arhitectură	112
7311	Activități ale agențiilor de publicitate	103
6202	Activități de consultanță în tehnologia informației	70

Sursa: ONRC

Dacă în perioada 2002-2009, trendul general a fost de creștere (conform aceluiași studiu național), din datele prezente reiese o tendință descrescătoare. Pe baza acestor cifre, putem specula însă că nu doar criza financiară globală a generat această diminuare semnificativă, dar și tendința de relocare a unor întreprinzători – fie spre vestul țării (zonele Timiș și Cluj sunt de asemenea recunoscute ca foarte active în industria software), fie în afara țării. Acest fenomen de migrare poate fi stopat prin măsuri specifice de sprijinire a antreprenorilor locali din aceste domenii, și nu numai.

Tabel 43 Domeniile cu reprezentativitatea cea mai mare din județul Iași după numărul total de salariați – 2012

CAEN	Domeniu de activitate	Număr total de salariați
6201	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	1328
6209	Alte activități de servicii privind tehnologia informației	533
1812	Alte activități de tipărire n.c.a.	457
6202	Activități de consultanță în tehnologia informației	383

Sursa: ONRC

Tabel 44 Domeniile cu reprezentativitatea cea mai mare din județul Iași după cifra de afaceri – 2012

CAEN	Domeniu de activitate	Cifra de afaceri
6201	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	137.189.995
1812	Alte activități de tipărire n.c.a.	66.192.244
6209	Alte activități de servicii privind tehnologia informației	60.468.477
6202	Activități de consultanță în tehnologia informației	53.908.730
4762	Comerț cu amănuntul al ziarelor și articolelor de papetărie, în magazine specializate	37.253.082
5829	Activități de editare a altor produse software	37.005.999
5920	Activități de realizare a înregistrărilor audio și activități de editare muzicală	31.949.569
5811	Activități de editare a cărților	31.114.729
7111	Activități de arhitectură	26.292.452
7311	Activități ale agențiilor de publicitate	17.725.568
7410	Activități de design specializat	12.082.078

Sursa: ONRC

Este poate important de menționat că în cadrul industriilor creative, ramura cu cea mai mare contribuție din punct de vedere al contribuției la PIB-ul românesc, la ocuparea forței de muncă, la productivitatea muncii, este industria de software. Această ramură singură surclasează ramura unităților de cazare și a alimentației publice. O altă ramură care se remarcă este industria de carte. În cadrul industriilor „nucleu” al industriilor creative, ocupă o pondere de 17% din punct de vedere al ponderii valorii adăugate brute. Un rol important în acest sens

Îl au editura ieșeană de talie națională Polirom, precum și Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Editura Timpul, Editura Alfa, Editura Gama etc.

Strict raportat la județul Iași, din tabelele de mai sus reiese că pe lângă industria de software care se menține în continuare în fruntea celor mai productive afaceri creative din Iași, se remarcă activitățile corelate cu industria publicațiilor (fie ea tipărire și editare de carte, editare audio sau ziare), urmată la mica distanță de domeniile arhitectură, publicitate și design.

Amplerea fenomenului de coagulare a domeniului industriilor culturale și creative la nivelul județului Iași se remarcă și din faptul că există o serie de organizații sau instituții de stat care desfășoară proiecte pe această temă. Avem două exemple elocvente în acest sens care sunt o dovadă a evoluției domeniului. Implicarea Universității de Arte „George Enescu” din Iași în proiectul Promovarea Antreprenoriatului în Industrii creative (2010-2013), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013 „Investește în oameni!”, care a presupus chiar în 2013 organizarea unei serii de traininguri pentru tineri creativi dornici să lanseze o afacere în oricare din cele 11 domenii vizate (advertising; arhitectură; arte și antichități; meșteșuguri; design; modă; film, video și fotografie; software, jocuri și publishing electronic; muzică și performing arts; publishing; televiziune și radio), precum și a două seminarii regionale (iunie și noiembrie 2013) cu invitați importanți din zona industriilor creative ieșene, manifestări care s-au bucurat de un public numeros.

Apoi, se mai remarcă și activitatea ONG-urilor preocupate de temă, precum Asociația Industrii Creative, care pe lângă proiectele proprii, oferă servicii de consultanță și training în antreprenoriat, management, finanțări europene, marketing etc., pentru antreprenori, artiști și meșteșugari din industriile creative, vizând un public specializat din zona autorităților publice, ONG-urilor din domeniu pentru dezvoltarea de parteneriate strategice, vizând proiecte destinate creșterii potențialului creativ și cultural (după cum reiese de pe site-ul asociației).

7.2. Deficiențe majore și prognoze

Demararea la nivel național, în 2013, a unui program prioritar în cadrul POS CCE dedicat Sprijinului pentru integrarea întreprinderilor în lanțuri de furnizare sau clustere poate fi extrem de benefică în coagularea unor proiecte creative la nivel de clustere în zona Iași, fie în direcția activităților de software sau a celor de design, modă, arhitectură etc.

Sunt o sumedenie de alte inițiative care pot căpăta mai multă amploare cu ajutorul autorităților publice și al căror impact benefic poate crește proporțional. Un alt exemplu în acest sens, care poate să fie o sursă de inspirație pentru alte demersuri similare, este proiectul de intervenție în arhitectura urbană realizat de arhitecta Adriana Gheorghiescu, în colaborare cu Fundația Comunitară Iași, privind turnul de apă de lângă pasarela peste cale ferată ce unește cartierele Gară cu Alexandru cel Bun. Având în vedere densitatea turnurilor de apă din județul Iași, se poate avea în vedere multiplicarea acestui tip de abordare creativă a spațiului public, cu efecte benefice în comunitate.¹¹

¹¹ Mai multe detalii pe: <http://www.adrianagheorghiescu.ro/>

8. Cultură și sport

8.1 Analiza situației existente

Potențialul cultural al Județului Iași este aproape copleșitor. Fie ca e vorba de istoria locurilor, de clădirile de secol trecut sau de arhitectura bisericilor, de densitatea instituțiilor culturale sau pur și simplu de viața boemă și teii din Copou, dimensiunea culturală a Iașului se remarcă și te obligă la o analiză mai atentă a acestui domeniu.

Despre Iași se știe că a trăit incredibil de multe premiere de-a lungul timpului, precum: prima carte de legi în limba română, intitulată *Carte românească de învățătură de la pravilele împărătești și de la alte giudețe*, publicată în tipografia de la „Sf. Trei Ierarhi” (1646); prima lucrare filozofică românească scrisă de Dimitrie Cantemir, *Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea sau Giudețul sufletului cu trupul* (1698); primul român ales membru al unei academii, Academia din Berlin, în persoana lui Dimitrie Cantemir (1714); primul muzeu din România: Muzeul de Istorie Naturală din Iași (1834); primul Teatru Național din România (1840); prima Universitate de medicină din România (1859); prima universitate română, Universitatea din Iași (1860); Asociația culturală Junimea (1863); primul Teatru Evreiesc din lume, înființat de Avram Goldfaden (1876); în 1912 se naște la Iași primul român laureat al Premiului Nobel, George Emil Palade (Fiziologie și Medicină, 1974); inaugurarea primei case memoriale din România: Bojdeuca lui Ion Creangă (1918) etc.

Totuși, în ciuda unui trecut plin de semnificații și cu o încărcătură simbolică deosebită, a densității incredibile a muzeelor, a monumentelor de arhitectură, a caselor memoriale (1.630 de obiective istorice înscrise în lista monumentelor Județului Iași), care situează județul pe locul II în țară după București și pe primul loc în regiune, din datele INS pe 2012 (interpretate și redactate în Analiza socio-economică a Regiunii Nord-Est 2014-2020) reiese că județul Iași (comparativ cu județele Suceava și Neamț), „deși prezintă cel mai mare număr de bunuri culturale (38,76 % din totalul regiunii) și cea mai mare suprafață de expunere (81,78% din totalul regiunii), reușește să adune doar aproximativ 18,42% dintre vizitatori”¹². Există o explicație care decurge din includerea în această statistică a grădinilor botanice din cele trei județe, dar care se dovedește de fapt insuficientă. „Neconcordanțele dintre aceste seturi de date se pot explica prin prezența la Iași a celei mai mari grădini botanice din România, având 831.800 mp, 1.028.037 de bunuri culturale și peste 277.347 de vizitatori în 2012. Prin urmare, excluzând și celelalte grădini botanice sau zoologice din Neamț, Suceava și Vaslui, rămânem cu un clasament al muzeelor propriu-zise, unde domină clar județul Suceava, atât la numărul de vizitatori, cât și la suprafața totală de expunere. Se remarcă și faptul că, dintre toate județele regiunii, doar Suceava reușește să atragă mai mult de 50% dintre vizitatori în mediul rural și nu în mediul urban, fenomen explicat prin existența, preponderent în zona rurală, a mânăstirilor aflate în patrimoniul mondial UNESCO.”¹³ La aceasta se adaugă faptul că din 2007 Complexul Muzeal „Moldova” Iași – cu sediul în Palatul Culturii și care cuprinde 4 muzee: Muzeul de Istorie a Moldovei, Muzeul Științei și Tehnicii „Ștefan Procopoi” și

¹² Analiza socio-economică a Regiunii Nord-Est 2014-2020

¹³ Idem

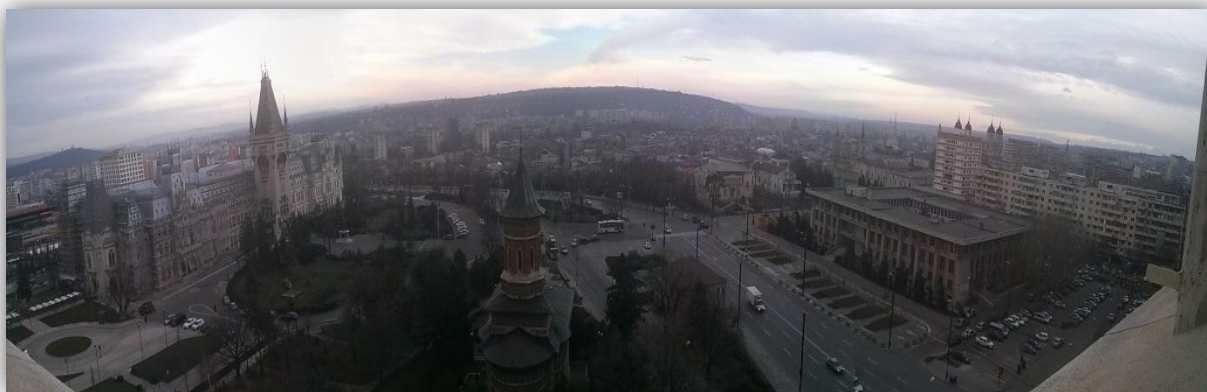
Muzeul Etnografic al Moldovei – a fost închis pentru reabilitare și reorganizare, ceea ce a dus la o scădere cu peste 250.000 a vizitatorilor anuali.

În ciuda faptului că o serie de case memoriale și monumente istorice se află în perimetrul rural, lipsa accesului la ele, a amenajării și a promovării lor ca obiective turistice, dar și a inexistenței unui „circuit cultural”, care să le includă, promovat în mod activ și cu evenimente vizibile, îngreunează intensificarea vieții culturale moderne (respectiv a turismului cultural) în județul Iași.

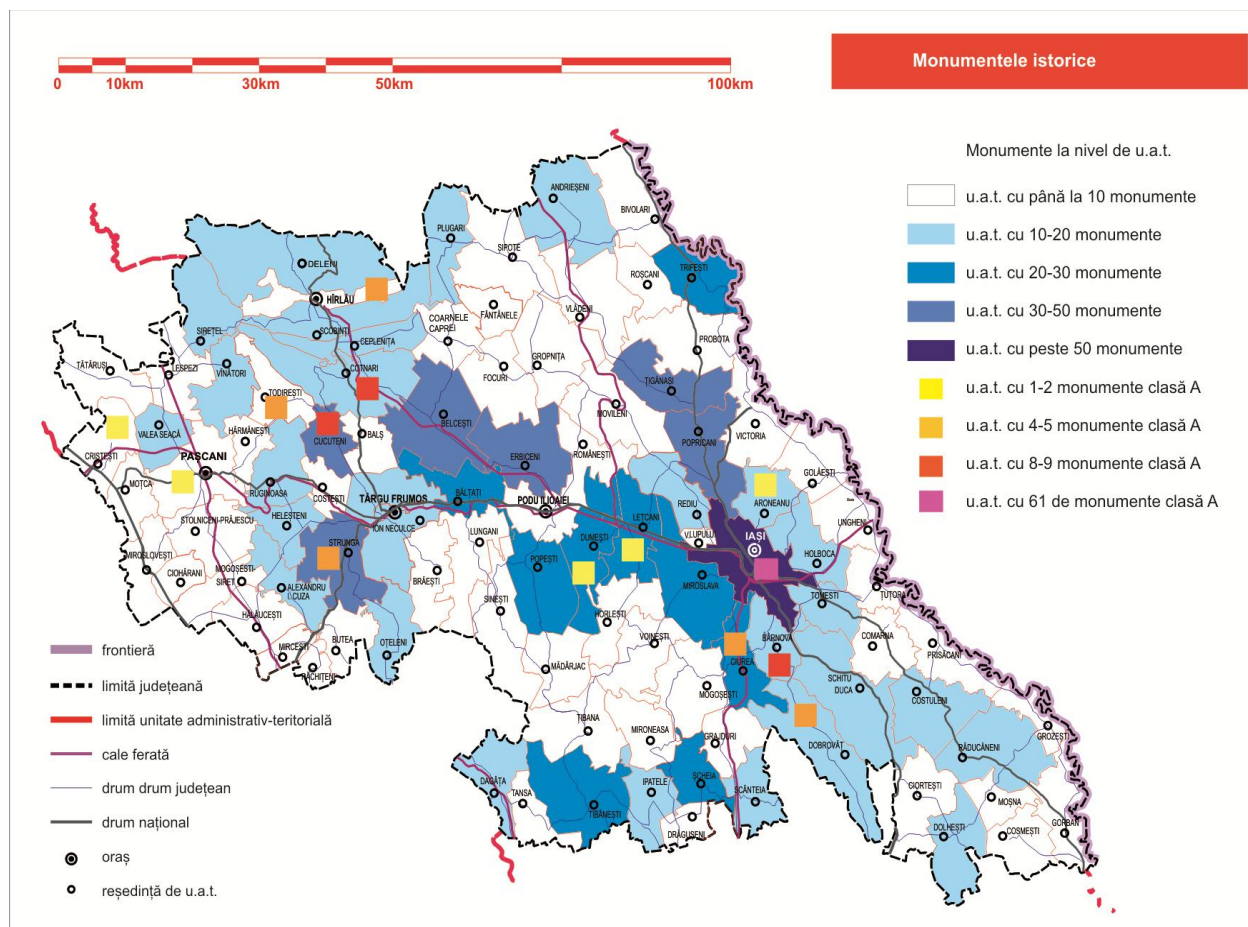
Județul Iași beneficiază de un patrimoniu construit spectaculos, aici fiind înregistrate 1.630 de monumente, ceea ce poziționează județul pe locul al doilea pe plan național, după București. Este astfel parțial reflectată importanța socio-economică, politică și culturală deosebită a regiunii și, respectiv, a municipiului Iași în istoria Moldovei și României.

Dintre cele mai importante monumente clasate de către Ministerul Culturii și amplasate în mediul urban, amintim:

- Palatul Culturii – ridicat între anii 1906-1925 și inaugurat în 1926 de către Ferdinand de Hohenzollern, al doilea rege al României moderne, este creația cea mai însemnată a arhitectului I.D. Berindei.
- Catedrala Mitropolitană – pusă în funcțiune în anul 1887 și găzduind picturi de Gheorghe Tătărescu, catedrala găzduiește racla cu moaștele Cuvioasei Parascheva, ocrotitoarea Moldovei.
- Mănăstirea Sf. Trei Ierarhi – ctitorie a domnitorului Vasile Lupu, structura exterioară rămâne unică în cadrul arhitecturii ecleziastice românești.
- Mănăstirea Golia – veche ctitorie a marelui logofăt Ioan Golia, datând din secolul al XVI-lea. Turnul Goliei este cea mai veche construcție arhitecturală din Iași secolului al XVI-lea.
- Muzeul Unirii – deschis în 1959, când se sărbătorea centenarul Unirii, muzeul își are sediul în palatul de secol XIX ce a servit drept reședință domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

Cartogramă 16 Distribuția în județul Iași a monumentelor istorice

Iașul deține un număr impresionant de muzee și colecții, 21 la număr. Dintre acestea, Muzeul de Artă, Muzeul Etnografic, Muzeul de Istorie, Muzeul de Știință și Tehnică sunt închise temporar, ca urmare a lucrărilor de restaurare a Palatului Culturii Iași, sediu principal pentru aceste muzee ce fac parte din Complexul Național Muzeal „Moldova” Iași. Mai mult, complexul muzeal are în administrarea sa obiective muzeale însemnate din județ, precum Palatul Memorial „Al. I. Cuza” Ruginoasa, Muzeul Arheologic de sit din Cucuteni și Muzeul Viei și Vinului din Hîrlău.

Se remarcă, de asemenea, Muzeul Literaturii Române, cu 12 case și muzee din care putem enumera Muzeul „Vasile Pogor”, Muzeul „George Topârceanu”, Muzeul „Mihai Eminescu” etc., a cărui activitate a devenit tot mai intensă și mai diversificată, incluzând ateliere de creație sau festivaluri.

Odată cu redeschiderea în 2012 a Teatrului Național „V. Alecsandri” din Iași, viața teatrală s-a revitalizat până la includerea în stagione a punerilor în scenă realizate de regizori invitați. Un festival internațional tematic (altul decât Festivalul Internațional de Teatru pentru Publicul Tânăr organizat de Teatrul pentru copii și tineret „Luceafărul” și care, ca orice eveniment de tradiție care și-a dovedit succesul trebuie continuat) lipsește însă de pe piața culturală ieșeană. Și dinamica teatrului alternativ este relativ înțepenită, dacă avem în vedere atât potențialul existent (facultatea de teatru de la Iași a fost mult timp un reper al breslei la nivel național), cât și activitățile teatrelor independente (Teatrul Bonton și Teatrul Fix) sau

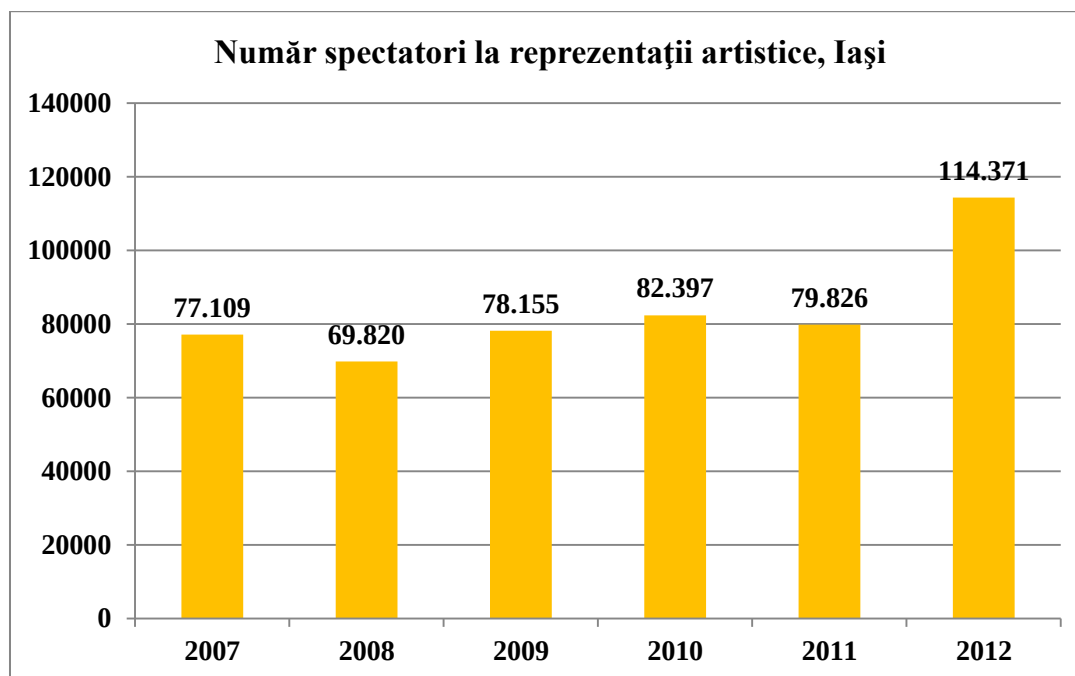
pentru artiști amatori (Casa de Cultură a Studenților, Școala Populară de Arte „Titel Popovici”, Casa municipală de cultură „Mihai Ursachi” etc.).

Și viața Operei Naționale Române Iași s-a dinamizat vizibil, reanimând interesul publicului larg prin diversitatea de spectacole și evenimente programate.

Lucrurile stau însă diferit pentru Filarmonica de Stat Moldova din Iași, mai ales din cauza condițiilor improprie în care funcționează, având sediul parțial transformat în șantier (clădirea fiind în litigiu). Faima extraordinară a Filarmonicii ieșene a depășit granițele țării, un singur exemplu în acest sens fiind existența a două cvartete de coarde active în interiorul ei. Totuși ea nu este suficient promovată în regiune (deși e singura instituție de gen de asemenea factură din regiunea Nord-Est) și asta mai ales din cauzele menționate mai sus.

Aceeași situație a sediului impropriu se remarcă și în cazul Bibliotecii Județene „Gh. Asachi”, care funcționează într-un nou sediu care se dovedește impropriu pentru necesitățile și planurile de activitate vizate, respectiv pentru fondul de carte existent și evenimentele culturale pe care dorește să le desfășoare în viitor. Reprezentanții bibliotecii județene consideră vitală mutarea într-un sediu nou, care să devină un centru cultural multifuncțional. Alte biblioteci importante din Iași (precum Biblioteca Central Universitară „Mihai Eminescu” și Biblioteca Filialei Iași a Academiei Române) care funcționează în sedii potrivite și bine amplasate, au început în ultima perioadă să-și intensifice componenta de evenimente culturale pentru publicul larg.

Figură 37 Numărul biletelor vândute la spectacole și reprezentații artistice, județul Iași

Sursa: INS, serii de date TEMPO, prelucrare Consultant

Din graficul de mai sus se poate observa o creștere spectaculoasă a numărului de spectatori între anii 2011 și 2012, fapt explicabil și prin aceea că anul 2012 este cel al redeschiderii Sălii Mari a Teatrului Național „Vasile Alecsandri”, după aproape un deceniu în care sala nu a găzduit spectacole.

O serie de clădiri de patrimoniu „sunt de multă vreme ocupate abuziv de grupuri de persoane sau familii cu situații materiale precare, aducând edificiile, prin lipsa oricăror lucrări de întreținere, în stare de pre-colaps. Rezolvarea nu poate veni decât printr-o inițiativă locală, oferindu-se acestor cetățeni alte adăposturi” (Raportul privind Restaurarea Monumentelor 2007-2012). Desigur că și ce se va întâmpla cu aceste clădiri după „eliberarea” lor ar trebui să ne preocupe – și această întrebare este valabilă la nivel de județ, nu doar de municipiu. Dar întrebarea legitimă nu se referă doar la noua haină pe care ar trebui probabil să o îmbrace aceste clădiri, ci mai ales la natura activităților care s-ar putea dovedi profitabile (financiar și societal) pentru comunitate.

Din Raportul privind Restaurarea Monumentelor 2007-2012 realizat de Direcția Județeană pentru Cultură Iași, reiese că există o serie de șantiere, astfel: 19 monumente istorice sunt în proces de restaurare (fie în plin proces de execuție, fie avizate dar fără finanțare, fie cu un buget alocat parțial); 18 monumente aparținând cultelor sunt restaurante din fondurile alocate preponderent de Ministerul Culturii; iar patru obiective industriale sunt încadrate ca monumente istorice abandonate, aflate în stare gravă de degradare (Fabrica de Cărămizi Ciurea, Fabrica de Țigarete, Fabrica de Bere și Fabrica Nicolina).

Târgul național de ceramică Cucuteni 5000 care a ajuns la a 31-a ediție și se desfășoară în fiecare lună iunie în Parcul Copou cu sprijinul autorităților locale, precum și Festivalul Folcloric Trandafir de la Moldova ajuns în octombrie 2013 la a 45-a ediție, organizate de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale ne arată că acest timp de evenimente dedicate tradițiilor și meșteșugurilor sunt apreciate de publicul larg și sunt perpetuate prin implicare autorităților locale și ale organizatorilor. Interesul pentru tradiții se remarcă și la scară restrânsă, respectiv prin evenimentele din diferite comune dedicate păstrării obiceiurilor și datinilor strămoșești, fie ele ale familiei (nuntă, înmormântare etc.), fie ale satului (de iarnă, de seceriș, de Sânziene etc.). Dacă tradiționala confruntare a mascaților de la Ruginoasa (între Deleni și Văleni) de Anul Nou nu este doar faimoasă, dar a fost și împiedicată să se desfășoare, pentru prima dată în decembrie 2012, alte obiceiuri precum cel de Mărțișor, Sipetul Bunicii (de Florii) sau Șezătorile prind contur în anumite comune datorită colaborării dintre școală, biserică (după caz) și autoritățile locale sau județene (prin centrul numit mai sus). Și obiceiul culesului a început să fie valorificat prin evenimente promovate la nivel de județ, în zona podgoriilor cu tradiție, în octombrie 2013 având loc cea de a doua ediție a Festivalului de Folclor Cotnari – primul vin al anului.

Totuși, eforturile pentru zona meșteșugurilor și tradițiilor pot fi intensificate, atât pentru dezvoltarea unor activități specifice în cadrul Complexului de la Marginea (precum ateliere de olărit pentru copii, tineri, adulți, în școli de vară sau rezidențe), precum și prin deschiderea de case-muzeu în sate bogate în obiecte tradiționale vechi, situate în apropiere de orașe cu potențial turistic, respectiv în comunele de pe Axa Târgu Frumos – Ruginoasa – Cucuteni – Hîrlău – Deleni.

Ajungând cu trecerea în revistă la categoria Festivaluri, nu putem să nu menționăm proaspătul Festival de Literatură și Traducere Iași, un eveniment de anvergură aflat la prima

ediție în octombrie 2013, și care a beneficiat de un buget semnificativ alocat de Consiliul Județean Iași prin intermediul Muzeului Literaturii Române. Din Raportul preliminar al FILIT¹⁴, reiese că în 5 zile de festival au avut loc 100 de evenimente, cu 180 de invitați din țară și din străinătate (autori, traducători, directori de festivaluri internaționale etc.) și 100 de jurnaliști români și străini acreditați și 16.000 de vizitatori la evenimentele FILIT. De remarcat este intensitatea promovării evenimentului la nivel regional și intenția organizatorilor de a avea aderență în timp și la publicul de peste Prut.

Un alt eveniment semnificativ pentru dinamica vieții sociale ieșene și recunoscut la nivel național pentru numărul uriaș de vizitatori este cel numit generic Sărbătorile Iașului, care are loc înainte și după data de 14 octombrie, când de ziua Sfintei Paraschiva un număr impresionant de oameni vizitează Iașul (peste jumătate de milion în ultimii ani).

Un rol important în domeniul industriei de carte îl au Editura Polirom, editura ieșeană de renume național, considerată „una dintre cele mai mari edituri de pe piața locală”¹⁵, precum și celelalte edituri active, precum Editura Timpul, Editura Universității „Al.I. Cuza”, Editura Alfa, Editura Gama etc.

Totuși, în această efervescență culturală a județului Iași, fie ea inspirată de contribuția tinerilor autori români publicați de Editura Polirom, fie de noile stagii propuse de Opera Iași sau de Teatrul Național Iași, fie de diversitatea festivalurilor (de la șezători și festivaluri de ceramică la Festivalul de teatru pentru tineret și un grandios festival de literatură și traducere), fie de densitatea monumentelor de patrimoniu și a instituțiilor de cultură, se remarcă de departe lipsa spațiilor sau a sediilor improprie desfășurării de evenimente culturale. Numărul extrem de mic (conform datelor INS la nivelul anului 2012) de cinematografe publice (3), de săli de spectacole sau concerte (4), de galerii de artă etc. ne atrage atenția asupra lipsei alocării constante de fonduri pentru activități publice sau a unei alocări deficitare.

Sectorul independent începe să și el să fie tot mai activ, remarcându-se cu predilecție câteva asociații și fundații care derulează activități culturale, precum: Fundația „Corona”, Fundația Culturală „Poezia”, Asociația culturală „Junimea 90”, Asociația culturală „Zon@literară”, Asociația „Compania FaPt”, Asociația Studenților Francofoni din Iași, Asociația „Vector”, Fundația Culturală Timpul, Asociația „Revista Convorbiri Literare” etc. Evoluția sectorului independent este esențială pentru dinamica vieții culturale ieșene, iar în acest sens conținutul de calitate ridicată, parteneriatele și deschiderea spre sprijin financiar sunt elemente-cheie pentru vizibilitatea și continuitatea activităților lor.

¹⁴ <http://www.icc.ro/sites/default/files/files/activitate/sedinte/2013/22-11-2013/D1.pdf>

¹⁵ Wall-Street România, interviu din 9 decembrie 2013: <http://www.wall-street.ro/articol/Marketing-PR/158482/silviu-lupescu-polirom-consum-de-carte-romania.html>

Un spațiu comercial care se pare că reușește să suplinească lipsa spațiilor adecvate pentru evenimente culturale, sportive și de divertisment este complexul Palas Mall Iași. Situat în spatele Palatului Culturii, a fost deschis în mai 2012 și de atunci găzduiește (cu preponderență fără niciun cost din partea organizatorilor) o gamă largă de evenimente, de la recitaluri de pian, vioară, saxofon, teatru de păpuși, parade de modă, târguri tematice, proiecții de filme în aer liber, piese de teatru la spectacole ale Operei sau Filarmonicii ieșene. Amplasarea acestui mall în apropierea Palatului Culturii și împărțirea unui spațiu comun extrem de bine amenajat, respectiv grădina palatului, potențează în viitor transferul vizitatorilor complexului comercial spre sălile muzeale ale Palatului Culturii. În condițiile în care se estimează un trafic de 30.000 de persoane pe zi (mai mult de 10 milioane de persoane pe an), estimăm că numărul vizitatorilor plătitor de bilet va crește în momentul în care Palatul Muzeelor își va deschide porțile.

Rămânând în zona petrecerii timpului liber, dar abordând lucrurile din perspectiva sporturilor, județul Iași are cu preponderență în mediul urban săli de sport și facilități dedicate performanței sportive. Conform INS, în 2011 existau 246 de cluburi publice și private, precum și asociații sportive afiliate la federațiile naționale sportive. Un număr impresionant, dacă ne gândim că la nivelul aceluiași an funcționau 540 de biblioteci publice (105 exclusiv în municipiul Iași, celelalte în toate orașele, satele și comunele prin intermediul școlilor cel mai adesea).

Revenind însă la activitățile fizice, Iași a fost oraș European al sportului în 2012, iar Clubul Sportiv Municipal asigură condiții de practicare a 9 ramuri sportive, cu antrenori calificați: box, canotaj, ciclism, handbal, radioamatorism, scrimă, tenis de masă, tir cu arcul.

Printre competitorii de prestigiu care s-au format în bazele sportive ale Clubului Sportiv Municipal s-au numărat: Maricica Puică, Radu Gavrilăș (atletism), Dan Grecu (gimnastică), Elena Pleșcă, Liliana Geneș, Camelia Contu (canotaj), Simion Carmen, Simion Valeriu (kaiac-canoe), Gioconda Panzar (calarie) etc. În 2012, Irina Dorneanu ocupa locul 4 la Jocurile Olimpice de la Londra la canotaj.

Clubul Sportiv CFR Iași găzduiește, printre altele, numeroase competiții de tenis, pentru acest sport existând în Iași numeroase cluburi private și terenuri de tenis pentru amatori (Hill Center, Club Leo, Coreco etc.)¹⁶

Totuși, sălile de sport lipsesc aproape cu desăvârșire din mediul rural, chiar referindu-ne exclusiv la cele din scoli, sau sunt într-o stare avansată de deteriorare.

Utilitatea unei Strategii Culturale a județului

Filosofia europeană (de nouă sau de veche sorginte), ne-a arătat fără echivoc că în fapt cultura este cel mai bun ambasador. Indiferent de domeniul de activitate și de zona de interes, orice vizitator (fie că face parte dintr-o delegație oficială, fie că e venit pe cont propriu) caută mai întâi reperele culturale dintr-un oraș: o galerie de artă, un muzeu, o sală de spectacole, un album. Fiecare demers de această natură implică o dimensiune economică, fie că e vorba de cumpărarea de bilete de intrare, fie că e vorba de achiziționarea unui suvenir sau a unui album

¹⁶ Vezi și <http://www.tenisamator.ro/>

ca amintire. Cele două elemente (cultural/artistic și economic) sunt dependente și interconectate. În Iași acest lucru este evidențiat cu tușe groase chiar de plasarea mallului Palas Iași în imediata apropiere a Palatului Culturii și de organizarea unei sumedenii de activități cultural-artistice în spațiile sale (Sala Atrium sau grădina care leagă cele două edificii).

Urmând acest fir logic, este lesne să emitem următoarea teoremă: pentru ca poezia, arta, cultura să înflorească, trebuie creat mediul propice. Sau, în funcție de timpuri, acest mediu trebuie recreat. În acest sens, putem spune că pentru conturarea unei strategii culturale viabile a județului Iași două elemente sunt absolut indispensabile: a) bugetul și b) competențele disponibile. Cele două sunt egal importante și egal necesare, una fără cealaltă putând genera false perspective, cu rezultate pseudo-profesionale.

Referindu-ne la **buget**, pentru a se racorda la tradiția europeană, soluția ideală decurge din gestionarea lui de către autoritățile locale printr-un mecanism transparent, prin alocarea anuală a unei anumite sume de bani și rularea acesteia prin programe de finanțare care să respecte structuri de nivel european, cu jurii independente și pe domenii de interes precis delimitate. Totodată, la bugetul public local pot fi atrase alte tipuri de finanțări, fie prin programe europene (Europa Creativă 2014-2020, Capitală Culturală etc.), fie prin parteneriate cu instituții similare din țară sau din străinătate (punctual sau în rețea).

Competențele disponibile se referă în primul rând la resursele umane, iar în al doilea rând la patrimoniul material sau fondul arhitectural existent. Formarea de profesioniști în domeniul culturii (fie că e vorba de manageri de instituții, de manageri de proiect, de coordonatori de activități sau de meserii specifice) are două dimensiuni: profesionalizarea personalului deja existent în măsura în care acest fenomen este viabil și de interes pentru ambele părți (angajat și angajator), precum și atragerea de tineri dornici să se dezvolte pe această zonă.

În ceea ce privește resursele materiale, reactivarea celor deja existente prin includerea lor într-un circuit cultural potențat de evenimente culturale de anvergură conectate la viața contemporană și la piețele internaționale este extrem de presantă. Totodată, depistarea acelor spații dezafectate (case, uzine etc.) care pot fi adaptate actualelor nevoi și date spre folosire artiștilor sau actorilor din zona industriilor creative este o altă modalitate de sprijin a culturii de către autoritățile locale.

Revenind la elementele de conținut, strategia culturală a județului Iași trebuie să aibă în vedere promovarea culturii, și susținerea ei prin mijloacele potrivite, cu accent pe dimensiunea sa contemporană și având în prim-plan a) literatură; b) monumentele de patrimoniu și activitățile ce pot fi dezvoltate *in situ*; c) cinematografia.

Stimularea și susținerea industriilor creative; facilitarea dialogului și a colaborării atât a personalităților, cât și a operatorilor culturali, pe plan local, național, european.

Satul global (*global village*), noțiune atât de contestată de gânditorii contemporani dar atât de actuală în lumea modernă, poate fi o amenințare pentru viața culturală, dar totodată poate fi instrumentat în beneficiul acesteia, prin punerea în contact a creativității specifice Iașului cu modele europene și curente din alte regiuni românești.

Măcar și numai din această perspectivă și nu ne putem sustrage presiunii prezentului. Prezent cu atât mai creativ cu cât comunicarea, colaborarea, finanțarea, abordarea profesionistă a aspectelor manageriale este mai stringentă în context european

Totuși, promovarea culturii și sprijinirea formării unei mase critice de profesioniști printre cei care instrumentează produsele culturale și creative, precum și consumarea responsabilă a unui buget care ar trebui să crească anual, nu poate exista în absența unor spații adecvate (fie ele cinematografe și săli de spectacol renovate și echipate, biblioteci dotate), a unei viziuni avangardiste (care să cuprindă perspectiva unor festivaluri eclectice în spații neobișnuite), a unui mecanism financiar greoi și demodat, a lipsei respectului față de creatorul de cultură, a unor resurse umane ambigue și a lipsei educației unui consum de cultură constant și detașat de cel tradițional, dar preocupat de prezent.

Zone de agrement

Pe teritoriul județului Iași au început să se dezvolte în ultimii ani câteva zone de agrement ce se pretează la o diversitate mare de activități. Un astfel de exemplu este Zona de Agrement Ciric – un proiect finanțat prin Programul Operațional Regional, a cărui implementare a fost demarată în anul 2011. Aceasta este situată la doar 3 km de centrul orașului Iași și reprezintă unul din principalele puncte de agrement ale orașului. Totuși, zona Ciric se găsește, în prezent, într-o stare deloc bună. Lipsește infrastructura de agrement, care limitează posibilitățile de petrecere a timpului liber iar în general, zona pare degradată. Ieșenii reproșează lipsa spațiilor comerciale, toaletele publice, servicii insalubre și neatractive.

În general, în județ, zonele de agrement și spațiile verzi sunt insuficiente. De exemplu, în 2012, în Pașcani, fiecărui locuitor îi reveneau doar 7,5 mp de spațiu verde, deși recomandarea este de minim 50mp. Deși județul dispune de situri cu un potențial important, acestea nu sunt valorificate suficient. Orașele ca Târgu Frumos sau Hîrlău, care ar putea genera mari fluxuri de activități turistice și de agrement, nu sunt suficient exploatate. Activitățile de agrement ar putea fi susținute de amenajările turistice de la Codrii Pașcanilor sau pădurea Călugăra, unde este amplasat Centrul de Agrement Muncel, sau rezervațiile naturale ieșene ca Rezervația Paleontologică „Repedea” și Rezervația Palinologică „Ion Inculeț” etc.

Ca atare, există în teritoriu potențiale zone de agrement, dispuse inegal în interiorul județului Iași, unele dintre ele fiind determinate de prezența unor elemente naturale (păduri, lacuri), iar altele generate în funcție de finanțări și investiții (baze nautice, stadioane, cluburi de agrement).

Obiective viabile în zona culturală a județului Iași

- Creșterea audiențelor (unul dintre obiectivele Uniunii Europene pentru perioada 2014-2020 menționat în documentele sale programatice dedicate temelor culturale) – educarea viitorului public în calitate de consumator de bunuri culturale: de la vizite la muzeu și teatrul de păpuși, la transformarea într-un public fidel prezent la festivaluri, teatru, filarmonică, evenimente de artă contemporană etc.
- Alocarea unui buget public din surse locale pentru activități culturale și industrii creative și instrumentarea lor printr-un mecanism transparent, comparabil cu programele de finanțare europene și implementat de profesioniști formați prin punerea în contact cu modele europene.
- Operaționalizarea proiectelor culturale prin intermediul operatorilor din segmentul independent, cu două subcomponente: educare a) celor care aplica (operatori culturali) și b) a celor care oferă finanțări (din instituții locale etc.), respectând o strategie anume și limite bugetare specifice
- Revitalizarea clădirilor de patrimoniu – prin generarea constantă de evenimente actuale, fără costuri pentru public (într-o primă fază) sau cu costuri reduse (ulterior)
- Modernizarea instituțiilor – prin selectarea unui management performant, care să reunească trei elemente: finanțare, teme și activități racordate la actual, resurse umane profesionale
- Alocarea de fonduri și depistarea agenților economici competenți pentru promovarea și susținerea turismului cultural, acesta fiind un punct de intersecție cu diferite comunități, tradiții, festivaluri pe diferite teme (vezi lista proiectelor posibile) etc. precum și pentru dotarea muzeelor și a caselor memoriale (dar nu numai) cu albume și cărți bilingve și magazine de suveniruri.

8.2. Deficiențe majore și prognoze

La o analiză obiectivă a subiectului, bazată pe interviuri cu actori importanți din domeniile cultural și al industriilor creative, pe compararea elementelor specifice domeniului cu modelele europene actuale, pe dinamica vieții culturale experimentate la fața locului, constatăm două deficiențe majore: blocarea în trecut sau, altfel spus, reticența la schimbare, și lipsa de inițiativă coroborată cu lipsa unor bugete transparente instrumentate.

De asemenea, se remarcă și o sumă de alte elemente care devin piedici în dezvoltarea lipsită de prejudecăți a unor activități care moccnesc latent și nu au sprijin, deși valoarea lor este inestimabilă pentru dezvoltarea coerentă și sănătoasă a societății ieșene.

Ne referim astfel la lipsa unor obiective clare și a pașilor de urmat în acest sens, atât din partea unor manageri de instituții de cultură, precum și din partea unor operatori independenți activi sau dornici să devină activi (există excepții notabile, desigur); lipsa de deschidere spre teme și abordări noi; lipsa contactului permanent cu elemente ale culturii europene (fie doar pentru inspirație, fie prin parteneriate propriu-zise); comoditatea și autosuficiența la nivelul resurselor umane; evaluarea formală bazată pe date statistice și de conținut specifice domeniului.

Proгноze

Fără sprijinul obiectiv și transparent acordat de autoritățile locale domeniilor cultural și creativ, evoluția acestora este supusă sufocării sau stagnării.

Momentul alocării unui buget pe o perioadă mai lungă de timp unor activități de promovare a culturii și creativității este extrem de prielnic, atât din perspectiva primirii titlului de Iași – Capitală Culturală Europeană 2021, cât și din perspectiva avântului cultural și creativ din România în context european. În plus, nevoia unui ambasador neutru, care să promoveze un domeniu care există și are capacitatea de a se dezvolta mult mai lesne într-o economie marcată de deficiențe notabile, este tot mai presantă. Cultura ca vehicul al evoluției unei societăți nu este o noțiune veche și nici perimată – trebuie doar abordată din perspectiva justă.

Județul Iași poate redeveni în timp un centru cultural în adevăratul sens al cuvântului prin sprijinirea de festivaluri care au în prim-plan autori și artiști tineri, arta contemporană, și teme speciale, prin educarea copiilor în vederea consumului de cultură pe termen lung, prin revitalizarea unor locuri pline de istorie cu activități interesante și actuale. Dezvoltarea unui Observator Regional de Politici Culturale, care să ofere statistici, să dezvolte strategii, să evalueze proiecte mai întâi la nivel regional și, în timp, chiar la nivel național ar putea deveni un cap de pod în domeniu – care ar putea asigura și colaborarea pe proiecte din Republica Moldova și Ucraina.

Estimăm că aceste lucruri sunt viabile doar în contextul unor resurse umane profesionist formate și permanent expuse provocărilor europene în domeniul cultural și creativ, standardelor lor de promovare și de dezvoltare a proiectelor. Însă e nevoie de cel puțin 6 ani de efort susținut și de certitudinea continuității pe termen mediu (15 ani) și lung (de la 30 de ani în sus) pentru ca roadele să înceapă să se vadă și să producă efecte.

8.3. Propuneri de intervenții strategice

Obiectiv Strategic 3. Creșterea calității vieții și protecția mediului înconjurător

Măsura prioritară 3.1. Susținerea culturii, creativității și educației

Direcții de acțiune:

- Promovarea și susținerea vieții culturale și creative și a patrimoniului județean
 - Observator European de Politici Culturale
 - Sprijinirea organizării de festivaluri de nișă
 - Organizarea festivalurilor, colocviilor și concursurilor derulate de Filarmonica de Stat din Iași
 - Digitizarea patrimoniului de carte veche – Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”
 - Modernizarea și organizarea de tabere de vară pentru copii pe diferite teme culturale
 - Cărți bilingve și magazine cu suvenire pentru promovarea unor instituții culturale
 - Centru Regional de Artă Contemporană

9. Protecția mediului

9.1. Resursele de apă

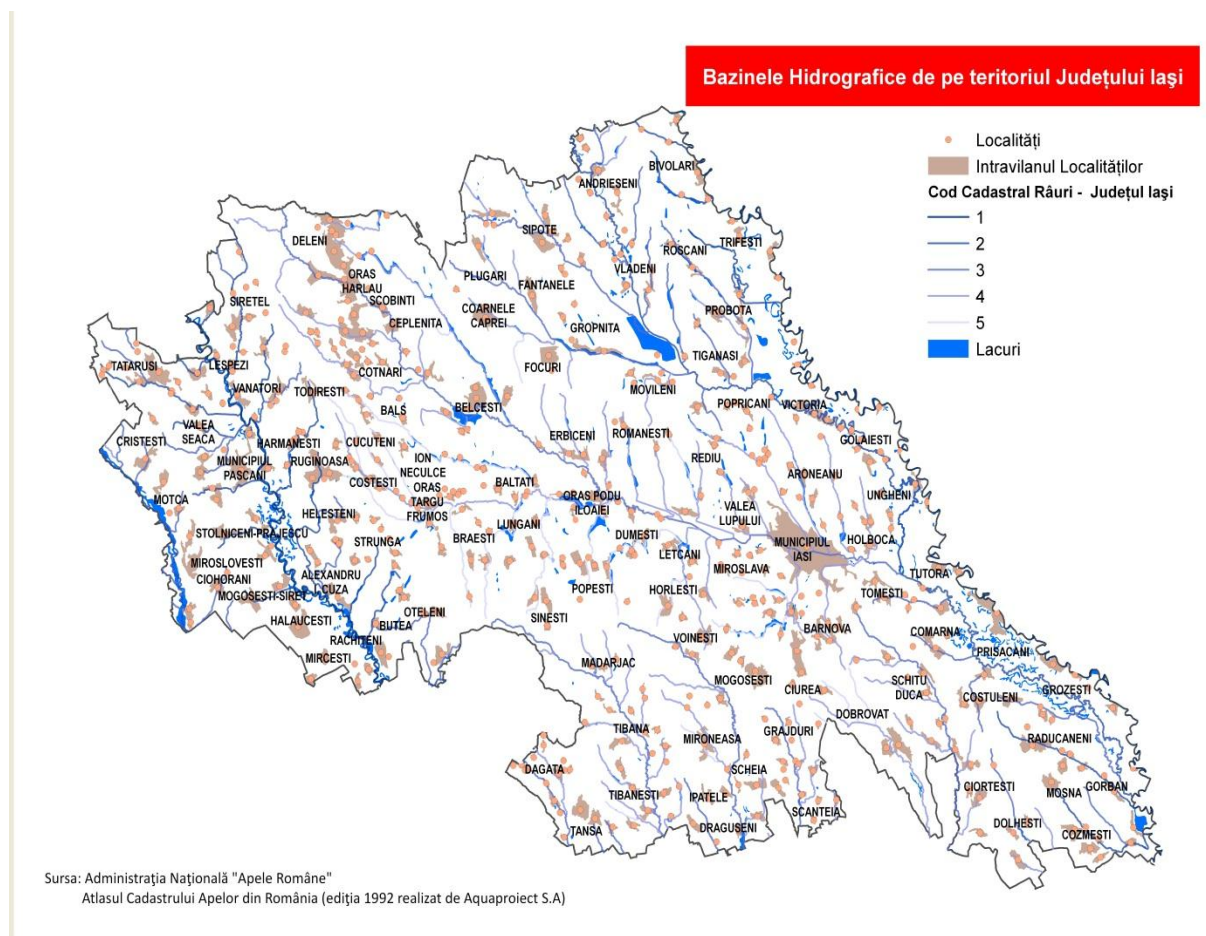
Județul Iași este amplasat – din punct de vedere geografic – pe trei bazine hidrografice¹⁷, Prut, Bârlad și Siret. Totalul estimat al resurselor de apă ale județului Iași după datele preluate de Agenția de Protecție a Mediului (APM) Iași de la Administrațiile Bazinale de Apă Prut-Bârlad și Siret este prezentat în tabelul 44.

Tabel 45 Resursele de apă potențiale și tehnic utilizabile în județul Iași (anul 2012)

Categoria de resurse (râuri interioare + subteran)	BH ¹⁸ Prut (mii m ³)	BH Siret (mii m ³)	Total Județ (mii m ³)
Teoretică	1.670.000	195.000	1.865.000
Existență potrivit gradului de amenajare a BH	435.000	-	435.000
Cerința de apă pentru captările în funcțiune	69.210	-	69.210

Sursa: Administrația Bazinală de Apă Prut-Bârlad, Administrația Bazinală de Apă Siret

Cartogramă 17 Bazinele hidrografice de pe teritoriul județului Iași

¹⁷ Agenția pentru Protecția Mediului Iași : „Raport privind starea mediului în județul Iași pentru anul 2012”

¹⁸ BH – Bazin Hidrografic

În privința volumelor anuale prelevabile de apă în județul Iași, situația este următoarea, așa cum reiese din Tabelul 43.¹⁹

Tabel 46 Resurse prelevabile de apă în județul Iași

Resurse de suprafață		Resurse subterane	
Teoretice	Tehnic folosibile	Teoretice	Tehnic folosibile
<i>Milioane m³/an</i>	<i>Milioane m³/an</i>	<i>Milioane m³/an</i>	<i>Milioane m³/an</i>
882	95	127,6	75

9.2. Alimentarea cu apă potabilă

În anul 2012, lungimea totală simplă²⁰ a rețelei de distribuție centralizată a apei potabile era de 1760,6 km. Volumul total distribuit populației prin rețea centralizată a fost de 26,71 milioane m³. În tabelul 44 este prezentată acoperirea numerică a localităților urbane (în raport cu cele rurale) cu instalații de alimentare centralizată cu apă potabilă.

Tabel 47 Extinderea dotării cu instalații de apă potabilă în județul Iași

Localități existente			Localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă			
Municipii și orașe	Comune și sate	Total	Municipii și orașe	%	Comune și sate	%
5	428	433	5	100	167	39

Din datele prezentate în tabelul 46 rezultă că toate localitățile urbane beneficiază de instalații de alimentare centralizată cu apă potabilă.

9.3. Apele uzate și rețelele de canalizare. Tratarea apelor uzate

Pe ansamblul spațiului hidrografic Prut-Bârlad numai 24,1 % din populație este racordată la stațiile de epurare (50,17 % în mediul urban și 0,53 % în mediul rural)²¹.

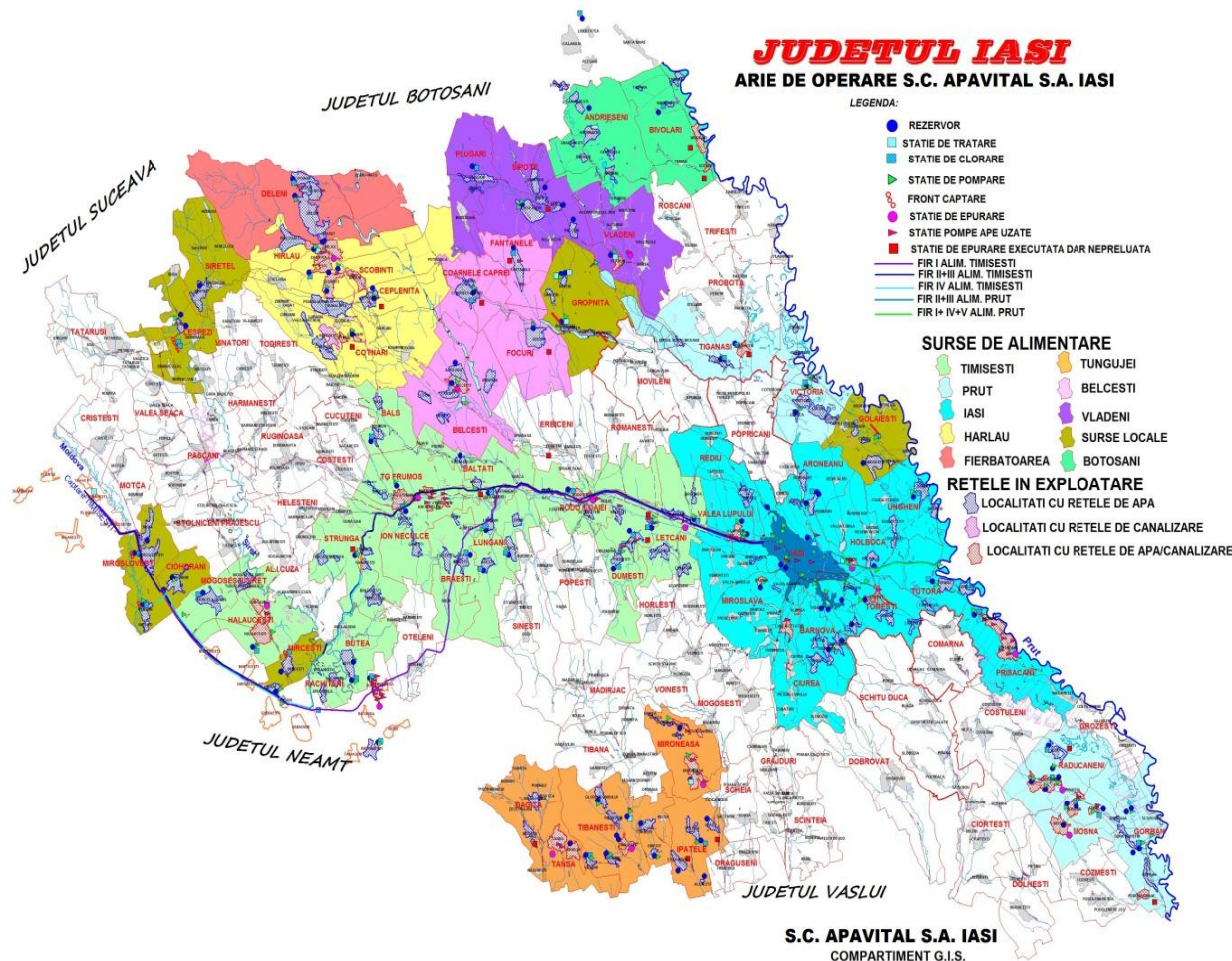
În județul Iași funcționează un număr de 19 Stații de Epurare a apelor uzate aflate în administrația S.C. APAVITAL S.A. Iași și S.C. PREST SERV APA S.A. Pașcani. Dintre acestea 5 stații sunt stații urbane (Iași, Târgu Frumos, Hîrlău, Podu Iloaiei și Pașcani). Eficiența acestor stații este de regulă deficitară, o mare parte din apa uzată colectată în mediul urban fiind evacuată în emisari fără epurată conform cerințelor legale.

¹⁹ Planul Local de Acțiune pentru Mediu al Județului Iași. 2014 – 2018 (draft), http://apmis.anpm.ro/upload/110793_PLAM%202014-2018%20draft.pdf

²⁰ Sursa: APM Iași – Raport privind starea mediului în județul Iași (date preluate de la S.C. Apavital S.A. Iași și S.C. Prest Serv Apa S.A. Pașcani)

²¹ Sursa: www.apeprut.ro, Sinteza principalelor probleme de gospodărirea apelor în spațiul hidrografic Prut - Bârlad

Cartogramă 18 Arie de operare APAVITAL S.A. IAȘI

Pentru evaluarea cantitativă aproximativă a volumului anual echivalent de apă uzată neepurată evacuată în emisari prin stațiile de epurare, au fost utilizate datele prezentate în *Raport privind starea mediului în județul Iași 2012*, tabel 3.6.1.1. – pp. 64-65. Au fost utilizate numai datele privitoare la trei indicatori normăți: CBO₅, Azot total (Nt), Materii totale în suspensie (MTS). Nu au fost disponibile date privind gradele de epurare corespunzătoare celorlalți indicatori. În tabelul 44 este prezentată situația eficienței celor 5 Stații de Epurare urbane care funcționează în județul Iași, așa cum a fost raportată de către administratorii acestora (S.C. APAVITAL S.A. Iași și S.C. PREST SERV APA S.A. Pașcani).

Tabel 48 Eficiența declarată a Stațiilor de Epurare în funcțiune pe teritoriul județului Iași

Stații de Epurare	Emisar	Volum ape uzate (mii m ³)	Grad de epurare (%)			Volum echiv. neepurat (mii m ³)		
Mun. Iași treapta mecanică	R. Bahlui	88,0	39,0	38,0		53,7	54,6	88,0
Mun. Iași treapta biologică	R. Bahlui	72984,0	83,0	83,0	97,0	12.407,3	12407,3	2189,5
Hîrlău	R. Bahlui	353,6	75,0	77,0	67,0	88,4	81,3	116,7
Tg. Frumos	R. Bahluiet	1065,9	81,0	92,0	59,0	202,5	85,3	437,0
Podu Iloaiei	R. Bahluiet	200,4	13,0	24,0	6,0	174,3	152,3	188,3
Pașcani	R. Siret	4920,0	89,3	87,5	55,3	526,4	615,0	2199,2
Total vol. ape uzate (mii m ³)		79.611,9				13.452,6	13.395,8	5.218,7
Procentual pe indicatori						16,9%	16,8%	6,5%
Volum neepurat mediu echivalent						10.689		
Procentual mediu echivalent						13,4%		

Operatorul principal de procesare al apelor uzate în județul Iași, S.C. APAVITAL S.A. este beneficiar de proiecte finanțate din POS²² Mediu având ca obiectiv, printre altele, construirea și reabilitarea a patru Stații de Epurare cu tratare terțiară în localitățile: Iași, Târgu Frumos, Hîrlău și Podu Iloaiei.

9.4. Calitatea aerului (urban)

În județul Iași, monitorizarea calității aerului se face numai în rețeaua locală de monitorizare a calității aerului din aglomerarea Iași. Rețeaua, prezentată în tabelul 46, este formată din 6 stații automate de monitorizare, echipate cu analizoare²³.

²² Program Operațional Sectorial

²³ Sursa: RSMJI 2012

Tabel 49 Rețeaua de monitorizare a calității aerului în cadrul aglomerației Iași

Nume Stație	Amplasare	Tip stație	Indicatori monitorizați	Corelaționări
IS-1-Podu de Piatră	B-dul Nicolae Iorga, Iași	Trafic (în zonă de trafic greu)	SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , CO, Pb (din PM10), PM10 sau PM2,5 automat, Benzen, Toluen, O-xilen, Etilbenzen, m,p -xilen	
IS-2-Decebal Cantemir	Aleea Decebal nr. 10, Iași	Fond urban (în zona rezidențială)	SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , PM2,5, Benzen, Toluen, O-xilen, Etilbenzen, m,p -xilen	Date meteo (direcție și viteză vânt, temperatură, presiune, radiație solară, umiditate, precipitații)
IS-3-Oancea Tătărași	Str. Han Tătar nr. 14, Iași	Industrială (emisii industriale)	SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , CO, O ₃ , PM10 sau PM2,5 automat (light scattering).	
IS-4-Copou Sadoveanu	Aleea Sadoveanu nr. 48, Iași	Fond rural (densitate mică a populației)	SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , CO, O ₃ , Pb (din PM10), PM10	Date meteo (direcție și viteză vânt, temperatură, presiune, radiație solară, umiditate)
IS-5-Tomești	Str. M. Codreanu, Tomești, jud. Iași	Fond suburban (efecte la marginea aglomerației)	SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , CO, O ₃ , Pb (din PM10), PM10	
IS-6-Bosia Ungheni	Sat Bosia, Com. Ungheni, jud. Iași	Fond urban/trafic	SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , Pb (din PM10), PM10, Benzen, Toluen, O-xilen, Etilbenzen, m,p -xilen	Date meteo (direcție și viteză vânt, temperatură, presiune, radiație solară, umiditate, precipitații)

Sursa: APM Iași – Raport privind starea mediului în județul Iași pentru anul 2012

Analiza rezultatelor monitorizărilor efectuate pe parcursul anului 2012 arată PM10 ca fiind principalul indicator la care au fost înregistrate depășiri ale valorilor limită medii zilnice pentru protecția sănătății umane. Astfel, în anul 2012, în aglomerația Iași au fost evidențiate un număr total de 91 de depășiri din care 58 s-au înregistrat la stația IS-1 Podu de Piatră, 8 depășiri la stația IS-4 Copou Sadoveanu și 25 de depășiri la stația IS-6 Bosia Ungheni. În stația de trafic IS-1 Podu de Piatră s-a înregistrat o valoare a mediei anuale pentru PM10 determinat gravimetric de 47,63 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ față de norma de 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ prevăzută în Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător²⁴.

La indicatorul ozon (O₃) în cele trei stații în care acesta a fost monitorizat, s-au înregistrat un număr total de 36 depășiri ale valorii țintă privind protecția sănătății umane (valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore) din care 2 depășiri la stația de fond industrial IS-3 Oancea, 16 depășiri la stația de fond rural IS-4 Copou Sadoveanu și 18 depășiri la stația

²⁴ APM Iași – Raport privind starea mediului în județul Iași pentru anul 2012, pag. 19

de fond suburban IS-5 Tomești fără însă a se depăși norma de 25 de zile pe an calendaristic, prevăzută în Legea 104/2011²⁵.

Pentru restul poluanților monitorizați (oxizi de azot, dioxid de sulf, monoxid de carbon, compuși organici volatili, PM2,5, plumb, cadmiu și nichel în PM10) nu s-au înregistrat depășiri ale normelor în vigoare.

Evoluția valorilor medii anuale ale concentrațiilor indicatorilor monitorizați este prezentată în tabelul 49:

Tabel 50 Evoluția calității aerului la indicatorii monitorizați

Indicator	U.M.	Valoare normată	Concentrație medie anuală						
NO₂	μg/m ³	40	18,80	19,87	22,3	22,93	22,43	24,97	17,23
SO₂	μg/m ³	20	6,94	5,81	6,6	5,14	5,18	5,95	4,93
PM10a	μg/m ³	40	61,69	50,54	48,07	39,06	27,40	26,32	26,68
PM10g	μg/m ³	40	-	42,69	41,59	48,85	28,42	29,86	33,69
Pb	μg/m ³	0,5	0,018	0,030	0,017	0,016	0,013	0,012	0,021
Cd	ng/m ³	5	-	-	-	0,357	0,408	0,628	0,505
Ni	ng/m ³	20	-	-	-	1,906	2,339	1,965	1,519
CO	mg/m ³	10	0,44	0,22	0,28	0,27	0,30	0,32	0,51
Benzen	μg/m ³	5	3,49	2,88	2,7	2,2	2,17	3,43	3,81
O₃	μg/m ³	≈ 80	52,83	52,53	47,40	50,40	48,37	44,03	55,64

PM10a – PM10 măsurat automat; PM10g – PM10 măsurat gravimetric

Sursele de poluare a aerului

Principalele surse responsabile de depășirea normelor privind protecția sănătății umane la particulele în suspensie PM10 în municipiul Iași și împrejurimile acestuia sunt (așa cum au fost identificate în urma monitorizării):

- a. Transportul rutier care contribuie la poluarea aerului prin:
 - antrenarea prafului de pe carosabil;
 - calitatea carosabilului (gradul de uzură și vulnerabilitatea la uzură);

²⁵ Idem

- uzura pneurilor (în special în timpul frânării și demarării);
- arderea incompletă a combustibilului.
- b. Numărul mare de șantiere de construcții deschise în anul 2012 și lucrările la instalații subterane (înlocuirea conductelor de apă și termoficare, înlocuire cabluri aeriene, etc.).
- c. Arderile rezidențiale și din industria energetică (CET I și CET II) în perioadele reci ale anului.
- d. Sursele fixe de emisie aferente agenților economici din zona industrială.

Fără a influența semnificativ nivelul mediu general al calității aerului, în județul Iași funcționează un sector industrial care, cel puțin la scară locală, poate prezenta impact semnificativ asupra mediului. Exemple privind situații locale cronice sau accidentale de poluare a aerului înconjurător sunt semnalate atât în presa locală²⁶ cât și în rapoartele de inspecție ale Comisariatului Județean Iași al Gărzii Naționale de Mediu.

9.5. Managementul deșeurilor

Generarea deșeurilor

Din datele raportate de operatorii de salubritate privind categoriile și tipurile de deșeuri colectate (în amestec și selectiv)²⁷ rezultă ca indice de generare a deșeurilor în mediul urban valoarea medie de 398kg/locuitor/an.

În anul 2012, eliminarea deșeurilor municipale din județul Iași s-a realizat (până în luna iulie) atât în depozitul neconform Târgu Frumos – Adâncata, cât și în singurul depozit conform din județ, Țuțora. Începând cu a doua jumătate a anului 2012, eliminarea deșeurilor municipale s-a efectuat numai în depozitul conform Țuțora.

Pentru colectarea și transportul către depozitul final de la Țuțora a deșeurilor municipale, primăriile urbane și majoritatea primăriilor rurale au încheiat contracte cu operatori autorizați de servicii de salubritate. În celelalte comune (14 din totalul de 93 de comune și orașe) deșeurile sunt gestionate la nivel local sau în gospodăriile individuale.

Gestionarea deșeurilor biodegradabile

În județul Iași deșeurile biodegradabile reprezintă de departe cea mai importantă componentă a deșeurilor municipale. În această categorie sunt cuprinse:

- Deșeuri biodegradabile rezultate din gospodării și unități de alimentație publică;
- Deșeuri vegetale din parcuri și grădini;
- Deșeuri biodegradabile din piețe;
- Componentele biodegradabile din deșeurile stradale;
- Nămolul de la epurarea apelor uzate.

²⁶ <http://www.ziare.com/ziare-iasi/stiri-actualitate/bomba-ecologica-la-doi-pasi-de-iasi-4083404>

²⁷ Sursa: RSMJI 2012, pag. 129

Soluțiile tehnice de reducere a cantității de deșeuri biodegradabile eliminate prin depozitare finală, care ar putea fi utilizate în cadrul județului Iași sunt:

- Compostarea (degradarea aerobă) cu producerea de compost utilizabil în agricultură;
- Degradarea anaerobă cu producere de gaz combustibil;
- Tratare termică;
- Tratare mecano-biologică (degradare aerobă) cu producere de deșeuri stabilizate, depozitabile.

Până la finalul anului 2012, în județul Iași nu s-a utilizat niciuna dintre metodele enumerate mai sus.

Gestionarea deșeurilor industriale

Activitățile generatoare de deșeuri periculoase din județul Iași sunt:

- Activități industriale (de exemplu, industria lacurilor și vopselelor, acoperiri metalice, industria chimică farmaceutică, producerea săpunurilor și detergenților);
- Activități de reparații auto producătoare de deșeuri de uleiuri uzate, baterii și acumulatori, etc.);
- Activități medicale (deșeuri spitalicești, medicamente expirate, reactivi uzați, etc.);

Deșeurile periculoase sunt colectate în unitățile generatoare și sunt predate firmelor autorizate specializate în transportul și eliminarea acestora. În ultimii 2-3 ani, ponderea deșeurilor de producție periculoase în totalul deșeurilor industriale generate a fost de 3-4 %.

În județul Iași există doi agenți economici care dețin depozite proprii de deșeuri industriale nepericuloase:

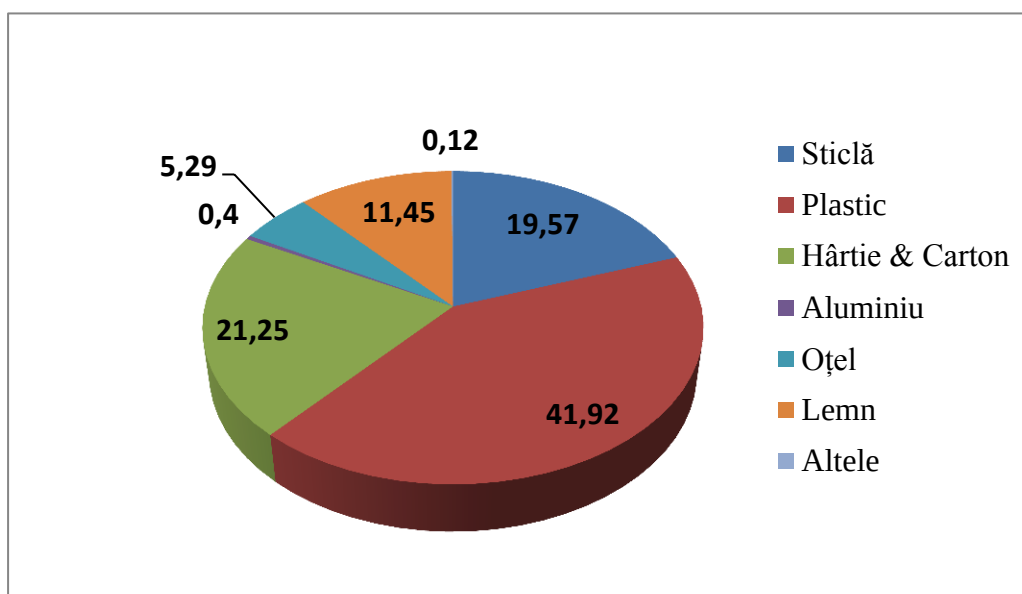
- S.C. C.E.T. II S.A. Holboca cu depozit având o suprafață de 40 ha unde, în 2012, au fost depozitate aproximativ 22.000 tone cenușă din arderea cărbunelui și 318 tone de nămoluri de la epurarea efluenților din incintă și
- S.C. FORTUS S.A. Iași cu 3,6 ha de depozit pe care au fost depozitate în 2012 miezuri și forme, zgură de furnal, deșeuri de materiale refractare și de căptușire, pulberi de ardere totalizând 1053 tone.

În anul 2012, agenții economici din județul Iași, producători și importatori de ambalaje și produse ambalate, au introdus pe piața națională o cantitate totală de 9.049 tone ambalaje (sticlă, plastic, hârtie și carton, aluminiu, oțel, lemn, ș.a.) din care 5.196 au fost ambalaje primare, iar 1.659 tone au fost ambalaje reutilizabile. Repartiția procentuală a categoriilor de ambalaje este prezentată în Figura 33.

Gestionarea deșeurilor rezultate din scoaterea din uz a unor echipamente sau utilaje

În această categorie intră deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE), vehiculele scoase din uz, baterii și acumulatori și deșeuri de baterii și acumulatori, uleiurile uzate.

Figură 38 Compoziția procentuală a tipurilor de ambalaje introduse pe piață în județul Iași

În Tabelul 51 se prezintă situația colectării, valorificării și stocării acestor tipuri de deșuri în județul Iași pentru anul 2012.

Tabel 51 Gestionarea unor categorii speciale de deșuri parțial valorificabile/ reciclabile

Tipul de deșeu	Unitate de măsură	Cantități		
DEEE	tone	568	552	
Vehicule scoase din uz	număr	1.280	2.044*	184
Acumulatori auto uzați	tone	895	620	275
Uleiuri uzate	tone	1.321	1.308	

* Vehicule scoase uz colectate și din alte județe dar tratate (dezmembrate) în județul Iași

Nămoluri de la epurarea apelor uzate municipale

În județul Iași există 19 Stații de Epurare administrate de doi operatori autorizați, S.C. APAVITAL S.A. Iași și S.C. PREST SERV APA S.A. Pașcani :

- 5 stații urbane (Iași, Târgu Frumos, Hîrlău, Podu Iloaiei și Pașcani);
- 14 stații rurale (Belcești, Cotnari, Dagâța, Gorban, Hălăucești, Ipatele, Lețcani, Miroslova, Moșna, Prisăcani, Răducăneni, Tansa, Țibănești și Vlădeni).

Evoluția în timp a cantităților de nămoluri generate în Stațiile de Epurare municipale este prezentată în Tabelul de mai jos²⁸.

Tabel 52 Nămoluri generate în Stațiile de Epurare Municipale în județul Iași

Anul	2008	2009	2010	2011	2012
Cantitatea de nămol (tone substanță uscată)	6178	5533	4110	4165	4692

Notă: Cantitățile de nămol produse în cele 5 stații de epurare urbane reprezintă aproximativ 85-90% din totalul cantității de nămol produs în toate stațiile de epurare funcționale în județul Iași.

9.6. Riscuri de mediu

La nivelul județului Iași sunt de luat în considerare riscuri naturale, tehnologice, biologice, de incendiu și sociale, potențial generatoare de situații de urgență.

În categoria riscurilor naturale de luat în considerare în județul Iași intră:

- Riscul de inundații produse pe cursurile de apă din județ;
- Riscuri seismice;
- Riscuri legate de fenomene meteorologice de excepție.

În categoria riscurilor tehnologice intră cele privind:

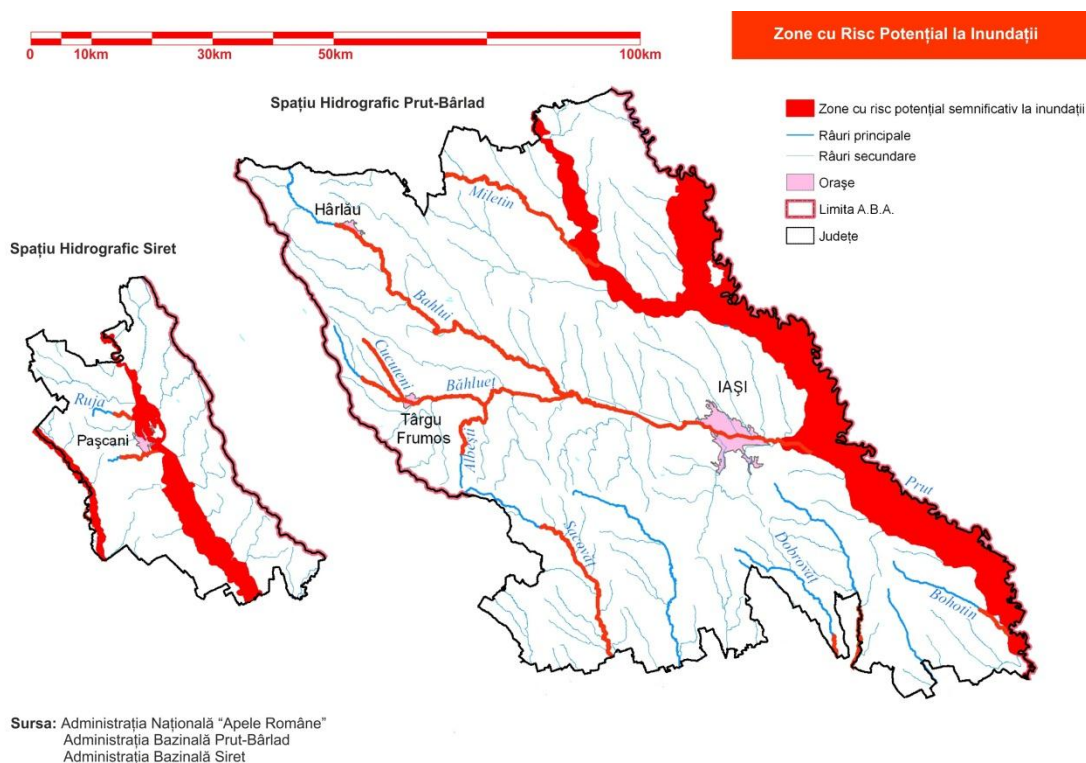
- Accidente, avarii, explozii și incendii la sediile operatorilor economici;
- Transportul rutier al materialelor periculoase;
- Poluarea accidentală a apelor sau a aerului;

Categoria riscurilor biologice se referă la riscul declanșării unor epidemii/epizootii pornind în principal de la exploatarea comercială sau necomercială de animale.

Riscurile relevante pentru mediu sunt în primul rând cele tehnologice având în vedere că în zona urbană a județului Iași se află un număr semnificativ de operatori economici care desfășoară activități care prezintă pericole de accidente sau accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase.

²⁸ Sursa: RSMJI 2012, tabel 6.6.4.7.3. – pag. 156

Cartogramă 19 Zone cu risc potențial de inundații

9.7. Propuneri de intervenții strategice

Obiectiv Strategic 3. Creșterea calității vieții și protecția mediului înconjurător

Măsura prioritară 3.3. Creșterea calității mediului natural de pe teritoriul județului

Direcții de acțiune:

- Întărirea capacității de prevenire și control a protecției mediului:
 - Construirea, implementarea și certificarea Sistemelor de Management Integrat în conformitate cu standardele internaționale în cadrul primăriilor și furnizorilor de servicii comunale.
- Consolidarea măsurilor de protecția mediului:
 - Eliminarea descărcărilor în râuri și lacuri de acumulare a apelor uzate necorespunzător epurate
 - Creșterea nivelului de conștientizare și instruire a populației și autorităților locale din județ cu privire la problematica specifică a protecției mediului
 - Promovarea dezvoltării în județ a industriilor de prelucrare/valorificare a deșeurilor.